ČD PRO VÁS

REKLAMNÍ MAGAZÍN NÁRODNÍHO DOPRAVCE

2017 / ROČNÍK 9 / ZDARMA

9

HEREC

JAN BUDAŘ

SEZNAMUJI SE DENNĚ

Autobusy Airport Express

Spoj na Letiště Václava Havla Praha

- pohodlně ze zastávky Praha hl. n. i zpět
- jezdí v pravidelných intervalech, **od 1. 9. do 31. 10. ve špičce každých 15 minut**
- v ceně výhodné zpáteční jízdenky VLAK+ letiště je zahrnuta i přeprava spojem Airport Express

www.cd.cz/airportexpress

PID PRAŽSKÁ INTEGROVANÁ DOPRAVA | Dopravní podnik hlavního města Prahy | Letiště Praha | Prague City Tourism | ČD

PŘEDPLATNÉ
30 Kč
za číslo

VÁŽENÍ ČTENÁŘI, MILÍ SPOLUCESTUJÍCÍ,

vyrovnávání se s tím, že prázdniny a dovolené skončily, může být pro leckoho lehce frustrující, proto jsme se snažili pro vás připravit co nejvybalancovanější (to je ale divné slovo) číslo. Sama osobnost tohoto vydání je přímo vzorem rovnováhy. Vyvést Jana Budaře z míry se asi jen tak někomu nepovede. Možná je to tím, že dělá jen věci, které ho baví. Šťastný to člověk…

Balanc držíme i v železničním tématu, které je tentokrát maličko vážnější než obvykle. Zabývá se disproporcí mezi stále rostoucími nároky lidstva na mobilitu a našimi vysychajícími zdroji energie. Mimochodem, věděli jste, že průměrný Čech vyprodukuje víc exhalací než průměrný Číňan? Je nasnadě, že východiskem z této šlamastiky je právě vlak.

Mekkou duševní rovnováhy je Indie, kam se vypravil mladý muž, který neprožíval zrovna šťastné období, aby se stal Měsícem. Ne, nezbláznil se. Jen se rozhodl, že bude umění jógy studovat přímo v zemi jejího původu. A Měsíc je pro jogíny velmi důležitý, jak se dočtete v cestopise.

Když už jsme v té rovnováze, udržet se dá i na jižní Moravě, kam vás zavedeme v rubrice cestování po ČR. I když v kraji lemovaném sklípky a vinicemi to nemůže být absolutní. Přeci jen jsme jenom lidi a radost z nalezení ztracené rovnováhy kvůli konzumaci něčeho tak výjimečného, jako je moravské víno, má přece také něco do sebe, nemyslíte?

Šťastné cesty, radostné návraty a parťáka na podpírání přeje

Václav Rubeš
šéfredaktor

Foťte kouzlo železnice a získejte Kilometrickou banku ČD!

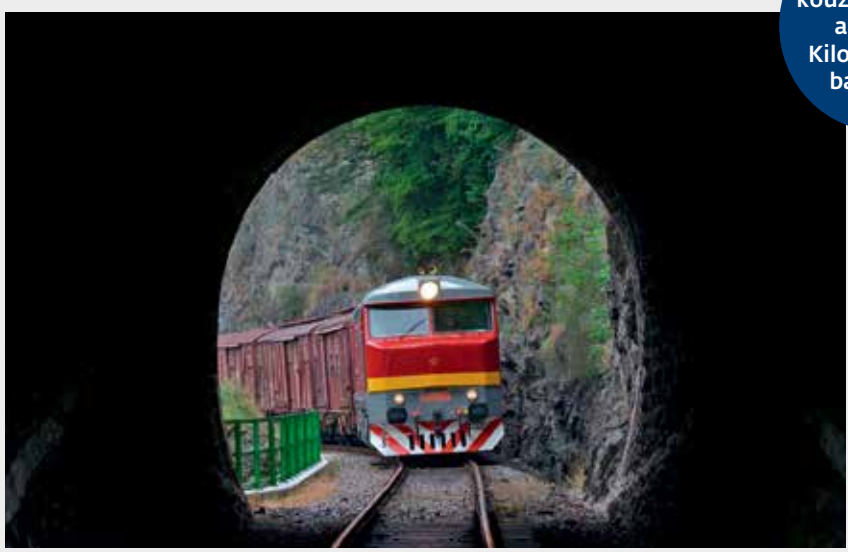

Kilometrickou banku za měsíc srpen získává: **František Stojaspal**

KOUZLO ŽELEZNICE

Fotografie moderních či historických vozidel a lidí kolem nich posílejte přes webové rozhraní www.cdprovas.cz. Autory zveřejněných snímků odměníme Kilometrickou bankou ČD v hodnotě 2 200 Kč.

ČD pro vás
reklamní magazín
Českých drah

www.cdprovas.cz
cdprovas@cd.cz

TIŠTĚNÝ NÁKLAD
145 000 ks

VYDAVATEL
České dráhy, a.s.

DATUM A MÍSTO VYDÁNÍ
30. srpna 2017, Praha

REDAKCE
ČD pro vás
Generální ředitelství ČD
nábřeží L. Svobody 1222
110 15 Praha 1

ISSN
1210-9142

ŠÉFREDAKTOR
Václav Rubeš

REDAKČNÍ RADA
Michal Štěpán (předseda)
Radek Dvořák
Jiří Ješeta
Václav Rubeš
Michal Málek
Johana Kvítková

INZERCE A PŘEDPLATNÉ
info@cdprovas.cz

GRAFIKA/PRODUKCE
SEVENART s.r.o.

TISK
MORAVIAPRESS s.r.o.

POKYNY PRO AUTORY:
V případě nároku na honorář je nutné, aby autoři redakci uvedli jméno, příjmení, bankovní spojení, rodné číslo a adresu.

V opačném případě nemůže být honorář vyplacen.

ZLATÝ STŘEDNÍK 2014
TOP RATED
PRKlub

FIREMNÍ MÉDIUM 2014

ODMĚNA
ZA VĚRNOST

Příští zastávka: konec léta. Hurá.

S koncem léta pořídíte nové telefony v O_2 Prodejnách více než o třetinu levněji.

VoLTE

~~6 995 Kč~~

3 995 Kč

167 Kč/měs. bez navýšení

SAMSUNG
Galaxy J5

~~7 995 Kč~~

4 995 Kč

208 Kč/měs. bez navýšení

SAMSUNG
Galaxy A3

SAMSUNG

Chytrá síť O_2

Nabídka platí při sjednání nového závazku.

OBSAH

23
CESTOVÁNÍ PO ČR
Znojemsko

PŘÍŠTÍ ČÍSLO VYJDE **4. 10. 2017**

49
ŽELEZNICE
Trvale udržitelný rozvoj

11
RETRO
OÚNZ aneb socialistické zdravotnictví

CESTOPIS
Goa (Indie) 40

7
ROZHOVOR
Jan Budař

54
ČD PRŮVODCE
Národní den železnice

Železničář

Psali jsme...

Na jih Čech pojedou revitalizované vozy

(č. 15/2017)

Vozy s koženkovými sedadly z provozu postupně mizí. Staré vozy zatím zůstávají na rychlíkové lince z Prahy na jih Čech, České dráhy se ale pustily do renovace téměř osmdesáti vagonů východoněmecké provenience. Upraveny v nich zároveň budou i toalety.

Vlakušky a minibaristé budou ve vlacích i nadále

(č. 15/2017)

Vlaky Českých drah budou i nadále doprovázet vlakušky a minibaristé. Národní dopravce již vybral agenturu, která zajistí personální obsazení v dalších letech. Minibaristé se navíc objeví ve více spojích. O jejich služby je totiž mezi cestujícími značný zájem.

Poničené Pendolino už má novou skříň

(č. 16/2017)

Do Česka se příští rok v únoru vrátí opravený čelní i vložený vůz jednotky Pendolino, poničený při nehodě na přejezdu u Studénky v červenci roku 2015. Italové právě dokončili práce na svařování skříně. Některé nepoškozené díly ale budou sloužit i nadále.

Druhá kolej významně zrychlí jízdu

(č. 16/2017)

Mezi Pardubicemi a Hradcem Králové se plánuje v horizontu několika let další zrychlení železniční dopravy. Stavbaři položí druhou kolej na současném jednokolejném úseku z pardubického hlavního nádraží přes Rosice nad Labem a Semtín až do Stéblové a později i z Opatovic nad Labem do Hradce Králové. Projekt navazuje na stavbu druhé koleje ze Stéblové do Opatovic, která byla dokončena na podzim 2015. Mezi krajskými městy se již dnes dá jezdit v tomto mezistaničním úseku rychlostí až 160 kilometrů v hodině.

Čtrnáctideník Železničář (stejně jako magazín ČD pro vás) si můžete předplatit na www.cdprovas.cz/predplatne.

Nové technologie

Platba kartou se rozšiřuje do dalších spojů

České dráhy po roce a půl testování postupně nasazují celkem 382 terminálů pro bezhotovostní platby do vlaků vyšší kvality. Novinka se zatím týká vlaků SC Pendolino a railjet, služba se postupně rozšíří také do dálkových spojů EC, IC, Ex a rychlíků vyšší kvality Rx.

Platební terminály budou sloužit nejen k úhradě jízdného, ale také dalších doplňkových služeb, jako je například doplatek do 1. třídy, místenka, lůžka a přeprava kola nebo psa. V řadě spojů lze využít i možnost zakoupení jízdenek MHD ve městě, kam zákazník cestuje. Dopo-sud mohli cestující k bezhotovostním nákupům jízdenek využívat elektronickou peněženku na In Kartě či e-shop ČD včetně aplikace Můj vlak. Platit bezhotovostně bude možné ve více než pěti stech vlacích dálkové dopravy.

E-shop ČD

Pivní dárek jako odměna za nákup

Jste milovníky tradičního českého piva? Vyrazte s Českými drahami na výlet a získejte 20% slevu na nákup v e-shopu Plzeňského Prazdroje, který nabízí široký sortiment originálních pivních dárků. Vyberte si z pivního skla, kolekcí značkového oblečení, prohlídek našich pivovarů nebo unikátních zážitkových programů! Slevový kód získaný nákupem jízdenky v e-shopu ČD můžete při nákupu využít do 15. října 2017. Vyberte si na www.eshop.prazdroj.cz.

Festival

Přijeďte na „hladinku" do Plzně!

Plzeňský Prazdroj letos slaví 175. výročí piva. Tradiční Pilsner Fest proběhne první říjnový víkend přímo v plzeňském pivovaru a na náměstí Republiky. Čeká vás skvělé jídlo, pivo na každém rohu i bohatý doprovodný program, jenž nabídne oblíbené prohlídky areálu. Plzeňský Prazdroj ve spolupráci s ČD vypraví do Plzně a zpět speciální vlak Pilsner Expres, který umožní návštěvníkům pivního festivalu vychutnat si neopakovatelnou atmosféru bezpečně a pohodlně. Vlak odjíždí 7. října 2017 v 10:30 z hlavního nádraží v Praze přes Beroun, Zdice, Hořovice, Rokycany do Plzně a zpět ve 23:30 hodin. Přijeďte si s námi připít i vy! Více informací na stránkách www.pilsnerfest.cz a na www.cd.cz.

Umění

Objevte český impresionismus

Navštivte od 6. října 2017 do 7. ledna 2018 v Jízdárně Pražského hradu dosud největší výstavu českého impresionismu – Světlo v obraze. Potěší jak oči široké veřejnosti, tak i znalce hledající dosud neznámé obrazy. Přes 500 vybraných děl vám představí vývoj českého impresionismu v podání českých umělců, jako je Antonín Slavíček, Václav Radimský, Ludvík Kuba, Antonín Hudeček nebo Max Švabinský. Expozice zároveň ale osvětluje souvislosti vzniku tohoto uměleckého směru i v Evropě. Jak už její název napovídá, světlo a práce s ním je hlavním prvkem prezentovaných obrazů. Více informací najdete na www.hrad.cz.

Veletrh

Na Rehaprotex vlakem

České dráhy vypraví na mezinárodní veletrh rehabilitačních, kompenzačních, protetických a ortopedických pomůcek, který se koná na brněnském výstavišti od 19. do 22. září 2017, zvláštní spoj. Ten odjede z Prahy hlavního nádraží dne 19. září v 6:15 do areálu výstaviště v Brně přes stanice Kolín, Pardubice, Česká Třebová a Svitavy a v 16:30 se vydá zpět. Máte-li zájem o jízdenky, neváhejte si je objednat předem na tel. 972 232 387, kapacita vlaku je omezená. Bližší informace o jízdním řádu a veletrhu naleznete na webových stránkách www.cd.cz či na www.nrzp.cz.

Vlak+

Lanovkou na Oslavy Ještědu

Využijte dne 23. září 2017 možnost prohlédnout si jindy uzavřené prostory na Ještědu a svezte se na tradiční oslavy kabinovou lanovkou ČD. Kromě prohlídky strojovny lanovky, vysílače, zázemí hotelu a horské služby na vás čeká bohatý kulturní program a také tradiční závod ve vynášení pivních sudů. Jak se sem dopravíte? Ze železniční stanice Liberec můžete využít bezplatné linky MHD nebo historické tramvaje. Pokud nechcete absolvovat výšlap do kopce, kabinová lanovka, která je v provozu od 9:00 do 19:00 hodin, vás vyveze na vrchol za sníženou cenu 30 Kč, zpáteční jízdenka vás vyjde na 50 Kč. Více informací o akci najdete na www.liberecky-kraj.cz.

ZÁŘIJOVÉ TIPY Z POHODLNÉHO OBCHODU NA TRASE

Vybavte se malou svačinkou

Žluté obchody PONT Market, které potkáte nejen na vlakových nádražích, pro vás mají po náročných letních měsících pár tipů na doplnění energie. Na cestě do školních lavic a do práce vám jistě přijde vhod malá svačinka v podobě proteinové tyčinky KING SIZE od MaxSport. Zastavte se v pohodlném obchodě na trase! Více informací o akcích na www.ponty.cz.

pošta

Z dopisů od čtenářů

Dobrý den,
jsem vaše pravidelná cestující a musím říci, že je vidět, jak investujete ve všech úrovních. Velice si vážím vašich zaměstnanců, hlavně průvodčích, kteří jsou s námi cestujícími v přímém každodenním kontaktu. Za tak náročnou práci mají můj obdiv. Jejich profesionalita, lidskost, trpělivost a ochota nám zpříjemňuje čas strávený na cestách.

Proč ale píši? Zaznamenala jsem nedávno pana průvodčího, který dětem rozdával letáčky s vtipnými říkadly. Byly na vysoké kreativní úrovni a děti nadchly. Máte mé hluboké poděkování za to, že se tak děti mohou interaktivní hrou učit, jak cestovat a v klidu poznávat svět. Protože jsem velice komunikativní a tvůrčí člověk, často mne napadá i mrzí, že se mezi lidmi v poslední době vytrácejí zásadní lidské hodnoty a pravidla etiky. Mám pocit, že mnoho z nás zapomnělo při všech těch povinnostech na základní společenské pravidlo, a tím je POZDRAV. Proto si dovoluji vám poslat malý podnět, třeba pro nový propagační materiál, kde byste mohli dětem připomenout, že pozdrav by měl být přirozenou součástí lidské společnosti nejen v cizině, ale hlavně u nás. Může i vaše firma přispět k rozvoji a podpoře českých lidových tradic? Děkuji a přeji vám mnoho úspěchů v dalším rozvoji.

S přátelským pozdravem
Marcela Benovičová

Odpověď redakce: Děkujeme za pochvalu našich zaměstnanců. Jelikož s vaším názorem na vývoj společenských pravidel ve všech ohledech souhlasíme, určitě váš nápad v budoucnu využijeme.

Srpnové soutěže

Soutěžili jste s minulým číslem ČD pro vás? Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o knihu Dobré duše
Ve kterém románu popisuje Irena Obermannová svůj vztah s Václavem Havlem?
C) Tajná kniha

Soutěž o předplatné časopisu Cykloturistika
Ve kterém městečku se na cyklotrase č. 5048 nachází archeologické muzeum?
B) Hluk

Soutěž o pět vstupů do vodního a saunového světa Infinit Praha
Tajenka zní:
I podle prázdných šibenic poznáš, že něco visí ve vzduchu.

Soutěž pro chytré hlavy
1C, 2B, 3A, 4A, 5B

Vlakem za zážitky

Na slavnosti

Na Pražském hradě najdete i vinařské klenoty

O víkendu 16. a 17. září se uskuteční 12. ročník Vinobraní na Pražském hradě. Opět se můžete těšit na opravdový moravský burčák, degustaci vín v Míčovně, čerstvou hroznovou šťávu vylisovanou na replice historického ručního lisu nebo na prodejní ochutnávku kvalitních potravin značek Klasa a Regionální potravina od desítek českých výrobců. Kromě tradičního programu bude letos vinobraní zpestřeno degustací vín a potravin ze Slovinska – ze země, odkud pocházel architekt Josip Plečnik, jenž se významnou měrou zasloužil o současnou podobu Pražského hradu. Společně s moravskými soubory zahraje na vinobraní také slovinský folklórní soubor Gozdar. Více na www.hrad.cz.

Nejbližší železniční stanice: Praha-Dejvice/Praha hl. n./Praha Masarykovo nádr.

Na festival

Na HumbookFest přijedou světové literární hvězdy

Foto: Dreamstime

Anita Grace Howardová, autorka fantasy Šepotání, Jenny Hanová, mezi jejíž nejznámější knihy patří ty ze série Všem klukům, které jsem milovala, nebo neméně úspěšná americká spisovatelka literatury pro mládež Joelle Charbonneau. To jsou jen některá jména hvězdných literátek, s nimiž se můžete setkat na letošním HumbookFestu. Další ročník jediného knižního festivalu pro teenagery ve střední Evropě se uskuteční 7. října v pražské MeetFactory. Součástí pestrého doprovodného programu budou kreativní workshopy, besedy, setkání s redaktory a bloggery, Humbook dílna nebo večerní afterparty s koncertem Debbi. Další informace najdete na www.humbookfest.cz.

Nejbližší železniční stanice: Praha-Smíchov/Praha hl. n./Praha Masarykovo nádr.

Za zvířaty

Děčínské zoo se podařilo odchovat vzácného jelínka

Foto: Zoo Děčín

V děčínské zoo se mohou návštěvníkům pochlubit dalším cenným odchovem. V druhé polovině července se v zoologické zahradě narodilo mládě sambara skvrnitého. Sambar skvrnitý je velmi vzácný druh jelínka z oblasti Filipín. Podle posledních údajů žije na ostrovech Panay a Negros méně než 2 500 jedinců. Sambarové si mláďata velmi střeží a neváhají napadnout nepřítele. Malý sambar skvrnitý není jediným mládětem, které si můžete přijet do děčínské zoo prohlédnout. Nedávno se v zoologické zahradě narodili také dva oslíci, dvojčata tamarínů žlutorukých, mláďata nutrie, kočky rybářské nebo třeba zebu zakrslého. V září a říjnu je zoo otevřena denně od 8 do 18 hodin.

Nejbližší železniční stanice: Děčín hl. n.

Za hudbou

Jedinečné koncerty opět rozezní olomoucké chrámy

I letos nabídne Podzimní festival duchovní hudby řadu dramaturgicky ojedinělých a interpretačně pozoruhodných koncertů uváděných v olomouckých chrámech. Jeho v pořadí už 24. ročník se koná od 24. září do 14. října. Mezi zajímavé hosty festivalu patří například španělská mezzosopranistka Marta Infanti nebo kontratenorista Jan Mikušek, který se věnuje interpretaci staré hudby. Hlavním lákadlem festivalu je provedení děl, která se u nás hrála v posledních desetiletích pouze ojediněle – Beethovenova jediného oratoria Kristus na hoře Olivetské, Honeggerova Krále Davida v původní verzi a nové nastudování rozsáhlé Messa di Gloria Pietra Mascagniho. Více na www.podzimni-festival.cz.

Nejbližší železniční stanice: Olomouc hl. n.

ROZHOVOR

JAN BUDAŘ

Text: Johana Kvítková, ilustrace: Jan Budař
foto: Abelsonagency, Tomáš Beran, Jan Zrzavý, archiv ČT

Až na cestě jsem si uvědomil, KAM VLASTNĚ MÍŘÍM

Tento všestranně nadaný snílek s klidným a trochu vážným projevem je mužem mnoha tváří i dovedností. Sám se cítí být nejvíce hercem, od dětství ale také hraje na klavír, vystupuje s vlastní kapelou, právě dokončuje ilustrace do své druhé knihy a trénuje zpěv na podzimní tour Seznamme se. Před rozhovorem jsem čekala někoho mezi Standou Pichlíkem, Václavem Hrubešem nebo Úlisným, velice rychle mě ale přesvědčil, že podobným rolím už odzvonilo…

O SHOW SEZNAMME SE

Jan Budař se sice v tuto chvíli divadlu nevěnuje, ale na prknech ho zastihnout můžete. Letos na podzim opět vyráží na turné po České republice se zábavným koncertním představením Seznamme se, jež poprvé uvedl v roce 2014. Zavítá do sedmi českých měst – Luhačovic, Prahy, Ostravy, Hradce Králové, Olomouce, Českého Brodu a nakonec do Brna. Během večera se Jan Budař vtělí do čtyř rolí charismatických mužů, kteří se budou seznamovat s náhodnými divačkami z publika. Uvidíte nenapravitelného romantika Viktora Kalinu, tvrdého rockera Broňu Čupříčka, nekompromisního podnikatele Tomáše Jeronýma Kroupu i cítícího esoterika Ondřeje „Zen" Nadpozemského. Tito muži budou při seznamování říkat pravdu. Seznámit se můžete i vy!

Užil jste si letošní prázdniny?
Ano! Mám takovou příjemnou chatu na brněnské přehradě, kde odpočívám a věnuju se úplně jiným činnostem, než je herectví. Sekám dříví, sázím bylinky, koupu se v dešti, na střeše se dívám na západy slunce, vařím. Také jsem dokončil nahrávku své druhé pohádky Princ Mamánek, která vyjde na podzim jako kniha i jako audiokniha. Načetli jsme ji v naprosto exkluzivní sestavě – Ondřej Vetchý, Libuše Šafránková, Josef Abrhám a já. K tomu nám hudbu složil Ondra Brzobohatý. Tomu se ani nedá říkat, že chodím do práce (smích).

Takže navíc ještě píšete?
Vždycky jsem rád psal, stalo se to tak nějak přirozeně a přitom velmi nečekaně. Knihy miluju. Jsou to takové barevné velkofilmy v našich myslích. Také jsem se toho při psaní hodně naučil a zdá se, že se to stalo součástí mého života.

Minulý rok jste podnikl během dovolené pouť po Čechách, šel jste celou dobu pěšky?
Ano, loni v květnu jsem vyrazil jen s kompasem směrem 120. stupeň jihovýchod, někam mezi Ostravu a Brno. Mobil jsem nechal doma a ani jsem moc nevěděl, kam jdu. Až po cestě jsem zjistil, že vlastně mířím do Jeseníků, kde žije můj táta. Bylo to krásných jedenáct dnů, jedna z mých nejlepších dovolených.

Máte rád výlety po české přírodě?
Velmi! Myslím, že Česká republika je překrásná a poznávat ji je jako procházet se pohádkovým světem. Mám třeba moc rád stromy, být v jejich blízkosti mě velice baví. Ale i když mám naši zem rád, nejsem ten typ vlastence, který by se cítil být pouze Čechem. Myslím si, že něco takovýho, jako je Čech, Slovák nebo Uzbek, je jenom naučená iluze, protože ve skutečnosti jsme prostě lidé, kteří někde bydlí.

Nedávno jste se vrátil také ke kresbě, to kvůli ilustracím do nové knihy?
Jedno odpoledne jsem začal tužkou črtat obrázek a najednou jsem zjistil, že uběhly asi tři hodiny a já ho dokončil! To se mi nestalo skoro dvacet let! Tak jsem vlastně ze dne na den začal zase kreslit. Když jsem napsal Prince Mamánka a přemýšlel jsem, kdo by knihu ilustroval, trochu drze mě napadlo, že bych to mohl zkusit. Vlastně jsem si sám sobě zadal práci, abych si mohl zase od rána do večera kreslit (smích). Nikdy před tím jsem žádnou knihu neilustroval, tak jsem se dovzdělával na Youtube, při tom jsem cestoval po Evropě a navštěvoval města, kde žili slavní malíři – Salvador Dalí, Pablo Picasso, Joan Miró, Vincent van Gogh.

Ovlivnila tato cesta ilustrace v nové knize?
Myslím si, že třeba krajina španělského pobřeží je tak výrazně barevně jiná než ta naše, že se to v mých obrázcích určitě promítlo. Může to ale být jen můj pocit.

Jak to vypadá s filmem Princ Mamánek, který budete režírovat a kde ztvárníte i hlavní roli prince?
Zraje a čeká na ty správné koproducenty.

Prý byste si přál, aby k pohádce napsal písničku i Jaroslav Uhlíř se Zdeňkem Svěrákem?
To si velmi přeju. Zatím jsem jim to ještě neřekl. Mám jejich písničky pro děti moc rád a to téma o rozmazleném princátku by je, věřím, mohlo bavit.

Na podzim již potřetí vyrazíte na turné s představením Seznamme se. Co nového letos pro diváky připravujete?
Koncerty měly v minulých letech velký úspěch, a tak jsem si řekl, že se k nim vrátím. Večery jsou kombinací divadelních výstupů,

Hrubeš a Mareš jsou kamarádi do deště

KDYŽ JSEM PŘEMÝŠLEL, KDO BY PRINCE MAMÁNKA ILUSTROVAL, TROCHU DRZE MĚ NAPADLO, ŽE BYCH TO MOHL ZKUSIT.

Lidice

Czech Made Man

Jan Budař (40)

Narodil se ve Frýdlantu, dlouhodobě ale žije v Praze. Letos v létě oslavil 40. narozeniny. Vystudoval herectví na brněnské JAMU. Dále se také věnuje režii, scenáristice, hudbě, také kreslí a maluje. Dříve hrál v mnoha českých divadlech, už dlouho se ale věnuje především filmové tvorbě. Proslavil se díky rolím ve filmech Nuda v Brně, Vratné lahve, Václav, Czech Made Man nebo Hořící keř a Anthropoid. Za své výjimečné herecké výkony i scénář byl již čtyřikrát oceněn Českým lvem. Je frontmanem kapely Eliščin band, s níž zatím vydal tři desky. Kromě natáčení nových filmových rolí nyní dokončuje audionahrávku ke své druhé knize Princ Mamánek, jež vypráví o tom, jaké to je vyletět z rodného hnízda.

mých písní a vše je doprovázené filmovými projekcemi. Diváci se mě navíc mohou na cokoli zeptat, takže je to něco mezi kabaretem, divadlem a koncertem.

A ptají se vás aktivně?
Ptají. A to mě velmi těší. Funguje to tak, že diváci napíší jakoukoli otázku na papírek, vhodí ji do klobouku a v druhé části představení jim na dotazy odpovídám. Otázky jsou často hodně zajímavé a díky nim je každý večer trochu jiný. To mám na té show rád, ten přímý kontakt s lidmi, který jako herec nezažívám, protože divadlo teď nehraju.

Ilustrace Jana Budaře pro knihu Princ Mamánek

Nuda v Brně

Jsou to pro mě nesmírně cenné a mnohdy zázračné okamžiky. Navíc jsem se letos rozhodl, že koncerty odehraju sám jen s klavírem.

Proč ta změna?
Myslím, že jsem to svým písním trochu dlužil. Dlouho jsem se k tomu kroku odhodlával, protože stát sám dvě hodiny na pódiu je velká výzva. Když jsem se probíral svými písněmi, zjistil jsem, že jich mám hodně, vydal jsem už tři alba. Koncertů pouze s piánem jsem ale zatím mnoho neměl, přestože můj nástroj je klavír a na něm taky hlavně skládám. Každou ze svých písní jsem znovu pečlivě studoval a mazlil se s ní, až jsem jí dal úplně nový rozměr a mám z ní ještě větší radost.

I KDYŽ MÁM NAŠI ZEM RÁD, NEJSEM TEN TYP VLASTENCE, KTERÝ BY SE CÍTIL BÝT POUZE ČECHEM.

Zahrajete na představení i nějakou novou skladbu?
Ano, celý playlist jsem trochu pozměnil a nakombinoval ho jak z nejnovějších písní, tak i z těch dávných, které už dlouho nehraju. Hodně se těším, jak v tom krystalicky čistém aranžmá – jen klavír a hlas, zazáří úplně nové barvy a tóny. Motivovalo mě to i k tomu zapracovat na technice zpěvu.

Show je zaměřena, už podle názvu, na hledání partnera/partnerky. Proč jste přišel právě s tímto tématem?
Tak to bylo spíše na začátku, kdy bylo původní myšlenkou udělat koncert pro nezadané. Ale zjistil jsem, že lidé se přišli spíš pobavit než seznámit,

takže teď je to už jen taková vedlejší přidaná hodnota. Jde hlavně o to zažít krásné setkání, a to nejen hudební. Během večera totiž představuji čtyři typy mužů, kteří o sobě při seznamování s dobrovolnicemi z publika říkají úplnou pravdu, a to případnému seznámení dává úplně nový rozměr (smích).

A jak na to divačky reagují?
Některé mají trému, což naprosto chápu, a některé mají pocit, že by měly být zábavné, což není vůbec třeba. Nemusí dělat vůbec nic, jen si prostě užít náš společný čas na pódiu.

STÁT SÁM DVĚ HODINY NA PÓDIU JE VELKÁ VÝZVA.

Mně se vůbec zdá, že je vaše tvorba tematicky zaměřena spíše na ženy. I vaše kapela má dívčí jméno. Je to jen můj dojem?
Za mnoho inspirace vděčím ženám, ale určitě i mužům.

Zmínil jste, že píšete nové texty, plánujete vydat další desku?
Ano, pomalu zraje ten čas. Přemýšlím nad tím, že by na albu zněl jen klavír a můj hlas. Chtěl bych, aby měly písně co největší autenticitu. Ještě hledám přesné tóny, jak zní má duše, a velmi rád bych to zachytil na své příští desce.

Nerozumím, jak se můžete věnovat tolika činnostem, zbývá vám alespoň trochu volného času na něco dalšího?
Zbývá (smích). Baví mě život a v práci dělám jenom to, z čeho mám opravdu radost.

Na jaké vaše nové role se můžeme těšit?
Jan Švankmajer v létě dokončil film Hmyz, kde jsem měl tu čest hrát motorkáře ochotníka. Také jsem se zúčastnil v roli gynekologa (porodníka) dvoudílného televizního filmu Marie Terezie, který natáčel rumunský režisér Robert Dornhelm. Byla to velká koprodukce s celým bývalým Rakousko-Uherskem. Nyní s Markem Najbrtem točíme pohádku Čertí brko, hraju tam krejčího Klouzka, který se fatálně zamiluje do Markétky a rozhodne se, že obrovsky zbohatne, aby se i ona zamilovala do něj.

To je zajímavý motiv...
Ano, v pohádkách většinou vychází (smích).

Nemáte ale pocit, že si vás čeští diváci i režiséři stále spojují spíše s komickými rolemi?
Ano a chápu to, protože jsem jich zahrál hodně a mám je rád. Miluju dobrý humor. Nicméně mě ten typ sice zábavných, ale trochu submisivních chlapíků už tolik nebaví. Když taková nabídka přijde, tak ji většinou odmítám.

Všimla jsem si, že jste bosý, chodíte tak i venku po městě?
Jo. Je to příjemný, připadáte si trochu jako na dovolený (smích). ■

Soutěž o CD

Chcete si poslechnout skladby od Jana Budaře a kapely Eliščin band? Odpovězte na soutěžní otázku a tři z vás vyhrají jedno z alb Lehce probuzený a Proměna.

Jak se jmenuje pohádka, v níž si Jan Budař zahraje roli krejčího Klouzka?

A) Princ Mamánek **B) Hmyz** **C) Čertí brko**

Správnou odpověď jednoduše zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 20. září 2017.

RETRO

Z vašich příspěvků

OÚNZ ANEB SOCIALISTICKÉ ZDRAVOTNICTVÍ

Moje babička v roce 1960 při rozvážení snídaní. Celý život pracovala jako pomocná síla v nemocniční kuchyni ve Vysokém Mýtě.
Vlasta Bělohlávková

Dárkyně krve

Ten den si dobře pamatuje. Nemocnici, kde pomáhala jako sestra Červeného kříže, se navalo úspěchů pracovního úrazu. Na pracovišti sálu mezi operačními stoly se pohybuje rozmrzelý mladík a čeká, až bude hotov. Prohlásil se jeho jestli se bude hodit. Prohlásil se jeho ...ství den, a tak spolehlivě a laskavě ...chránili život mladé mamince a jejímu dítěti.

Tehdy sloužila Marie Kmentová v Kutnohorské krevní poprvé. Od té doby uběhlo už více než třicet let, a ona složila dárkyně krve dodnes. Nedávno se přijela do Prahy pro Zlatou plaketu profesora Jana Janského, nejvyšší ocenění pro dárce krve.

Je v důchodu, ale na svou třiašedesátiletou práci v kutnohorských zdravotnických zařízeních v Kutnohorském a dlouholetou činnost v Červeném kříži. Ale to vlastně není správný výraz — má za sebou spíše celý životní úděl. Stále je funkcionářkou Červeného kříže a má ráda i hodně práce. Nevzdá se do ní pochybnost hotový den, o určitou dobu, jako když ještě dělala v kutnohorských zdravotnických zařízeních, ale přece je to velice společensky prospěšná.

V Červeném kříži hledají a získávají nové dárce krve, protože, jak známo, moderní medicína si potřebuje k zachránění lidských životů čím dál více krve. A Mária Kmentová si ještě z války pamatuje, jaká nedostatečná panuje na tuto vzácnou tekutinu, a vzpomíná, když se, že jeho pacienti mnohdy umírají, protože nemají dostatek krve, a vzpomíná, že nemají. Tak trochu si připadají, že jsou jakési dárkyně krve vnitř, a pokud to jejich zdravotnický stav dovolí, stávají se pravidelnými dárci, někteří berou všechno na jako samozřejmost. Ale všechno. Pravda však je, že těch, kteří se snaží pomoci, je vždycky dost.

A není to jen dárcovství krve. Členky Červeného kříže nejdeme také mezi dobrovolnými pečovatelkami starých a nemocných lidí. Asi o této vlastnost Mária Kmentová nechybí.

„A když jsem už v důchodu, mám celý den co dělat," říká, vždycky chtěli někdo něco potřebuje. A proč bych nepomáhla, když mohu."

Prohlásíte to tak samozřejmě, nehledala hlubší velké slova. Prostě si myslí, že dobrými činnými mezi lidmi se dá hlavně spřízenit a pomáhat druhému. Je to jedna z občanských-morálních podmínek.

ZDENA ŠTEPÁNKOVÁ

Foto: Josef Holek

Sesterská „výpomoc"

Tenhle příběh jsem nezažil. Přihlížející ale byla babička, někdejší sálová sestra jedné ze západočeských nemocnic, a nedávno mi jej u kávy s gustem odvyprávěla. Nezbylo mi nic jiného než si udělat pár poznámek, protože tahle historka stála za to a byla, řekněme, lidská. A to doslova!

Ve zdravotnictví sice příliš legrace nezažijete, ale mnoho strastiplných příběhů má šťastný konec. Tentokrát ale zavřeme dveře za nemocničními sály a pokoji pro pacienty a oddychneme na pár minut v sesterně. Třeba u cigaretky, horké kávy s laskonkou či u chlebíčku s bramborovým salátem a obřím vejcem.

Sesterna byla vždy plná mladých a věčně hladových sestřiček. Jednou ale byla většina z nich odvolána k případu. Když se vrátily do zázemí, našly vybílenou ledničku i absolutně vyjedenou skříňku. Tu skříňku, kam si ze zvyku odkládaly něco malého k snědku, když byla dlouhá chvíle a služba se táhla. Nikdo se k věci tehdy nepřiznal a dny ubíhaly dál. Jenže pochutiny se ztrácely stále častěji.

O jedné kolegyni se všeobecně vědělo, že nemilosrdně zlikviduje jakoukoli potravinu, která jí přijde pod ruku. Jednou dokonce omylem vypila láhev s oxycyanátem, do kterého se dříve nakládaly cévky. Asi si ji spletla se šťávou. Není divu, že podezření padlo na ni a mladé sestřičky si nenechaly ujít možnost uspokojit své pomstychtivé choutky. Z prosklené kovové vitríny vytáhly hnědou lahvičku se sirupem a pokapaly jím hořické trubičky, které měla sestra jedlík tolik ráda. Jistě, v láhvi byl Laxil, projímadlo, na které byl vždy spoleh.

Požadovaného efektu bylo dosaženo velmi rychle, nezbednici se ale kromě rychlého úprku a trapné chvilky na toaletě nic vážnějšího nestalo. Svůj zážitek si ale nenechala pro sebe a po několika dlouhých minutách po návratu na sesternu své kolegyně zpražila. „Že jsem si nadělala do spodků, to by mi tak nevadilo. Ale že si budu muset vyprat i nové kalhoty a ručně šité boty, to vám, milé kolegyně, nezapomenu!" Osazenstvo, včetně postižené, se kanadskému žertíku ten den od srdce zasmálo.

Babička už je sice řadu let v důchodu, vždy ale ráda říká, že kdyby se v práci s kolegyňkami nezasmály, skončily by v blázinci. „Vždyť zdravotnictví je vážná věc, ale legrace být musela," uzavřela. ■

JOSEF HOLEK

Zdroj reprodukcí: Digitální archiv časopisů
Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
http://archiv.ucl.cas.cz

Jestli si myslíte...

...že mě bodete bodit...

...tak to tedy nééé...

Snímky TOMISLAVA PIVEČKY z fotosoutěže RP Život kolem nás

Péče zatím bezplatná

PRAHA (Od naší zpravodajky) — Tiskové konferenci s ministrem zdravotnictví a sociálních věcí ČSR profesorem Pavlem Klenerem se soustředila na otázky a odpovědi. Otázek bylo tolik, že je není možné všechny zaznamenat. Alespoň ty, které nejvíce zajímají občany. Bude zdravotní péče bezplatná? Zatím bude bezplatnost pravděpodobně zachována, ale do budoucna se počítá, že v některých oblastech by mohl občan na péči o zdraví přispět.

Jako příklad byla uvedena pohotovostní služba, která je často zneužívána, stomatologická péče, jednorázový poplatek za předpis. Nebude se hradit zavedení soukromé praxe, mutno však zvážit, čeho by se měla týkat. Neboť se opět stomatologické péče.

Řadu let se diskutuje o řízení zdravotnictví. Z ministerstva to zatím bylo řízení jen metodické, finance vlastníky národní výbory, jak se uvádí v návrhu programu ministerstva, počítá se, že závislost na národních výborech bude omezená, řízení bude přímo nebo zprostředkované v rukou ministerstva a zdravotnická zařízení by byla pod přímou kontrolou institucí reprezentujících obyvatelstvo.

Pokud se týká léků, ministr sdělil, že nemůže sdělit přijaté rozhodnutí vládní, ale z návrhů, jednání z důvodů je, že řada států RVHP dopousť nepotvrdila dodávky. Ministerstvo bude této otázce věnovat mimořádnou pozornost. Počítá se s velkou volbou lékaře, a použitím odborností při řízení zdravotnictví, ale také se zapojením řádných sester do zdravotní péče.

(ČTK)

Solidarita s rumunským lidem

Stanoviska vlád ČSR a SSR

PRAHA (ČTK) — Vláda České socialistické republiky se plně staví za velkorysé kroky, které v této souvislosti podniká vláda ČSR, současně sdílí je občany Rumunské socialistické republiky, za naší bezpříkladnou mezinárodní podpora občanů České socialistické republiky a odpovědí vyjádřil soucit a podporu České socialistické republiky a odpovědí vyjádřil soucit a podporu ...mu učinili a poškození lidských následek ochlazky.

Václav Havel zaslal zdrav... manská telegram, v němž ... ně uvádí, že pevní všechny ... ské občany, aby neopláceli ... násilím a krutost krutostí.

□

Předsednictvo ústředního ... Čs. svazu žen uvolnilo z ... kč fondu solidarity Čs. sv... 200 000 Kčs na zdravotnick... riál, poskytnutí v rámci ... Čs. lékařské humanitární ... určené obětem krutelných ... ních protidávových akcí v ... ku.

□

Svaz družstevních rolník... ní 100 000 Kčs z fondu ... solidarity Národní fronty Č... pomoc rumunskému lidu.

□

Kolona deseti vozidel ... zdravotnické pomoci, kte... ení se zdravotnickým mater... dvou cisternách s benzinem a ... které směřují z Prahy na ... transitním v Rumunsku, v pá... krajčíře hranice ČSSR. Řidič ... ná skupina vezme předevím... krevní deriváty, tučení zra... operace, nemocniční obvazov... letadlu, z léků hlavně ant...

PĚTILETKA VE ZDRAVOTNICTVÍ

Těžiště zůstává v obvodech

Prevenci dát na přední místo ● Jednotná péče o nemocné infarktem ● Na invaliditu myslet až v krajním případě

PRAHA 14. února (Zkr.) — I když naše zdravotnictví je na vysoké úrovni, zdraví lidí je v popředí zájmu mezi zdravotnických, ale i politických a státních orgánů, objeví se občas nedostatky, které je třeba řešit. S některými bychom se měli vyrovnat v této pětiletce. O tom, co se má podařit, informoval ministr zdravotnictví ČSR prof. Jaroslav Prokeyn.

Posuzování zdravotnických pracovníků se uvažuje na všeobecné poslání ambulantních sítích, zejména zdravotnických obvodů. Důvod je přitom: od nich přichází nejpovolá většina nemocných. Úkoly se zatím plní. Za poslední tři roky přibylo v České socialistické republice dalších 130 obvodů. O 300 se zvýšil počet obvodů, které pečují o méně než 3000 obyvatel, a vic než o stovku se snížil počet obvodů, které přípaší nad 4000 obyvatel. Základní podmínkou pro zlepšení ambulantní péče je vyšší počet lékařů. V loňském roce jich přibyle v zemi bezmála pět set, zařízena v lidských zařízeních pouze 84. Téměř celý přírůstek lékařských míst v ČSR šel

MÍKU

PRVNÍ POMOC RYCHLE A KVALITNĚ

DĚTI SE MAJÍ KDE ROBIT

ZDRAVOTNÍ PÉČE DOSTUPNÁ VŠEM

PŘÍČINA POLOVINY VŠECH ÚMRTÍ

(Pokračování na str. 2.)

Pomoc dětské onkologii

PRAHA (ZA, ČTK) — V pátek se ...

(Domácí zpravodajství též na str. 4.)

Lékařská fakulta hygienická Univerzity Karlovy vychovává lékaře s profilem všeobecným lékařským rozšířeným, profilovaná zdravot. a sociální péče o rodinu, preventivně lékařská problematika. Ve dvě letní měsíce se zaměřuje na epidemiologii, parazitologii, hygienu výživy, na dozimetrii, ionizaci, mat. technické studenty při předmětu z fyzikálního. Mezi pedagogy tohoto oboru patří profesor Jiří Hrabák, docent Jiří Kovář, docent dr. Václav Černoška a dr. Stanislav Hrabětka při cvičení a besedách při návštěvě rodinka na kvantovém akcelerátoru JE. (Tona ČTK — JIŘÍ KOVÁŘE

Pionýrský slib v OÚNZ

Pionýrská organizace se nezastavila ani před branami OÚNZ. Noví pionýři skládali svůj slib i na nemocničním lůžku. Snímek pochází z roku 1972.

Martin Havel

Budoucí zdravotní sestra

Na fotografii z května roku 1993 je moje dcera Jitka v uniformě zdravotní sestry v době maturity na Střední zdravotní škole v Povltavské ulici v Praze 8, kam nastoupila v září 1989 a kde také prožila převratné dny naší země.

Věra Tuháčková

Televize u nás

V roce 1979 natáčela v našich rehabilitačních jeslích televize Ostrava pořad Slunce nad hlavou o dětech postižených dětskou mozkovou obrnou.

Dagmar Zelená

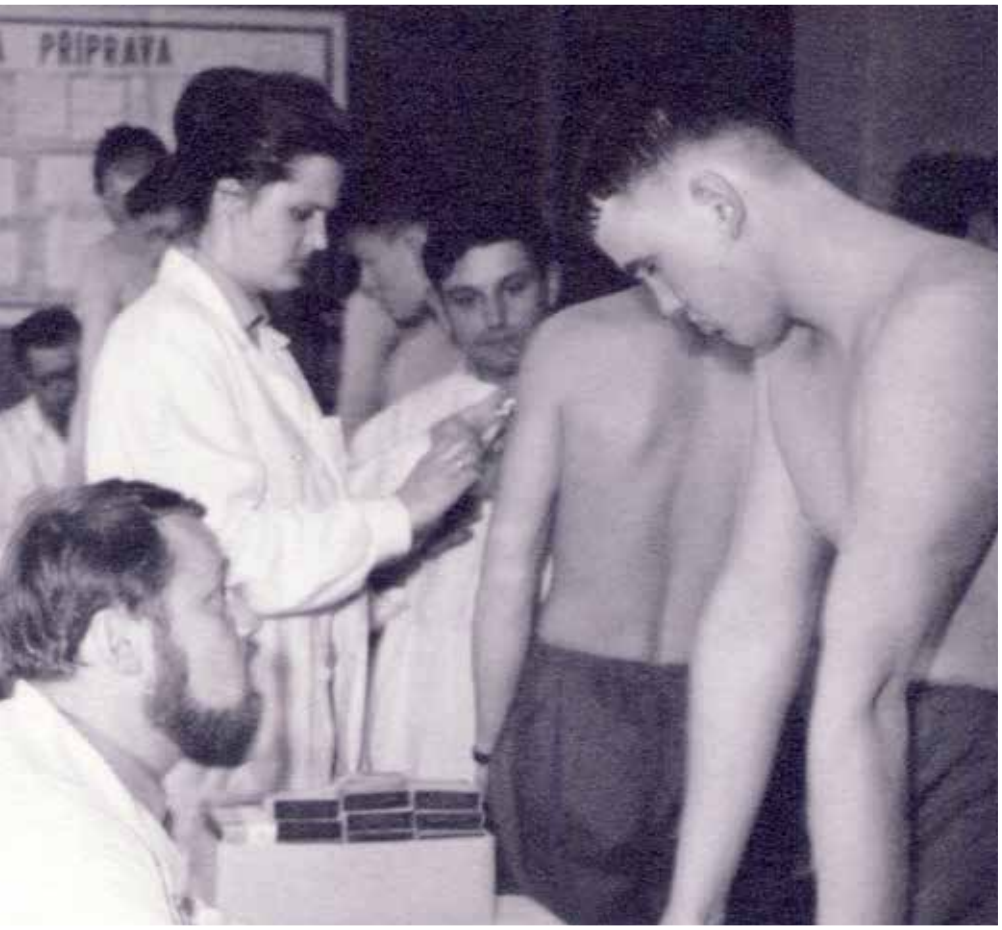

U odvodu

Snímek pořízený na jaře 1975 zachytil zdravotní prohlídku vojáků, kteří právě narukovali k pohraniční stráži do šumavských Volar. Povinnou vstupní injekci vojíni dostávají od sestry Milady Mikešové, později zubní instrumentářky, a dnes mé milé tchyně. U běžných vojenských útvarů probíhalo stříhání nováčků dohola, což však fotografie z přijímače obvykle nezachycovaly, stejně na nich nebyl nikdo k poznání… Roman Kozák

Nejlepší péče

Moje maminka v Baťově nemocnici ve Zlíně (tehdy Gottwaldově) roku 1949 po operaci nohou s kamarádkou. V tu dobu svou úrovní byla pokládána za jednu z nejlepších nemocnic nejen v ČSR, ale i ve střední Evropě. Zdeněk Běhunčík

Sanitka

Fotka z ledna roku 1978. Můj manžel Jarda pracoval u Záchranné služby Praha asi pět let. Nejraději vzpomínal na to, že na svět pomohl i několika dětem, a především na první pomoc při porodu na Štědrý večer 1975.

Věra Tuháčková

Staňte se spolutvůrci našeho časopisu!

Na této dvoustraně najdete i v následujících číslech vždy několik retro fotografií „s příběhem" (a datem vzniku před rokem 2000) vztahujících se k uveřejněnému tématu a vybraných z vámi zaslaných příspěvků. Fotografie, doplněné několikařádkovým popisem (datum a okolnosti pořízení – zejména místo, zobrazení aktéři atd.), můžete zasílat elektronicky (naskenované) **přes webové rozhraní www.cdprovas.cz** (záložka soutěže/retro), případně poštou na adresu redakce (viz str. 64). V případě zasílání poštou uveďte na obálku heslo RETRO. Fotografie vám budou vráceny pouze na vyžádání! Každý námi vybraný snímek bude honorován částkou **600 Kč**.

Pro nejbližší čísla magazínu vyhlašujeme následující témata:

č. 10/2017: ÚČESY
uzávěrka zaslání 13. září

č. 11/2017: MYSLIVOST
uzávěrka zaslání 11. října

cyklistické časopisy

VŠE, CO CHCETE VĚDĚT O KOLECH

www.iVelo.cz/predplatne

Tipy a recenze připravuje **JAN KÁBRT**, novinář a publicista.

KULTURA

KINO • FILMY NA DOMA • DIVADLO VÝSTAVY • KONCERTY • KNIHY • CD

KULTURNÍ TIPY A RECENZE

ČD TIP

GIGANT

ANDY WARHOL

Do vlaku na zkrácení cesty si ji s sebou asi nevezmete, přeci jen tahle kniha váží šest a půl kilo. Ale jinak si ji užijete víc než dost. Do detailu představuje práci amerického výtvarníka, filmaře a spisovatele Andyho Warhola, jednoho z nejvlivnějších umělců 20. století. Přináší dva tisíce reprodukcí jeho malířských a grafických prací, unikátních fotografií i vzácných a dosud nepublikovaných dokumentů. Pozadu nezůstávají ani doprovodné texty, které jsou vhledem nejen do Warholova umění, ale také do celé newyorské umělecké scény, celebrit, sexu a slávy. Kniha, která vychází v limitované edici a nepočítá s dotiskem, bude unikátním sběratelským kouskem.

ARGO, 4 500 KČ

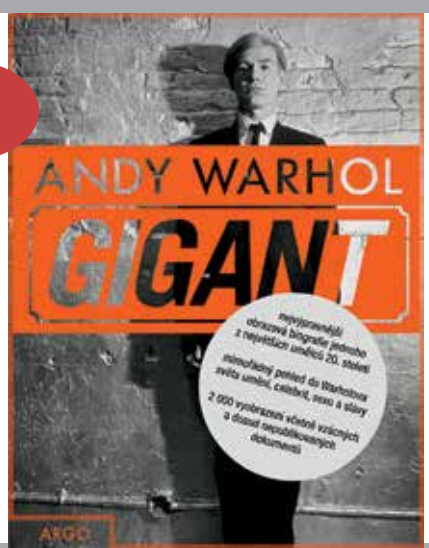

KINO

DOBRÝ ČASY

Bráchové Constantine a Nick to málem dokázali – dlouho to vypadalo, že jim přepadení banky vyjde. Jenže Nick to nakonec nezvládl a skončil ve vězení. Constantine se proto vydává na zoufalou a divokou cestu nočním newyorským podsvětím, aby získal dostatek peněz na bratrovu kauci. Nebo vyslyší možnost vyrvat bratra z útrob vězeňské nemocnice?

USA, 100 MIN. / REŽIE – BENNY SAFDIE, JOSHUA SAFDIE / HRAJÍ – ROBERT PATTINSON, BENNY SAFDIE, TALIAH WEBSTER, JENNIFER JASON LEIGH, BARKHAD ABDI V KINECH OD 21. ZÁŘÍ

WIND RIVER

Thriller s mrazivou atmosférou a příběhem pronikajícím hluboko pod kůži. Začínající agentka FBI Jane Bannerová se v něm z Las Vegas vydává do odlehlé indiánské rezervace, kde místní stopař Cory Lambert objevil uprostřed zasněžené pusté krajiny tělo mrtvé indiánské dívky. Oba brzy pochopí, že drsné počasí nebude jedinou nástrahou, která je při vyšetřování čeká.

USA, VB, KANADA, 107 MIN.
REŽIE – TAYLOR SHERIDAN
HRAJÍ – JEREMY RENNER, ELIZABETH OLSEN, GRAHAM GREENE, JON BERNTHAL
V KINECH OD 28. ZÁŘÍ

FILMY NA DOMA

MASARYK

Český film světového formátu – výpravné drama režiséra Julia Ševčíka o nelehké misi i vnitřním světě diplomata Jana Masaryka nabízí dokonalé dobové kulisy i atmosféru, umí promlouvat filmovou řečí, přenášet jejím prostřednictvím, podobně jako hereckými výkony, spoustu emocí. Dojímá, zrychluje tep, když připomíná zradu mocností v roce 1938.

ČR, SLOVENSKO, 113 MIN. / REŽIE – JULIUS ŠEVČÍK / HRAJÍ – KAREL RODEN, HANNS ZISCHLER, OLDŘICH KAISER, ARLY JOVER, JIŘÍ VYORÁLEK, EMÍLIA VÁŠÁRYOVÁ, EVA HERZIGOVÁ

KRÁL ARTUŠ: LEGENDA O MEČI

Legenda se v rukou režiséra Guye Ritchieho, autora Podfu(c)ku či Sherlocka Holmese, změnila ve vizuální fantasy jízdu, která baví tempem i hravostí. Artuš, kterého strýc jako prvorozeného syna oloupil o korunu, v dětství vůbec netuší, kdo ve skutečnosti je. Když ale dospěje a podaří se mu vytáhnout meč z kamene, svůj původ si uvědomí a vyrazí do boje.

USA, 126 MIN. / REŽIE – GUY RITCHIE / HRAJÍ – CHARLIE HUNNAM, JUDE LAW, ÀSTRID BERGÈS-FRISBEY, DJIMON HOUNSOU, ERIC BANA, ANNABELLE WALLIS

DIVADLO

MACOCHA

Ve spolupráci brněnského HaDivadla a pražského Studia Hrdinů vznikla inscenace, která vychází ze zatím poslední stejnojmenné knihy Petry Hůlové. Její vypravěčka glosuje svůj život v přítmí nočního balkónu a vzpomíná, na dně které lahve se ztratilo dítě nebo kdy vyprchala láska k muži, přemýšlí o tom, jaký by byl život bez zábran a vědomí následků.

HADIVADLO, BRNO A STUDIO HRDINŮ, PRAHA / REŽIE – KAMILA POLÍVKOVÁ HRAJÍ – LUCIE ANDĚLOVÁ, MARIE LUDVÍKOVÁ, TÁŇA MALÍKOVÁ

POHLAVNÍ ŽIVOTY SIAMSKÝCH DVOJČAT

Spisovatel a dramatik Irvine Welsh je autorem legendárního Trainspottingu nebo Acid Housu, Siamská dvojčata jsou jeho zatím posledním románem o lesbické trenérce fit centra a nadváhou a depresemi trpící Leně z amerického Miami. Jejich životy se nečekaně protnou, když jsou obě svědkyněmi náhodné noční přestřelky.

MEET FACTORY, PRAHA / REŽIE – NATÁLIA DEÁKOVÁ / HRAJÍ – ZUZANA STIVÍNOVÁ A PAVLA BERETOVÁ

DESKY

O LÁSKU DÁL
ALŽBĚTA BOHDANOVÁ

Vnučka herečky Blanky Bohdanové je další zajímavou postavou na domácí hudební scéně, O lásku dál je její debutové album. Hudebně se na něm podílel i člen pražské Ypsilonky Jan Jiráň, texty ke všem písním napsala spisovatelka Zuzana Maléřová. Písničkářka se může opřít o zajímavou barvu hlasu i temperament, jímž dokáže na posluchače přenést dobrou náladu.

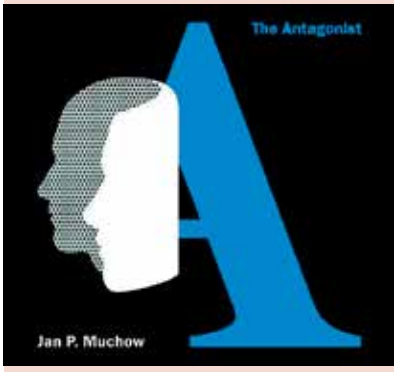

THE ANTAGONIST
JAN P. MUCHOW

Hudebník a skladatel patří mezi nejvýraznější autory filmové hudby a písní u nás, a tato nahrávka jeho talent pěkně demonstruje. Vešla se na ni instrumentální scénická hudba i písně napsané pro řadu známých filmů. Nechybí tady legendární Lucky Boy z filmu Samotáři, temná balada Lay Down ze snímku Ve stínu nebo nedávná Cowboy of The River z Teorie tygra.

KNIHY

MĚJ MĚ RÁD
MARKÉTA HEJKALOVÁ

Spisovatelka, překladatelka i nakladatelka Markéta Hejkalová, mimo jiné zakladatelka Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě, přichází se svým románem s velkým R, v němž se prolínají skutečné i fiktivní osudy lidí, rodů i generací. Zavítá do několika zemí, a boj se zlem svádí ve všedních dnech i ve vypjatých okamžicích vzdoru proti násilí a totalitám.

329 KČ, HEJKAL

ZMIZELÝ
C. L. TAYLOR

Tím zmizelým je v napínavém románu britské bestselleristky C. L. Taylor čtrnáctiletý Billy, který uprostřed noci záhadně opustil dům. Jeho matka Claire je na pokraji šílenství a brzy ztrácí vědomí vlastní identity. Lékař to nejprve připisuje neobvykle silné reakci na stres, když se ale jednoho dne probudí s krví na rukách, nikdo nechápe, jak se to mohlo stát. A nejméně ze všech Claire.

349 KČ, DOMINO

VÝSTAVY

VICTOR VASARELY

Během září ještě stihnete zajímavou výstavu slavného maďarsko-francouzského malíře, kreslíře, grafika, sochaře a otce op-artu, jednoho ze zásadních uměleckých směrů konce padesátých a první poloviny šedesátých let minulého století. Vystaven je soubor 33 sítotisků, který je reprezentativním průřezovým souborem z umělcovy grafické tvorby.

ALŠOVA JIHOČESKÁ GALERIE, HLUBOKÁ NAD VLTAVOU OTEVŘENO DO 1. ŘÍJNA

MANOLO BLAHNIK / THE ART OF SHOES

Je jedním z mimořádných zjevů módní branže, návrhářem, který svojí prací dokázal setřít hranici mezi módou a uměním. Španělský král obuvi Manolo Blahnik teď v pražském Muzeu Kampa představuje 45 let své tvorby.

Blahnik vyrostl na Kanárských ostrovech, žije v Británii, ale má také české kořeny. Jeho otec byl českým občanem, žil a pracoval před druhou světovou válkou jako lékárník nedaleko pražské Kampy. Nebýt nástupu nacismu, možná by tu pracoval dodnes, kdo ví…

Jeho soukromý archiv čítá více než 30 tisíc modelů, které návrhář v minulosti vytvořil. Z nich se na výstavě představuje 212 párů bot a osmdesát originálních kreseb, které přibližují proces jeho práce inspirované architekturou, uměním, botanikou, literaturou, filmem, 18. století, Itálií, Ruskem, Španělskem a mnohým dalším.

MUSEUM KAMPA, PRAHA
OTEVŘENO DO 12. LISTOPADU

Exnerova hra na Bonda nevyšla

Jednou z nejočekávanějších novinek letošního televizního podzimu je detektivní seriál Kapitán Exner, v němž legendárního detektiva hraje Michal Dlouhý. Namísto avizovaného českého Bonda z něj ale na Primě udělali exota.

Kapitána Exnera si v minulosti zahráli Jiří Vala, Petr Kostka, František Němec a Jiří Kodet, vždy v samostatných filmech. Posledně jmenovaný vystihl hrdinu z románů Václava Erbena asi nejvěrněji – pečlivě upravený gurmán prohánějící se v luxusním voze, který má vzhledem ke svému šarmu mimořádný úspěch u žen.

Takový je i Michal Dlouhý, který má obecně charismatu na rozdávání. A co pak, když se objeví v přesně padnoucím obleku, s pečlivě upravenými, ač odbarvenými vlasy, a s krásným veteránem značky Jaguár po boku…

hodnocení

KAPITÁN EXNER

SERIÁL TV PRIMA / REŽIE – VÍT KARAS, IVAN POKORNÝ / HRAJÍ – MICHAL DLOUHÝ, VICA KEREKES, DAVID NOVOTNÝ, JAN VONDRÁČEK, PETR NÁROŽNÝ, ANNA POLÍVKOVÁ, JITKA SCHNEIDEROVÁ A DALŠÍ

40%

Dlouhý byl bez diskuze skvělou volbou, zvlášť pokud si Prima původně vyhlédla Ondřeje Brzobohatého. Pokud by se někdo měl stát českým agentem 007, potom jedině Dlouhý. Jenže autorská licence tvůrců seriálu ho namísto Bonda posunula do role fandy zašlých časů, který se v moderním světě pohybuje jaksi mimochodem, bez souvislostí, žijící ve vlastním světě milovaného retra a obleku. Zatímco Bond se s jakoukoli dobou bez problémů sžil, Exner v současnosti působí jako mimoň.

Ostatně není sám, patolog v podání Arnošta Goldflama vizáží i mluvou zůstal v některé ze štědrovečerních pohádek. Měl to být vtip? Má to celé být vtip? Na několika místech nadsázka pobaví, často skončí v bahně trapnosti, v kombinaci s reálným případem a vyšetřováním se v jeden celek nespojí.

Ač je výpravný, odehrávající se v krásných lokacích a velkoryse obsazený, Exnera sráží stylizace, která ho chtěla odlišit od ostatních a skončila ve vzduchoprázdnu, rozvláčný scénář, proměnlivé herecké výkony a otravný revuální hudební doprovod. Snaha o originalitu se jistě cení, ne vždy je však korunována úspěchem. Exner je toho bohužel příkladem. ■

ZÁŘIJOVÉ MENU

FOCUS

Will Smith v roli podvodníka, který zaučuje mladší kolegyni. Když jejich

vztah přerůstá v osobní, spolupráci ukončí. Po třech letech se potkávají znovu a vypadá to, že žákyně svého někdejšího učitele v podvodnických dovednostech předčila.

NOVA • PÁTEK 22. ZÁŘÍ / 22:10

STATEČNÉ SRDCE

Film Mela Gibsona, který před jedenadvaceti lety získal pět Oscarů, vypráví

největší skotskou legendu o Williamu Wallaceovi, který se ve 13. století po kruté vraždě manželky anglickými vojáky postavil do čela odporu proti anglickému králi Eduardovi I.

PRIMA MAX • SOBOTA 23. ZÁŘÍ / 20:00

ELYSIUM

V roce 2154 lidstvo živoří na zničené a přelidněné Zemi, zatímco pár vyvo-

lených, nejbohatších, žije na nedotčené, přísně střežené umělé kosmické stanici Elysium. Max (Matt Damon) zkusí udělat vše pro to, aby se na ni dostal.

PRIMA COOL • NEDĚLE 24. ZÁŘÍ / 20:00

KDE JÁ SE TADY BERU?

Dokument, který vznikl k devadesátinám Dany Zátopkové, olympij-

ské vítězky v hodu oštěpem, dvojnásobné mistryně Evropy a bývalé světové rekordmanky, manželky Emila Zátopka, si můžeme připomenout i v den jejích pětadevadesátin.

ČT2 • ÚTERÝ 19. ZÁŘÍ / 21:00

TV KUPÉ

■ **NA NOVU SE VRÁTÍ PERGNEROVÁ I KROUPA**

Do výroby TV Nova nasadila reality show o nových začátcích Mise nový domov, s níž moderátorka Tereza Pergnerová naváže na podobný loňský pořad Akce nový domov. Investigativní novinář Janek Kroupa pro ni zase chystá dokumentární Příběhy českých zločinů podle skutečných událostí.

■ **ČT SE VRÁTÍ DO STARÝCH ČASŮ**

Česká televize připravuje druhou řadu dokumentární reality show Dovolená ve starých časech, která bude tentokrát situována do období průmyslové revoluce – tři pětičlenné týmy se na jejím začátku ocitnou v roce 1866. První řadu z období protektorátu sledovalo předloni v průměru 400 tisíc lidí.

■ **CME PRODÁVÁ TELEVIZE, SNÍŽÍ DLUH**

Bermudská skupina CME, vlastník televize Nova, prodává své televize v Chorvatsku a ve Slovinsku, působit tak bude už jen kromě Česka ve třech zemích – na Slovensku, v Bulharsku a v Rumunsku. Sníží tím svoje závazky o 6 miliard korun, její celkový dlouhodobý dluh přitom činí přes 24 miliard Kč.

ROMANCE Z JATEK, to je čistá krása

Ohlasy z letošního filmového festivalu v Berlíně nelhaly – maďarský film O těle a duši je mimořádný. Z jeho jednoduchého a křehkého příběhu vyvěrají emoce a city, které mu ostatní mohou závidět.

Stavbou i vyprávěním jde o typický festivalový film, který se v kinech zaplavených především hollywoodskou produkcí bude trochu ztrácet. Škoda, ve výsledku nabízí mnohem větší zážitek.

Není pro každého. Divák odkojený televizí a multiplexy ohrne nos nad rozvleklým tempem, podivnými hrdiny, obrazy na první dobrou o ničem. Nepřipustí, že tahle skládanka se postupně může změnit v opojný příběh lásky a naplnění. Jeho škoda.

Sny s laní a jelenem

Děj režisérka Ildikó Enyedi rozehrává na pozadí malých maďarských jatek. Endre tady pracuje jako finanční ředitel, Marika je novou posilou kontroly kvality. Oba trpí handicapem, který jim brání v navazování bližších vztahů – v jeho případě ochrnutá levá ruka, v jejím nepřekonatelná fobie z jakéhokoli tělesného kontaktu a sbližování.

Od chvíle, kdy náhodou zjistí, že každou noc sdílejí stejné sny, v nichž se jako jelen a laň prohánějí zasněženým lesem, se ale jejich city začnou komplikovaně sbližovat.

Působivé vyprávění

Sledujeme chování lidí na jatkách, v počátku letmé, pak stupňující se kontakty Mariky a Endrea, chvíle jejich osamění, snové záblesky ze zimního lesa...

Filmu ale zdaleka nejde jen o sdělení, že love story lze zažehnout i na velmi nepravděpodobném místě a v komplikovaném obsazení.

Propracovaný scénář, velká režijní důslednost v kompozici scén a přesném vedení herců, kontrasty a symbolika i suchý humor postupně mění syrový vhled do reality života několika zaměstnanců krvavého podniku v působivý příběh.

Film, na který se nezapomíná

O těle a duši není film, který by měl diváky od první chvíle omotané kolem prstu. Vyžaduje od nich empatii, důvěru a trpělivost. A brzy ji začne odměňovat. Až nakažlivou sympatií k hlavním hrdinům, otevíráním jejich komplikovaného světa a krásou, lépe řečeno čistotou jejich rodícího se vztahu.

Z přirozeně jednoduchého vyprávění prýští emoce, které nedají na film nějaký čas zapomenout. Ostatně jedno z jeho poselství o tom, že sny jsou zbytečné, pokud je zrovna prožíváme, by nebylo špatné nést si s sebou celý život. ■

hodnocení

O TĚLE A DUŠI

MAĎARSKO, 116 MIN. / REŽIE – ILDIKÓ ENYEDI / HRAJÍ – MORCSÁNYI GÉZA, ALEXANDRA BORBÉLY, ZOLTÁN SCHNEIDER, ERVIN NAGY, ZSUZSA JÁRÓ, ATTILA FRITZ V KINECH OD 21. ZÁŘÍ

100%

●●● *Doktor Mark Ogoto si svlékl bílý plášť, zhasl a vykročil z ambulance. Jakmile zamkl a strčil klíče do kapsy plátěných kalhot, zaslechl tiché kroky. Jejich klapání znělo jako smrt. Intuitivně se přikrčil a kradmo se rozhlédl po tmavé chodbě osvětlené jednou skomírající žárovkou. Ačkoliv nikoho neviděl, zalil ho náhlý, intenzivní pocit nebezpečí. Uvědomil si, jak moc je zranitelný.*

Tak už mě našli a přišli se pomstít. Jenže potom, co jsem přikrýval prostěradlem další mrtvé dětské tělíčko, nedovedl jsem dál mlčet. Nemohl jsem v tom pokračovat. Prostě to nešlo. Do čeho jsem se to jen namočil? Proč jsem nedal na svou intuici? Na varovný signál, který mi blikal v hlavě jako noční světla v Kampale. Kdybych tak mohl vrátit čas… Čas a životy těch dětí.

Strachem se mu stáhlo hrdlo a začal přerývaně dýchat. Na čele mu vyskočily studené krůpěje potu. Měl dojem, že se najednou vypařil všechen okolní kyslík.

Nyní už byly kroky slyšet hlasitěji. A přibližovaly se.

Pane Bože, prosím, stůj při mně, odříkával si v duchu stále dokola krátkou modlitbičku.

Kdosi byl blíž a blíž. Doktor si uvědomil, že jeho poslední hodinka se možná kvapem blíží. Jak asi zemřu? Zastřelí mě? Podříznou mi krk? Budou mě mučit? Pane Bože, prosím, jen ať je to rychlé. Ať dlouho netrpím. A ochraňuj mou rodinu. Ať se ženě ani dětem nic nestane, nemají s tím nic společného.

Náhle se nad ním ozvalo: „Pane doktore, jste v pořádku?"

Zvedl oči. Byla to zdravotní sestra Maureen Atieno.

„Kale, jsem OK," zhluboka si oddechl. „Co tady ještě děláte?" zamumlal, jako by měl rty přilepené k sobě.

„Ále," zamávala divoce rukama, jak měla ve zvyku, a pohodila hlavou, aby dostala z očí dlouhou ofinu. „Zapomněla jsem si kabelku."

„Ach tak," řekl a otřel si pot z čela.

Maureen starostlivě přimhouřila oči. „Opravdu jste v pořádku?"

Přikývl.

„Dobře. A nemám vám udělat test na malárii?" zeptala se.

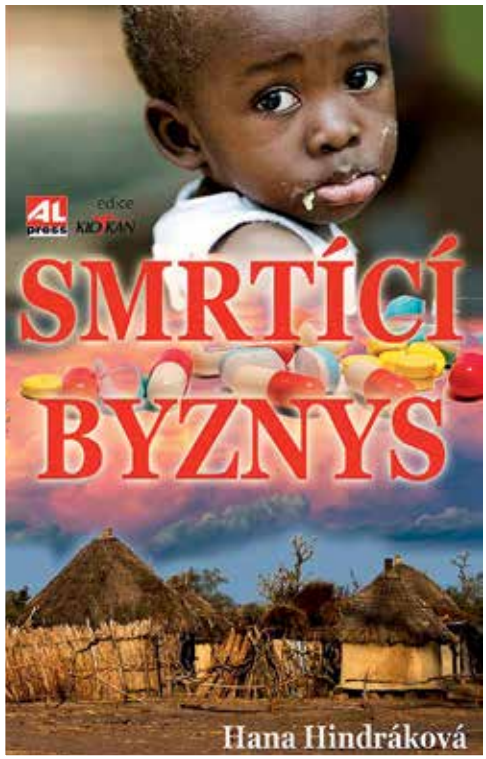

Hana Hindráková

SMRTÍCÍ BYZNYS

VYCHÁZÍ V NAKLADATELSTVÍ ALPRESS

220 STRAN, DOPORUČENÁ CENA 249 KČ

„Test byl negativní," odpověděl. „Zřejmě jsem jen přetažený."

„Chápu. Je nás tady málo," přizvukovala. „Můžu pro vás něco udělat?"

„Jste hodná. Půjdu domů a pořádně se vyspím. Ráno mi bude určitě líp," prohlásil.

„Co kdybyste si vzal zítra volno? Pokusíme se to tady zvládnout."

„Uvidím," odpověděl a zamířil k východu.

„Počkejte, prosím, na mě, hned jsem zpátky," zavolala na něj, ale on už ji neslyšel. Rozhodně ji do toho nechtěl zatahovat. Stačilo, že šlo o život jemu a zdravotní sestře Lucy, která s ním pracovala.

Venku se mu zdálo, že zahlédl siluetu postavy, která bezesporu patřila člověku s asijskými rysy. Tak přece jsem se nespletl, tohle nemůže být náhoda, blesklo mu hlavou a vydal se do útrob tržiště, které sousedilo s klinikou. Poslední sluneční paprsky ozařovaly plechové střechy a dodávaly krvavý ráz všudypřítomné červené hlíně. Na město se snášela tma. Prodíral se davem lidí v úzkých spletitých uličkách kolem stánků se slunečníky, pod nimiž byly na dekách rozprostřeny komínky rajčat, citronů, pomerančů, mang, avokád a batátů, vedle v budce stlučené z dřevěných latěk visely banány a na zchátralém pultu leželo několik zralých ananasů. Neustále se ohlížel, zda ho Asiat sleduje. Vypadalo to, že se mu ztratil v mumraji lidí, zvířat a věcí. Minul plátěné pytle s kořením, kde ho do nosu uhodila pronikavě ostrá vůně chilli. Pro všechny starosti si nevšiml vysoké tělnaté ženy v černém tílku a dlouhé modré batikované sukni. Vykračovala si proti němu a v koši na hlavě nesla trs sytě zelených banánů.

„Pane doktore," zamumlala neslyšně, když do ní vrazil a banány dopadly před ni na zem.

„Nsonyiwa, nezlobte se, moc se omlouvám," zamumlal lítostivě a pokračoval dál kolem muslimské prodavačky umělohmotných lavorů. Otočil se a spatřil svého pronásledovatele u stánku s kořením.

Tak snadno mě nedostanou, prolétlo mu hlavou a dal se na útěk temnými uličkami. Doufal, že by mu neosvětlené spletité cestičky mezi hliněnými domky s rákosovými střechami mohly zachránit život.

Soutěž o knihu Smrtící byznys

Chcete si knihu přečíst celou? Odpovězte na soutěžní otázku a vyhrajte jeden z pěti výtisků.

Ve které zemi se odehrává příběh nové knihy Smrtící byznys spisovatelky Hany Hindrákové?

A) Keňa
B) Uganda
C) Etiopie

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 20. září 2017.

autorka

Hana Hindráková (1982)

Narodila se v Trutnově a vystudovala Vysokou školu ekonomickou v Praze se zaměřením na Rozvojová studia a Cestovní ruch. V rámci projektů rozvojové spolupráce se dostala pětkrát do africké Keni, kterou si oblíbila – země se stala hlavním tématem pro její knihy Děti nikoho, Karibu Keňa, Dobrovolnice a Očarovaná. Prostřednictvím beletrie upozorňuje autorka na problémy černého kontinentu, jako jsou děti ulice, obchod s dětmi, diskriminace HIV pozitivních lidí a tak podobně. Hrdinkou jejího nového příběhu Smrtící byznys je Ellen, která dorazí do Ugandy, země plné bídy, aby na zdejší klinice pomáhala trpícím dětem. Iluze o léčbě ji ale brzy přejdou. Děti, které dostaly falešné léky na malárii, totiž umírají. Když se Ellen obrátí na tamní Organizaci pro boj s falešnými léky, udělá osudovou chybu. Nemohla tušit, že za výnosným kšeftem stojí někdo s hodně dlouhými prsty…

CESTOVÁNÍ PO ČR
ZNOJEMSKO

Text: Tomáš Rezek/Foto: Znojemská Beseda

ZNOJMO MĚSTO, KTERÉ CHUTNÁ

V polovině září se Znojmo opět stane hlavní městem vína. Znojemské historické vinobraní si každý rok nenechají ujít desetitisíce návštěvníků. Do města s věhlasnou vinařskou tradicí se ale vyplatí zavítat nejen v době slavností. Jen málokde najdete lepší turistický servis. Po památkách vás proveze vyhlídkový vláček a za degustací vín se můžete vypravit Vinobusem.

Průvod krále Jana s chotí a dvořany je tradičním vrcholem Znojemského historického vinobraní. I letos se do kostýmu Jana Lucemburského oblékne herec Miroslav Hrabě.

Do Znojma znovu přijede král Jan Lucemburský. Stane se tak třetí zářijový víkend. Kostýmovaný průvod českého panovníka, jeho choti a dvořanů patří každoročně k hlavním atrakcím Znojemského historického vinobraní, při němž ulice a náměstí ožijí hudbou, tancem, rytířskými turnaji a další pestrou zábavou. A proč je Jan Lucemburský hlavní postavou vinobraní? Roku 1327 přijel do Znojma zapít úspěšné státnické jednání ve Vratislavi a město pro něj připravilo bohatý program. Každoroční slavnosti jsou tak připomínkou této události. Jan Lucemburský není jediným panovníkem na českém trůnu, který je dodnes ve Znojmě připomínán. V dlažbě na Masarykově (dříve Dolním) náměstí se nachází kamenná deska s letopočtem 1437. Traduje se, že označuje místo, kde spadl z koně nemocný Zikmund Lucemburský, když městem projížděl na své cestě z Prahy do Uher. Císař a král, jemuž se už od dětství kvůli barvě vlasů přezdívalo Liška ryšavá, zemřel na znojemském hradě 9. prosince 1437.

Do podzemního labyrintu

Znojemský hrad z části přestavěný na barokní zámek je u turistů jedním z nejvyhledávanějších míst ve městě. A to nejen kvůli cenné románské rotundě Panny Marie a sv. Kateřiny. Z jeho hradeb se nabízejí poutavé výhledy na město a do údolí řeky Dyje. Pěkné pohledy

Máte dobrodružnou povahu? Vyzkoušejte adrenalinové trasy znojemského podzemí. V přilbě, gumácích a plášti procházíte labyrintem úzkých chodeb jen za světla z čelové svítilny.

na řeku, hrad nebo železniční viadukt se vám naskytnou i z vyhlídky pod nedalekým kostelem sv. Mikuláše. U hlavního znojemského svatostánku zastavuje turistický vyhlídkový vláček, který jezdí od května do září pětkrát denně. Absolvovat s ním můžete okružní jízdu po nejzajímavějších koutech Znojma. Co byste ještě neměli z památek bývalého královského města určitě vynechat? Návštěvu radniční věže, do jejíhož ochozu vystoupáte po 162 schodech, a pak především prohlídku znojemského podzemí. Pod historickým centrem města se nachází pověstmi opředený labyrint chodeb dlouhý asi 27 kilometrů. Vstup do znojemského podzemí najdete ve dvoře arkádového domu na Slepičím trhu č. 2.

Vinobusem od Vlkovy věže

Kromě klasické prohlídky, která trvá asi hodinu a jejíž součástí je atraktivní expozice Tajemné podzemí, mohou zdatnější návštěvníci vyzkoušet také adrenalinové trasy. Ty vedou úzkými chodbami a průchody, často ve vodě a po tmě, jen za světla čelové svítilny, takže rozhodně nic pro klaustrofobiky. Až se opět ocitnete na denním světle, určitě se budete chtít odměnit za fyzický výkon sklenkou něčeho dobrého. Doporučujeme zavítat do Vlkovy věže ve spodní části Masarykova náměstí. Najdete v ní informační centrum VOC Znojmo, kde získáte vyčerpávající informace o vinařstvích sdružených do klubu VOC (tj. vína originální certifikace odrůd Sauvignon, Ryzlink rýnský a Veltlínské zelené). Vína můžete ochutnat v přízemí věže ze speciálního vinného baru. Od Vlkovy věže také odjíždí Vinobus – speciální autobus, který zájemce proveze po různých vinných sklepích a vinařstvích na Znojemsku.

Loucký klášter plný vína

Jak Vinobus, tak vyhlídkový vláček mají zastávku u areálu kláštera v Louce, který kdysi býval duchovním a hospodářským centrem Znojemska. Dnes jeho část využívá jedna z místních vinařských firem pro svou prezentaci. Během zhruba hodinu a půl trvající prohlídky navštívíte obrazovou galerii, románskou kryptu, vinařské a bednářské muzeum, klášterní sklepy a nebude chybět ani ochutnávka vín. Jako suvenýr si odnesete „koštovačku" a ani děti neodejdou s prázdnou. Ve Znojmě najdete ještě spoustu dalších zajímavých míst. Přijeďte a objevujte! ■

Spojení

Vlakem do Znojma

Nejvýhodnější vlakové spojení si snadno vyhledáte na www.cd.cz/spojeni nebo přes mobilní aplikaci Můj vlak. Na Znojemské historické vinobraní se můžete svézt v sobotu 16. září Mikulovsko-znojemským expresem. Z brněnského hlavního nádraží odjíždí v 9:57 h a do Znojma s ním přijedete minutu před polednem. Do 1. října 2017 jezdí o víkendech a svátcích do Znojma také cyklovlak Expres Pálava-Podyjí. Ráno po osmé hodině odjíždí z Brna a ve Znojmě z něj vystoupíte v 10:19 h. Cyklovlak pokračuje až do Šatova. Na zpáteční jízdu ze Šatova se vydá v 17:42 h a ve Znojmě do něj můžete přistoupit v 17:54 h. Více na www.cd.cz/zazitky (Cykloturistika).

V letní sezoně odjíždí z centra města třikrát denně speciální Vinobus, s nímž lze absolvovat atraktivní exkurzi po vinných sklepích a vinařstvích na Znojemsku.

ZNOJMO
Nejzajímavější místa

Foto: © Robert Zehetmayer | Dreamstime

1 Za příznivého počasí lze z vyhlídkového ochozu znojemské radniční věže dohlédnout i na vrcholky Alp. Hranolová pozdně gotická věž zaujme na pohled hlavně jedinečnou věžičkovou střechou.

Foto: © Frivaj123 | Dreamstime

2 K chloubám města patří rotunda Panny Marie a sv. Kateřiny z 11. století s unikátní malířskou výzdobou. Kromě biblických výjevů jsou na freskách zvěčněna také přemyslovská knížata.

Foto: © Roman3146 346sy | Dreamstime

3 Nejvýznamnější znojemskou svatyní je děkanský chrám sv. Mikuláše, jehož historie sahá až k počátku 12. století. V interiéru kostela upoutá především barokní kazatelna ve tvaru zeměkoule.

4 Znojemské podzemí patří k nejrozsáhlejším v Evropě. Labyrint chodeb dříve využívaný obyvateli města jako úkryt před válečnými útrapami vznikl ve 14. až 15. století propojením sklepů měšťanských domů.

SOUDOBÁ ARCHITEKTURA V ČR

Vinice Hnanice – hotelový komplex s vinařstvím

Areál někdejší pohraniční stráže v Hnanicích v lokalitě Devět mlýnů se před několika lety proměnil v agroturistické vinařské centrum s luxusním hotelem. Nejen výjimečná poloha u Národního parku Podyjí nedaleko rakouských hranic dělá z areálu Vinice Hnanice atraktivní turistický cíl. Kromě čtyřhvězdičkového hotelu a vinařství jsou součástí tohoto komplexu restaurace s letní terasou, wellness centrum s bazénem, vířivkou, saunou a vinnými lázněmi, venkovní tenisové kurty, kurty na badminton, pétanque a beach volejbal, dětské hřiště a také půjčovna kol. Kolem vede hned několik cyklotras a vinařské centrum je oblíbenou zastávkou výletníků na bicyklech. Mají tu pro ně připraven degustační stánek. Návštěvníci vinařského areálu si mohou vybrat z několika řízených degustací. Kromě krátké, maximálně hodinu trvající ochutnávky šesti vzorků místních vín, která je určena hlavně projíždějícím cyklistům, lze absolvovat menší degustaci devíti vzorků vína spojenou s návštěvou sklepa nebo třeba velkou degustaci 12 vzorků, v rámci níž si prohlédnete i vinařství.

Kategorie:	Rekonstrukce
Autoři:	Ing. Bořivoj Srba
Spoluautoři:	Ing. arch. Petra Vykoukalová,
	Bc. Michaela Grundová
Dodavatel:	Atlanta, a. s.

Připraveno ve spolupráci se soutěží: STAVBA ROKU

ROZHLÉDNI SE PO KRAJI

Rozhled s vůní a chutí vína

Jedním z argumentů pro jízdu vlakem do Znojma je možnost dát si tu a tam skleničku. Určitě pak není od věci odplavit následky popíjení malou procházkou, ideálně s výhledem na úhledné řádky přilehlých vinohradů.

Text: Michal Málek, foto: autor

Každý zná dvě hlavní plodiny, díky kterým je královské město Znojmo tak vyhlášené – vinnou révu a okurky. Sláva legendárních nakládaček po přesunu jejich výroby do Bzence a po prodeji ochranné známky do zahraničí sice v očích většiny z nás vybledla, mnozí ale budou možná překvapeni, že okurky ve vyhlášeném sladkokyselém nálevu se zde produkují nadále, i když spíše v domácích podmínkách. Místní usedlíci tuto tradiční produkci nevzdali a čím dál oblíbenější soutěž o nejlepší okurku a rychlokvašku dává tušit, že ta původní znojemská ještě rozhodně neřekla své poslední slovo.

O co složitější osud stihl zdejší okurky, o to více si polepšilo víno. V předrevolučních dobách plánovaného hospodářství pro výrobu kvalitních vín s regionálním charakterem moc prostoru nebylo. Dnes je ale situace o poznání lepší a znojemská vinařská podob-

výškový profil

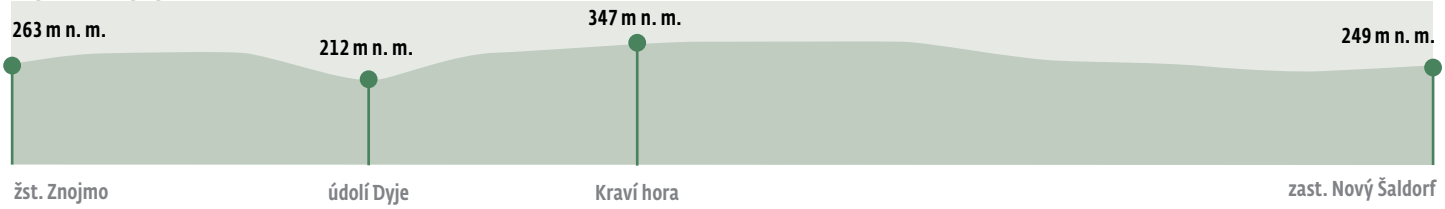

Nový Šaldorf

Vinný vrch

last se může směle měřit nejen se zbývajícími třemi podoblastmi Moravy, ale i se sousedy z Rakouska. Kvalitní hroznový produkt je samozřejmě velkým magnetem pro turisty, a to nejen v době letních dovolených. Hlavní nápor jižní Morava zažívá právě během září, kdy probíhají vyhlášená vinobraní.

Byla by však škoda setrvávat pouze v zajetí lidových veselic a burčáku. Žádné jiné období roku totiž ve zdejší krajině nenabízí tak jedinečnou atmosféru, jako právě přelom léta a podzimu, kdy se sklízí úroda. Kromě pohledu na mírně zvlněnou krajinu s lány úhledných vinohradů zvolna se měnících do podzimních barev můžete okolí vnímat i čichem. Třapiny a zbytky slupek používané jako hnojivo promísí okolní vzduch nasládlou vůní ze sklípku a podnítí příjemné rozjímání o tom, jaký ten letošní ročník asi bude.

Jedním z míst, kam se dá z mumraje probíhajícího vinobraní ve Znojmě uniknout, je Kraví hora, součást Národního parku Podyjí. Přes úbočí tohoto terénního hřebene vede původní komunikace spojující Znojmo s dolnorakouským Retzem, nyní jako cyklostezka nazvaná Trasa šesti měst. Samotný vrchol Kraví hory díky zalesnění žádný výhled neposkytuje, ale najdete tady rozcestník s krátkou odbočkou k Špalkově vyhlídce. Své jméno nese po rodinném vinařství, kterému patří přilehlých osm hektarů vinic a které zde na své náklady nechalo vybudovat tři metry vysokou rozhlednu z akátového dřeva. Zpřístupněna byla v roce 2011 a vidět z ní lze za příznivého počasí nejen Pálavu, ale i Bílé Karpaty a někdy i Alpy. Z dochovaných záznamů se předpokládá, že na stejném místě stál původně větrný mlýn mlynáře Kellera. Dnes zde kromě již zmíněné vyhlídkové věže stojí už jen boží muka a informační panel popisující tradiční hospodaření rodinného vinařství. To nechalo révové keře pod vyhlídkou uchycené postaru, tedy ne na drátěném vedení, ale se samostatnými kolíky. Zdejší rozhled tedy ocení nejen laici se smyslem pro krásu, ale i vinařští fajnšmekři. ■

Kraví hora

Výška: 347 m n. m.

Výhled: Znojmo, Pálava, Bílé Karpaty

Vrchol: zalesněný, rozhledna na pomezí lesa a vinohradu

Nejbližší žst.: Znojmo

Výstup: snadný

spojení

Znojmo

Z Prahy vlakem EuroCity s přestupem v Břeclavi

Z Brna přímým spojem Expres Pálava-Podyjí

Z Jihlavy rychlíkem s přestupem v Okříškách

Českem po značkách

SVATOKLEMENTSKOU STEZKOU ze Znojma do Hodonic

Ze znojemského nádraží se můžete vydat po místech, kudy chodil světec Klement Maria Hofbauer. Svatoklementská stezka je dlouhá 15 km, vede historickým centrem Znojma, údolím řeky Dyje k Louckému klášteru, dále po modré značce do Oblekovic, Dobšic, Dyje, Tasovic a končí u nádraží v Hodonicích. Leták s mapkou a popisem trasy najdete na www.lidovemisie.cz.

U páté brány městského opevnění

Druhé zastavení Svatoklementské stezky najdete ve Znojmě u Karolíniny brány, jež byla v městských hradbách proražena dodatečně v roce 1824. Z informační tabule se dozvíte, že sv. Klement M. Hofbauer je zobrazován většinou v řeholním oděvu redemptoristů, tedy v černém hábitu s bílým kolárkem kolem krku. Nicméně pískovcová socha, jež stojí u čtvrtého zastavení stezky, ho zachycuje jako pekařského učedníka, který rozdává chléb. Světec se totiž v mládí učil ve Znojmě na pekaře.

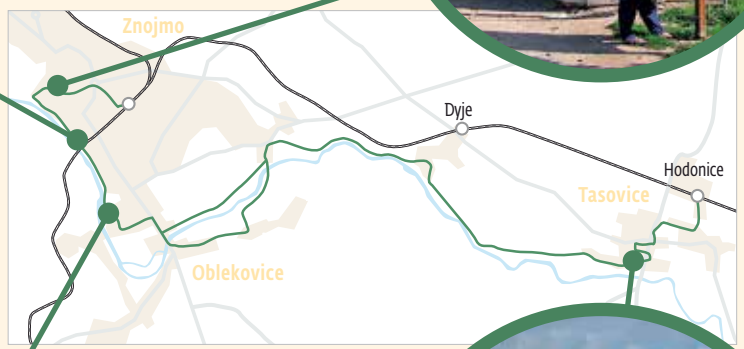

Pod železničním viaduktem

Od třetího ke čtvrtému zastavení vede trasa stezky pod tzv. Šatovským mostem, který se nachází na jihozápadním okraji Znojma. Jde o nejvyšší železniční most na jižní Moravě. Vlaky po něm překonávají údolí řeky Dyje ve výšce 48 metrů. První vlak po mostě přejel 1. listopadu roku 1871. Dnes po něm jezdí vlaky, kterými se lze svézt bez přestupu ze Znojma až do rakouské Vídně. Z 220 metrů dlouhého viaduktu se cestujícím ve vlaku nabízí poutavý výhled na historické centrum Znojma.

Socha světce u Louckého kláštera

Nejprve pekař, pak student, řeholník a nakonec kněz. Taková byla ve zkratce životní pouť sv. Klementa M. Hofbauera. Na informační tabuli čtvrtého zastavení stezky se také dočtete, že poté, co strávil nějaký čas jako poustevník v Itálii, se v jednadvaceti letech vrátil do Znojma a začal navštěvovat školu v Louckém klášteře. U příležitosti stého výročí svatořečení Klementa M. Hofbauera byla v roce 2009 v areálu premonstrátského kláštera slavnostně odhalena socha tohoto světce.

Kostel na místě rodného domu

Rodný domek Klementa Marie Hofbauera (1751–1820) v Tasovicích na Znojemsku musel být roku 1932 zbourán kvůli špatnému stavu. Hned v následujícím roce byl na jeho místě postaven kostel zasvěcený právě sv. Klementovi. Projekt jednolodní svatyně je dílem známého vídeňského architekta prof. Clemense Holzmeistera. Jak vypadal rodný dům světce, který proslul neúnavnou charitativní a misijní činností, si můžete prohlédnout na fotografiích na devátém zastavení Svatoklementské stezky.

TEXT: TOMÁŠ REZEK
FOTO: ZNOJEMSKÁ BESEDA, JIŘÍ ŠINDELÁŘ/WWW.LIDOVEMISIE.CZ

MÍSTNÍ ŠIKULOVÉ

Michaela Bugrisová #BackPackLady
Jsem vášnivá cestovatelka, která miluje lidi, autentičnost, tradice a dobré jídlo. Zavedu vás na méně známá, či skoro zapomenutá místa a veselice a ochutnáte se mnou místní speciality.

Šatovský malovaný UNIKÁT PLNÝ PARADOXŮ

Za malou degustací a trochou lidové tvořivosti ukryté v pískovci jsem se tentokrát vypravila do obce Šatov. Místní sklípek měl sloužit jako vinárna, ale žádné víno se v něm nikdy neskladovalo ani nevyrábělo. Ptáte se proč?

Je tam na něj totiž dost zima. Zde však jedinečnost tohoto místa zdaleka nekončí... Sklípek je vyhlouben v pískovcovém svahu, a jak jsem se dozvěděla, tato hornina na malby není moc vhodná, protože se obrázky rychle odlupují. V Šatově ale jeden místní šikula vynalezl způsob, jak jim zaručit dlouhou životnost. Obrázky impregnoval vodním sklem, a tak jeho tvorbu můžou místní i zahraniční turisté obdivovat dodnes.

To nejlepší z hroznů

Jeden anglicky mluvící pár zrovinka potkávám v horních prostorách budovy, kde je menší novodobá vinárna. Odtud se pak schází na komentovanou prohlídku do podzemí. Než se tam ale vypravím, absolvuji u baru řízenou degustaci vína, kterou jsem si dopředu objednala. Přímo ve sklípku totiž přeci žádný slaďoučký poklad z hroznů není. Jako správný labužník si vychutnávám každý doušek zdejších výpěstků, které dozrávají hned v okolních vinohradech, a těším se na následující zážitek.

Skoro jako v pohádce

Lehce ovíněná stojím před zavřenými dveřmi, odkud společně s průvodkyní scházíme po schodech do temné dlouhé chodby. Její stěny ozařují světla, aby bylo dobře vidět na všudypřítomné nástěnné malby, které z ní plasticky vystupují. Z chladu mi naběhne husí kůže. Obléknu svetřík, prsty na nohou krčím v žabkách. Než se stačím pořádně rozhlédnout, navážu oční kontakt s trpaslíkem. V rukou drží karafu s nápojem, jehož barva ladí s červenou čepicí na jeho hlavě. Následují další a další díla, jejichž náměty mě mírou autorovy kreativity nepřestávají překvapovat. Z hlavní chodby zatočím do boční úzké uličky a ta mě zavede do malého salonku plného mořských víl. Místo nohou mají ploutev. Najdete tu také obrazy připomínající dobu, v níž malby vznikaly. Na jednom je například vyobrazený Adolf Hitler se svou rodinou, ale já sama bych ho bez upozornění průvodkyně nepoznala, protože mu chybí jeho výrazný knírek. Autor totiž musel díla s nacistickými náměty později přemalovat. Když se však na obraz zadíváte pozorně, najdete v něm jinou indicii ukazující na tohoto diktátora. Ve sklípku jsou ovšem i malovánky s veselými motivy. Je to vlastně takový hořkosladký koktejl námětů, který vám bude rozhodně chutnat!

Vybíhám se ohřát na sluníčko a procházkou mezi vinohrady pomalu mířím na nádraží. Cestou se ještě zastavím na nějakou tu moravskou mňamku, abych neodjížděla s prázdným žaludkem. Objednávám chleba se škvarkovou pomazánkou a švestkovou klobásu a vše si vychutnám při poslechu dechovky. ■

Videotipy na další výlety najdete také na youtube kanálu s názvem České dráhy.

Z OKNA VLAKU

Velký prštický tunel

Radostice – Silůvky

Mezi Střelicemi a Radosticemi projíždí vlak nad říčkou Bobravou po 60 metrů dlouhém železničním mostě, který je technickou památkou, chráněnou už od roku 1958. Ještě než vlak dojede do Radostic, schová se na chvíli do 85 metrů dlouhého tunelu. Ve směru od Brna jde o první a také nejkratší ze čtyř tunelů na této trati. Nedlouho za Radosticemi vjíždí vlak do Velkého prštického tunelu, který je z tunelů na trati naopak ten nejdelší (322 m).

17 km

Nádraží v Moravských Bránicích

Silůvky – Moravské Bránice

Stanice Moravské Bránice se původně jmenovala Dolní Kounice a na čas měla také název Dolní Loučky, a to pro potřeby seriálu Četnické humoresky, jehož šestý díl z první série se na nádraží natáčel. Pod nádražím při silnici do Ivančic se nachází dům, který dříve sloužil jako vodárna, odkud se vháněla voda ze studny do nádrže u nádraží pro potřeby parních lokomotiv. Dnes je v domku hospoda, v níž je k vidění originální strojní zařízení z let 1869–1918.

23 km

Ivančický viadukt – starý a nový

Moravské Bránice – Mor. Krumlov

Na původním Ivančickém viaduktu, postaveném v letech 1869–1870, byl ukončen provoz v roce 1978. Jeho konstrukce přestala vyhovovat a navíc se na mostě objevily vážné závady. Ve stejný den, kdy se přestalo jezdit po starém viaduktu (tedy 9. 11. 1978), začal sloužit most nový. „Železňák" chátral a v 90. letech se přistoupilo k jeho demontáži. Jako chráněná památka se zachoval pouze jeden z pěti pilířů a část příhradové konstrukce.

24 km

Kolem „Eiffelova mostu" z Brna do Hrušovan nad Jevišovkou

Na trati Brno – Hrušovany nad Jevišovkou projíždějí vlaky čtyřmi tunely, překonávají po památkově chráněném mostě říčku Bobravu, protínají krajinu plnou zeleně, ale hlavní atrakcí je stále torzo původního Ivančického viaduktu.

Text: Tomáš Rezek

První oficiální vlak projel po trati z Brna do Hrušovan nad Jevišovkou, která má v jízdním řádu číslo 244, v polovině září roku 1870. A šlo o velkou slávu. Dráha se stavěla jako úsek hlavní trati, jež měla nabídnout nejkratší spojení moravské metropole s Vídní. I stavba železnice byla unikátní. Při ražbě tunelů se poprvé v rakousko-uherském mocnářství použil dynamit. Chloubou trati se stal 373 metry dlouhý Ivančický viadukt. Železniční ocelový příhradový most, postavený podle projektu Karla von Rupperta, připomínal díla světoznámého francouzského konstruktéra, a proto se mu také říkalo Eiffelův most. Dnes už vlaky překonávají údolí řeky Jihlavy po novém viaduktu a z toho původního zbylo jen torzo. I z Brna do Vídně se jezdí pouze přes Břeclav. Dráha tak má význam hlavně pro dopravní obslužnost regionu. Kromě místních však nechybějí ve vlacích na této trati ani výletníci. Turisty láká k návštěvě Moravský Krumlov se zámkem a dalšími památkami, Bohutice s replikou Lurdské jeskyně nebo třeba Minimuzeum čs. opevnění 1935–1938, otevřené zpravidla první víkend v měsíci, které se nachází mezi Bohuticemi a Rakšicemi. Od nejedné stanice a zastávky na trati se lze

Kamenolom Olbramovice

Rakšice – Bohutice

Kromě této trati vedou do stanice Rakšice také vlečky. Jedna z nich spojuje nádraží s nedalekým kamenolomem. Pětietážový lom u kopce Leskoun je zdrojem kvalitního kameniva – granodioritu – už několik desetiletí. Po další z vleček, která měří přes 18 km a patří k nejdelším u nás, lze dopravit náklad až do Jaderné elektrárny Dukovany. V souvislosti s přípravami stavby elektrárny se vlečka začala budovat už v roce 1974, rekonstruována byla v letech 1999 a 2000.

38 km

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Rakšice – Bohutice

Nejzajímavější památky Bohutic propojuje Naučná stezka Antonína Práška. Začíná u zámku, vede k nedalekému kostelu, dále k památníku faráře Práška, kolem repliky Lurdské jeskyně a končí u sochy svatého Václava na místním hřbitově. Dominantou obce je hlavní bohutická svatyně – kostel Nanebevzetí Panny Marie. Postaven byl v letech 1867–1869, ale k jeho vysvěcení došlo až v roce 1873. Stavbu kostela financovali tehdejší majitelé panství, manželé Seydlovi.

39 km

Větrný park Březany

Dolenice – Březany

U železniční trati nedaleko Březan bylo v roce 2005 postaveno pět větrných elektráren s výškou 74 metry. Podle údajů firmy, která projekt Větrného parku Březany realizovala, jedna taková větrná elektrárna zvládne vyrobit tolik energie, kolik jí spotřebuje asi dva tisíce obyvatel ve svých domácnostech. Za dvacet let provozu dokáže ušetřit přes 50 tisíc tun hnědého uhlí, a životní prostředí tak ochrání od nemalého množství oxidu uhličitého, oxidu siřičitého a prachu.

54 km

také napojit na oblíbené cyklotrasy včetně Znojemské vinařské stezky. Koleje vedou Přírodním parkem Bobrava, Krumlovským a Bohutickým lesem, a tak si jízdu ve vlaku užijí i cestující, kteří chtějí prostě jen vyrazit z města za přírodou a relaxovat při pohledu na zalesněnou krajinu. ■

TIP

Nádraží v Hrušovanech nad Jevišovkou nebo v Moravském Krumlově můžete využít jako výchozí bod pro cyklotoulky po Znojemsku a vydat se třeba po trase Znojemské vinařské stezky – nejdelší vinařské stezky, která spojuje pětapadesát vinařských obcí. Jízdenku pro kolo koupíte jak v pokladnách ČD, tak i v e-shopu ČD (www.cd.cz/eshop). A kolik zaplatíte? To závisí na vzdálenosti přepravy bicyklu – do 50 km stojí jízdenka pro kolo 30 Kč, od 51 do 100 km 40 Kč atd. Do konce září nabízejí České dráhy také celodenní síťovou jízdenku pro přepravu jízdního kola za 99 Kč. Více se o možnostech přepravy jízdních kol ve vlacích ČD dozvíte na www.cd.cz/kolo.

V RAKOUSKÉM RETZU navštivte zážitkové sklepení!

Malebné vinařské městečko Retz, které se nachází jen pár kilometrů za hranicemi, se může pochlubit několika NEJ. Najdete tu jediný funkční větrný mlýn v Rakousku, největší historický vinný sklep našich jižních sousedů a také jedno z nejkrásnějších a největších dolnorakouských náměstí.

Text: Tomáš Rezek/Foto: Retzer Land

Za jedno euro můžete vystoupat po 128 schodech do ochozu retzské radniční věže a kochat se pohledem z ptačí perspektivy na město a jeho okolí.

Z nádraží v Retzu dojdete do centra města na náměstí Hauptplatz asi za dvacet minut. Hlavnímu rynku vévodí historická radnice s 57 metrů vysokou vyhlídkovou věží. Pokud vám bude stavba připomínat kostel, nejste daleko od pravdy. Původně šlo skutečně o svatyni, která byla v 18. století rokokově přestavěna na radnici. Na náměstí lemovaném malebnými měšťanskými domy, z nichž vyniká oranžovo-bílý palác rodiny Verderberů (Verderberhaus), najdete i turistické infocentrum (Hauptplatz 30). Prodávají se v něm vstupenky do zážitkového sklepení (Retzer Erlebniskeller), které je největší atrakcí města. Pod městem se nachází rozsáhlý labyrint vinných sklepů. Zpřístupněna je zhruba kilometr dlouhá trasa. Za hodinu a půl trvající prohlídku, jejíž součástí je i degustace vína, zaplatíte 11 eur (děti 4,50 eura). Zdarma vám zapůjčí audio průvodce v českém jazyce. Jen pamatujte, že ve sklepních chodbách je stálá teplota kolem dvanácti stupňů, a tak si nezapomeňte vzít svetr.

Z kašny na náměstí poteče víno

Pokud patříte mezi příznivce cyklistiky, pak jistě nevynecháte návštěvu muzea jízdních kol (s´Fahrradl im Schloss) na místním zámku. Sbírka více než sta historických kol přibližuje vývoj cyklistiky od roku 1820 až po současnost. Z Retzu byste rozhodně neměli odjíždět, aniž byste si prohlédli symbol města – jediný zachovalý a plně funkční větrný mlýn v Rakousku. Stojí na kopci nad městem a v letní sezoně se k němu můžete svézt z náměstí turistickým vláčkem. Současnou podobu získal v roce 1853, ale původní dřevěný mlýn tu stával už v roce 1772. Asi půlhodinová prohlídka mlýna včetně ochutnávky vína stojí šest eur, za dítě zaplatíte polovinu. Ve městě pořádají během roku řadu akcí. Každoročně se poslední víkend v září koná v Retzu vinobraní (letos od 22. do 24. 9.), které vyvrcholí v neděli průvodem vinařů a ohňostrojem. K atrakcím posledního dne slavností patří také víno tekoucí z kašny na Hlavním náměstí. V centru města nechybějí stánky s nabídkou vín zdejšího kraje a dalšího občerstvení. ■

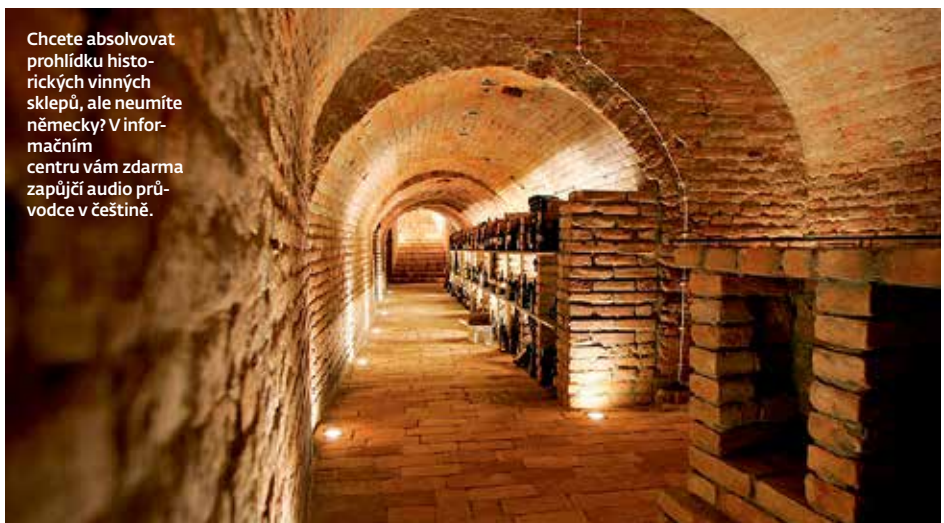

Chcete absolvovat prohlídku historických vinných sklepů, ale neumíte německy? V informačním centru vám zdarma zapůjčí audio průvodce v češtině.

Spojení

Vlakem do Retzu

Ze Znojma vás do rakouského Retzu dovezou přímé osobní vlaky ČD už za 19 minut. Pro cestování do rakouského příhraničí nabízejí České dráhy výhodné jízdenky EURegio Rakousko. Například jednosměrná jízdenka ze Znojma do Retzu stojí 2,20 eura (cca 59 Kč). Jízdenky EURegio Rakousko koupíte ve všech pokladnách ČD. Více informací najdete na www.cd.cz nebo vám poradí pracovníci Kontaktního centra ČD na tel. č. 221 111 122 nebo na e-mailové adrese info@cd.cz.

Chcete vzdychací recept na špagety carbonara? Recept, který trvá směšně krátkou dobu na přípravu, tedy asi tak dlouho, než se uvaří těstoviny? Recept, který vede k hříšně krémové, hebké, sametové omáčce, jež konejšivě objímá dlouhé provazce špaget na talíři? Recept, který potřebuje pouhé čtyři suroviny plus pepř a sůl? A nejdůležitější otázka: chcete recept, kterým šmahem popřete předchozího půl roku zdravé odlehčené zeleninové stravy? Poradím vám: zasloužíte si ho.

RYCHLÍKOVKY

S JANOU FLORENTÝNOU ZATLOUKALOVOU

ŠPAGETY CARBONARA

Pokud jste ochotni na všechny výše položené otázky odpovědět ano!, ano!, ano!, čtěte dál. Pokud vám uklouzlo byť jediné ne, pak pokračování ve čtení je jen a pouze na vaše riziko.

Jelikož jde o recept z několika málo surovin, je asi logické, že výsledek stojí a padá na jejich kvalitě. Čím méně surovin, tím lepší musí být a tím důležitější je také postup, kterým je spojíte dohromady.

Těstoviny budete potřebovat sušené, italské, ze semolinové mouky. Kromě špaget ovšem můžete použít i jiné druhy těstovin, které mají dlouhý a tenký tvar. Za slaninou se v původních italských receptech skrývá jak tradiční vepřová pancetta, tedy něco jako slanina, tak i guanciale, které pochází z vepřových líček a je podobně aromatické. Při přípravě slaninu nakrájejte na kostičky, vhoďte do pánve, nechte vypéct tuk a pěkně ji osmahněte dozlatova.

Veškeré omáčkové kouzlo v receptu pak dělají vaječné žloutky. Když je zahřejete tak akorát, zhoustnou, ale ještě se nesrazí. Veškeré umění tedy spočívá v tom, kterak žloutky přemluvit, aby se chovaly, jak mají.

Poslední surovina v receptu je sýr. Ať vás ani nenapadne vzít místo požadovaného parmazánu či pecorina sýr eidam nejasného původu. Pecorino, případně parmazán, jsou velmi dlouho zrající tvrdé sýry, které se snadno rozpouští v teple, jsou-li nastrouhané najemno, takže se podílejí na výsledné krémovitosti jídla.

Máte-li všechny suroviny připravené, jediné, co vás dělí od talíře plného těhle nádhery, je zhruba 15 minut času a znalost správného postupu. Tak ať se vám vše v kuchyni daří, chvála na váš účet přichází a blahem přivřené oči strávníků ať vás ve vzpomínkách doprovází všude, kam se vlakem vydáte.

Florentýna

PRO 4 OSOBY

200 g slaniny | 100 g strouhaného parmazánu | 4-6 žloutků | 400 g těstovin | 2-3 lžičky soli | čerstvě mletý černý pepř na posypání

1 Dejte vařit 3-4 litry vody na těstoviny a osolte ji 2 vrchovatými lžičkami soli. Slaninu nakrájejte na menší kostičky, vhoďte do velké pánve, postavte na plotýnku a začněte ji zahřívat. Jakmile pustí tuk, za občasného míchání ji opečte dozlatova.

2 Sýr nastrouhejte a polovinu ho smíchejte s připravenými žloutky. Těstoviny uvařte ve vroucí vodě, nezakryté, podle návodu na obalu. Jakmile změknou, odeberte si stranou hrnek vody, ve které se vařily, a slijte je.

3 Odebranou vodu nalijte do pánve ke slanině, vraťte na plotýnku, přiveďte k varu a poté přidejte scezené těstoviny. Pro spojení všeho půl minuty míchejte. Pánev opět odstavte, přilijte žloutky smíchané se sýrem a míchejte tak dlouho, až vznikne krémová omáčka.

4 Žloutky se ve zbytkovém teple zahřejí, zhoustnou, ale nesrazí – a přesně o to vám jde. Těstoviny ihned rozdělte na talíře, posypte je zbylým sýrem, čerstvě mletým pepřem a obratem expedujte na stůl. Hlasitě zavelte: Sednout ke stolu a jíst!

asistujeme.cz
Pojďte dělat práci, která má smysl.
kampaň pořádá
partneři
ASISTENCE O.P.S.
ČSOB Private Banking
ČT :D pro vás
Česká televize
flexi
KontoBariéry
LESY ČR
DMA
NADACE JEDLIČKOVA ÚSTAVU
nadační fond avast
PRAHA PRAGUE PRAGA PRAG
sysmex

Soutěž

Zašlete nám vyluštěnou tajenku a vyhrajte vstupenky na koncert!

Správnou odpověď jednoduše zadejte do formuláře na **www.cdprovas.cz** do 20. září 2017.

KŘÍŽOVKA

POMŮCKA: ALAIT, ASTI, ISAR	POVEL KE STŘELBĚ	TAMTI	VRH	VŮNĚ (KNIŽNĚ)	NAPUMPO-VATI	❖	FINALISTA 1. ŘADY SOUTĚŽE SUPERSTAR	ASIJSKÝ BUVOL	NÍZKÁ DŘEVINA	OKRÁDATI	❖	SIVÝ KŮŇ	FLÓRA	MLÉKO (MEDIC.)	ANGLICKÁ ČÍSLOVKA (JEDEN)	PURPUR
HYBNÁ SÍLA						KRÁTKÝ KABÁT					SPÁD					
KLADNÁ ELEKTRODA						KNIŽNÍ SPOJKA / SARDELOVÉ ŘEZY					JM.HEREČKY CHÝLKOVÉ / OHLODAT (O ZVÍŘETI)					
1. ČÁST TAJENKY																
❖	USRKNUTÍ	NA TOM MÍSTĚ	DĚTSKÁ PAŽE / 2. ČÁST TAJENKY						ŘEHTAT / SPZ PARDUBIC					SOVĚTSKÝ ŠACHOVÝ VELMISTR	SLOVENSKÝ SOUHLAS	VODOVODNÍ SÍŤ
STANICE TECHNICKÉ KONTROLY (ZKR.)				JAMAJSKÁ HUDBA / A SICE				KLADEČ PARKET / UMĚLÉ HMOTY								
CITOSLOVCE ZVUKU STŘELBY							SLEPICE (EXPR.) / LETADLO (KNIŽNĚ)					ZOLÚV ROMÁN				
STARCI (KNIŽNĚ)						NEROST OBS. VANAD / ITALSKÉ MĚSTO						SVOBODNÝ ŠLECHTICKÝ STATEK				
❖	TÍM ZPŮSOBEM	PŘÍTOK SVATAVY / VČETNĚ														
TVOJE (STŘ. ROD)				STAROEG. BOHYNĚ / DRUŽSTVO (Z ANGL.)												
TRUMF V BRIDŽI					RUSKÉ UKAZ. ZÁJEMNO / KOVOVÝ ODPAD											
VYDĚLANÉ KŮŽE SE SRSTÍ																
❖	ŠPANĚLSKÁ POLÉVKA	PREZENT / MADRIDSKÝ FOTB. KLUB				ŠOUPĚ	POBÍDKA	ROZTAVENÁ HMOTA (ŘIDČ.)								
OPATŘIT RÁMEM																
KRÁL ZVÍŘAT				TKÁŇ (MEDIC.) / POPRASKAT (ŘIDČ.)												
SILNÝ PROVAZ					FÁZE MĚSÍCE / LYŽAŘSKÁ VĚTROVKA											
ODBORNÍK V ALOPATII							DRUH HERCE	OZDOBY LUSTRŮ	❖	FRANCOUZ-SKÁ ŘEKA	AKADEMIC-KÁ ZKRATKA	ČESKÝ HEREC	❖	ZNEČIŠŤO-VAT KALEM	STARO-ŘECKÁ POHŘEBNÍ OBĚŤ	BÝVALÝ ČESKÝ FOTBALISTA
❖	PODŠÍVKOVÁ TKANINA	VYHYNULÝ PTÁK	TYP OBYTNÝCH BUNĚK / CIZÍ ZNAČKA AUT						GIBBON BĚLORUKÝ				SLONÍ ŠPIČÁK / TRUPY			
JAKÝKOLIV ČLOVĚK									OVINUTÁ / CHŇAP							
LAPONEC						3. ČÁST TAJENKY										
ŽENSKÉ JMÉNO GERMÁN. PŮVODU						PŘÍTOK DUNAJE					VÝKVĚT					
TAKOVÉ MNOŽSTVÍ						BEZBARVÁ FORMA BARVIV					JIHO-AFRICKÁ PROVINCIE					

Lord Hallux

Konference je shromáždění, na němž... (výrok v tajence).

Tajenka z minulého čísla:
I podle prázdných šibenic poznáš, že něco visí ve vzduchu.

FOTOSOUTĚŽ

VOLNÉ TÉMA

Vše o soutěži na www.cdprovas.cz/fotosoutez

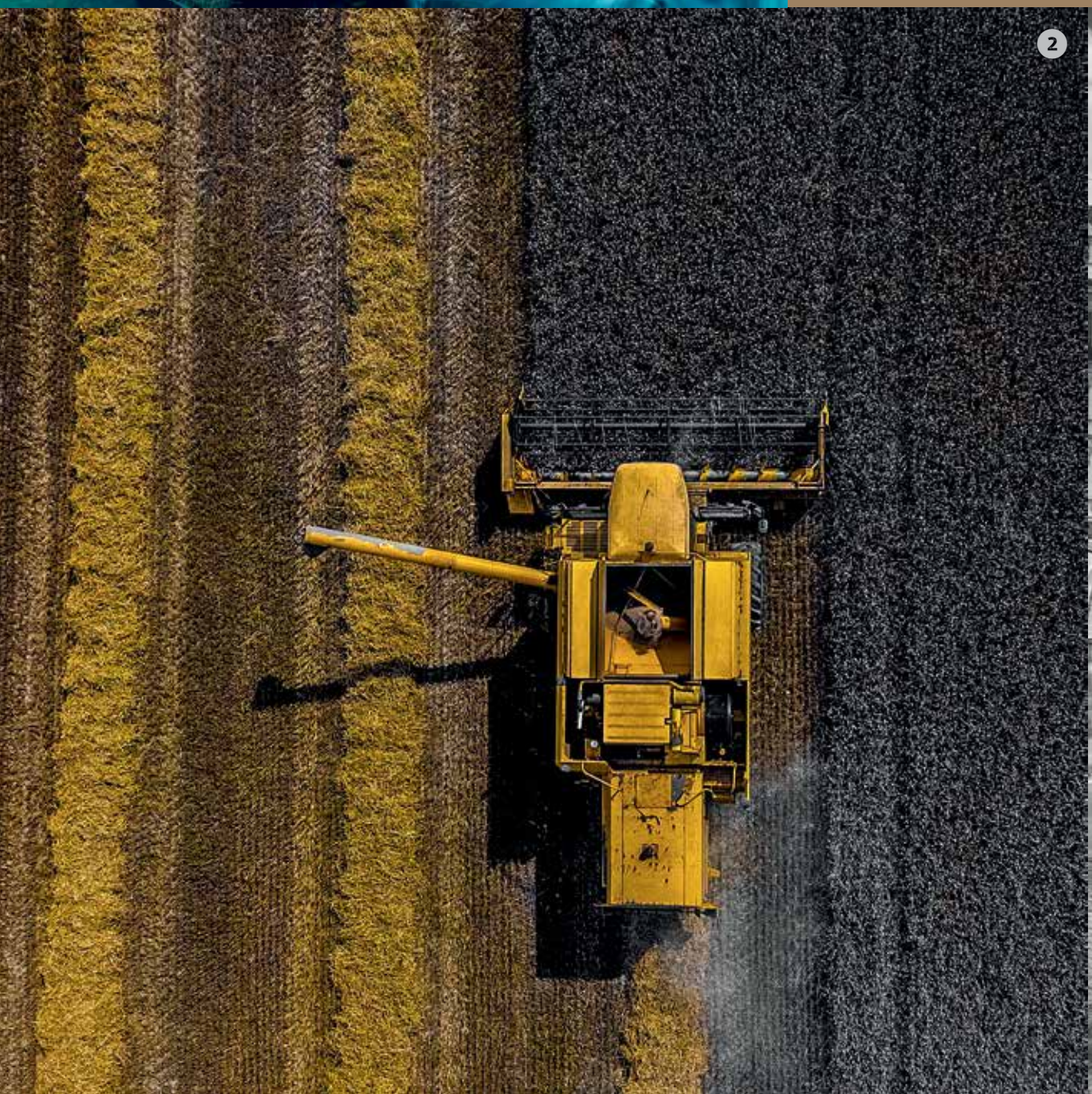

http://www.cdprovas.cz/fotosoutez

1. Peter Čech, 34 let Namyšlená
2. Lukáš Achberger, 24 let Práce z ptačí perspektivy
3. Vojtěch Kulišťák, 17 let Vodní bouře

KOLOŤUK 14

MLÍKAŘ

František Nechranický

Že se na dráze za komunistů chlastalo, není žádný tajemství. Oni to bejvalí soudruzi neradi slyšej a určitě mi zase někdo z nich napíše do redakce libovej dopis, že jsem ostuda železničářského řemesla a že přesně kvůli takovejm, jako jsem já, maj ajznboňáci tak špatnou pověst, ale já si z toho nic nedělám. Jak se říká: potrefená husa... a jestli s tím má někdo z nich problém, ať si nejprve zamete před vlastním prahem. Pražce vyskládaný vedle lecjaký koleje by mohly vyprávět o tom, jak se někteří vedoucí pracovníci za totáče ke svým funkcím prochlastali nebo byli povýšeni jen proto, aby jako mizerný provozáci, ale nadějný kádři, pod vlivem neudělali hromadu (jako nehodu).

O alkoholových poklescích by se dala napsat celá knížka, ale když pominu fakt, že by to bylo hodně jednotvárný (vždycky se někdo vožral a stal se průser větší nebo menší), občas to skončilo i nějakým tím smrťákem. A o tom se blbě vypráví. Mnohem veselejší je ale příběh jedné vlakové čety, která doprovázela raketu (to býval rychlý nákladní vlak s kusovýma zásilkama), a během cesty se slavilo narození syna jednoho z chlapů. To samozřejmě nikoho neomlouvá, ale přihlédnout by se k tomu dalo, pokud by však tihle ptáčci nepřekročili jakousi úměrnou mez.

Asi se slušně předzásobili různými destiláty, protože při každém dalším zastavení ve stanici, kde vykládali a nakládali balíky, se jejich stav horšil. Dokud šlo jenom o to, že v Roudnici dělali na bábu pakrovou vopičky, hodili jí na vozejk balíky, který měly jet až do Ústí s tím, ať to pošle po Labi, že to tam bude rychlejc než s nima, tak to bylo v pohodě. Ale když v Lovosicích nejmladší průvodčí vypadl z hytláku během zastavení takovým způsobem, že si vobtisknul pešunk do ksichtu, došla tamnímu výpravčímu trpělivost a zavolal na zlitou četu do další stanice esenbáky. Nebyl to sice žádnej bonzák, ale tohle už fakt smrdělo průšvihem. Švestky skutečně stály v Ústí na peróně a hned spustily: „Tak, soudruzi, provedeme dechovou zkoušku...“ A voni jako že jo, ale že nejprve skočí na šatnu a hlavně musí tomuhle mladýmu ošetřit tu ránu, protože to je přece pracovní úraz a ten se musí hned řešit. Policajti byli ještě naivnější než ajznboňáci vožralí, protože četa se zachovala přesně v duchu hesla „kde není žalobce, není soudce“, a hned, jak za nima zaklaply dveře šatny, vzali to oknem rovnou do ulice a tradá co nejdál od nádraží. Jasně, byl z toho kázeňskej přestupek – opuštění pracoviště před ukončením směny, ale chlast jim nikdo neprokázal. A o to šlo především, protože dráha si při tehdejším permanentním nedostatku lidí nemohla dovolit vyhodit celou jednu sehranou vlakovou četu od nákladů, který nikdo vozit nechtěl...

Ještě větší borec byl pan výpravčí, kterýho pamatuju ve svých úplných začátcích. Ten vždycky ráno přišel na směnu vymydlenej, střízlivej s nezbytným kastrůlkem od manželky a bandaskou od kravičky – jak říkal. Celou šichtu neopustil pracoviště, a než šel domů, byl jak puma. Přednosta byl takovej hodnej chlap, takže se snažil řešit to po svý linii a hlavně tak, aby to nikdo nevěděl. Vždycky se nenápadně díval do dopravního stolu, jestli tam nemá pan výpravčí schovanou flašku, koukal, jestli má v bandasce opravdu mlíko, nebo pozorně poslouchal, když šel do práce, jestli podezřele necinká. Jenže pan výpravčí nic jinýho než tu bandasku a kastrůlky nenosil.

Prasklo to úplně náhodou. Do osobní pokladny nastoupila mladá ztřeštěná pokladní. Milovala kočky, takže pořád nějakou tahala s sebou do práce, a když si všimla, že výpravčí přinesl čerstvý mlíko, neptala se ho a ve chvilce, kdy byl u vlaku, jednomu kotěti nalila do misky. Přežilo jenom zázrakem, protože v bandasce bylo víc rumu než mlíka. Od tý doby měl mlíkař, jak jsme fikanýmu výpravčímu začali říkat, po oblíbené kratochvíli a vzhledem k tomu, že manželka ho asi odmítala podporovat v alkoholismu a do kastrůlků mu šnaps nepřidávala, nezbývalo mu než přežít dopravní službu střízlivej. Zvládnul to a šel do důchodu se ctí. A pamatuju si, že náčelník mu tenkrát na památku věnoval bandasku a litrovku gruzíňáku doprovázenou slovy: po tom rumu ti to stejně jezdilo líp!

Legendy o mašinkách

7. Panťák

Námět: Frej
Ilustrace: Angelart

Ústředí KSČ, 1956

Sotva začala druhá pětiletka, objevují se první ekonomické problémy. Na mimořádně svolané schůzi pod předsednictvím prof. Nejepsy, posuzujícího technický rozvoj v jednotlivých výrobních odvětvích, jsou „na kobereček" předvoláni zástupci Ministerstva dopravy a Ministerstva všeobecného strojírenství. Mají obhájit koncept první československé elektrické jednotky (EM 475.0) a nového osobního automobilu (NOV) určeného pro širokou veřejnost. Protože během následné diskuze zaznívá mnoho kritických připomínek, jsou ministerstva vyzvána k přepracování konceptu a vzájemné spolupráci.

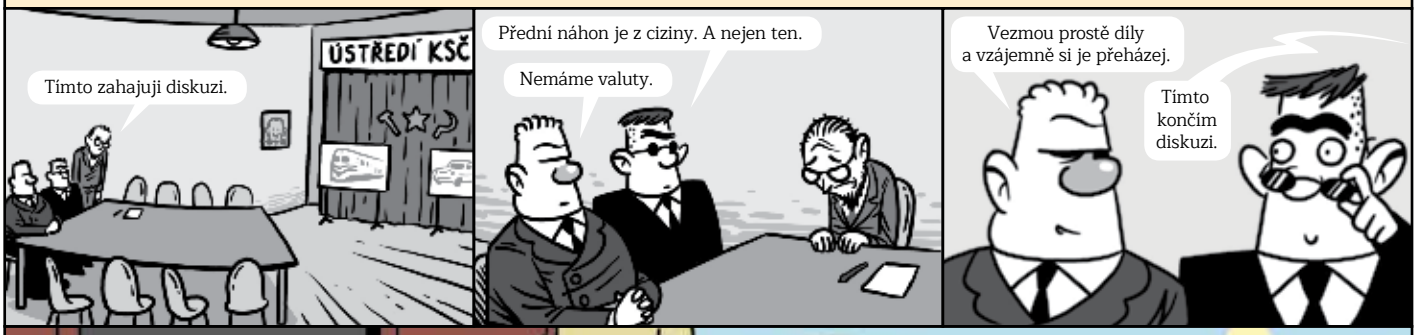

Mladá Boleslav, 1964

Díky originálnímu socialistickému patentu, tzv. sdružené výrobě, vyjíždí ve stejný okamžik z nového výrobního závodu Škoda 1000 MB a elektrická jednotka EM 475.1. Jednotka dostává přezdívku Patenťák, později zkomolenou na Panťák.

Vývoj nového osobního automobilu pro širokou veřejnost i první elektrické jednotky probíhal odděleně. Přesto mají mnoho společného. Jejich koncepce vznikala v druhé polovině padesátých let, první sériová vozidla s mnoha technickými úpravami však vyjela z bran závodů v Mladé Boleslavi a ve Studénce až v roce 1964 a u obou se zpočátku objevilo mnoho technických závad a nedostatků. Přesto se obě vozidla stala legendami. Elektrických jednotek řady EM 475.1 a EM 475.2 (dnes 451 a 452) se nakonec v letech 1964–1973 vyrobilo 62 kusů a navzdory životnosti naplánované pouze na 15 let zůstaly v provozu dodnes. Přezdívka Panťák vznikla podle zlidovělého označení pantografová jednotka.

Jak jsem měl malou krizi, potíže, **ODJEL DO INDIE UČIT SE JÓGU** a vznášet se ve stavu beztíže

Jóga přichází zase jednou do módy. Počty jejích „kvalifikovaných“ učitelů rostou rychleji než počty praktikujících. Větřím díru na trhu, v našem milém zapadákově totiž zatím žádný pravý jogín nepůsobí. Moc netuším, co to obnáší, ale jdu do toho. Stát se instruktorem jógy je možné i v Česku, ale mnohem dobrodružnější je odjet do Indie, odkud jóga pochází. Zbyly mi totiž ještě nějaké peníze, které mi daroval bývalý zaměstnavatel s přáním, abych už dál k němu nechodil. Přečtěte si můj skromný příběh, jak jsem se stal Měsícem...

CESTOPIS
GOA (INDIE)

Text a foto: Radek John

Goa (nejmenší svazový stát Indie)

Hlavní město: Panadží
Rozloha: 3 702 km²
Počet obyvatel: 1,4 mil.
Jazyk: konkánština (úřední), maráthština, angličtina, portugalština
Náboženství: hinduismus (67 %), křesťanství (27 %), islám (6 %)

Indický státeček Goa leží na pobřeží Arabského moře. V listopadu tam denní teplota běžně šplhá nad pětatřicet stupňů Celsia. V šest hodin ráno, ještě před východem slunce, však bývá chladno. Rozespale se loudám napříč áśramem zachumlaný do svetru. V uličkách mezi chatkami kdosi natáhl provázky, zřejmě aby naznačil studentům, že mají chodit okolo. Jsem ale příliš líný a vyčerpaný. Sehnu se a provaz podlezu. Ještě několik kroků a dorazím k hlavní šale (viz slovníček). Vypadá jako vyvýšené obdélníkové pódium o rozměrech asi dvacet krát třicet metrů, kryté střechou na vysokých dřevěných sloupech. Ze stropu visí elektrické větráky. Ráno jsou vypnuté a netočí se.

Boty v řadě

Do šaly se vstupuje po jednom ze dvou krátkých schodišť. Před schodištěm je dlážděná plocha na odkládání bot. Jeden z mých spolužáků, Francouz Olivier, napsal křídou na dlažbu: BOTY V ŘADĚ JSOU ŠŤASTNÉ BOTY. Rozepnu si sandály, zuju je a schválně je položím tak, aby ležely co nejvíc nakřivo. Mrknu do šaly, kdo už je na místě. Olivier se na ranní samostatnou praxi ještě nedostavil, což znamená, že dorazí později, a taky, že až budu šalu opouštět, najdu svoje boty pečlivě vyrovnané. Mám to vyzkoušené. Nemůžu si pomoci, ale Olivier mi připadá jako magor. Zkusím nápis trochu umazat pravou nohou, jenže křída překvapivě dobře drží. Mám podezření, že Olivier instrukci pravidelně obnovuje.

Opláchnu si nohy v jednom ze dvou lavorů na úpatí schodů a vstoupím do šaly. Z přihrádky vytáhnu svoji podložku. V tašce mám lahev na vodu, sešit s poznámkami, tužky, studijní manuál, telefon a zásobu gumiček do vlasů. V áśramu se ztrácí, jako by je kradli nějací tajemní gumičkoví skřítci. Zřejmě jsou příbuzní ponožkových skřítků z Evropy, ale poněvadž v Indii se ponožky ani boty moc nenosí, museli se přeorientovat.

Zdravím slunce

Jediným nacvičeným pohybem podložku rozprostřu. Přivezl jsem si ji z Česka, mám ji už přes tři roky. Za čtrnáct dní učitelského tréninku je pokrytá oranžovým prachem, který je v áśramu všudypřítomný. Usadím se se zkříženými holeněmi na důvěrně známý měkký pórovitý povrch a podívám se, co dělají ostatní. Na ranní praxi dorazily zatím odhadem dvě třetiny

GOA BYLA OD ŠESTNÁCTÉHO STOLETÍ PORTUGALSKOU KOLONIÍ. V ROCE 1961 JI VŠAK ANEKTOVALA INDIE.

z mých třiadvaceti spolužáků. Německá kamarádka Ingrid leží na své podložce s pokrčenýma nohama. Jihoafričanka Leanne se protahuje s rukama sepnutýma za zády. Slovenská aštangistka Veronika nehybně sedí se zavřenýma očima.

Vytáhnu z tašky mobil a zkusím se připojit na internet. Nedaří se. Signál wi-fi je moc slabý. Vrátím telefon zpátky, narovnám záda a začnu se soustředit na vlastní dech. Chvíli se snažím prodlužovat výdech, ale brzy to vzdám. Dechová cvičení jsou pro mě z celé jógy to nejtěžší, poněvadž jsem netrpělivý. Raději vstanu, postavím se na začátek podložky a začnu s pozdravy slunci.

Nadechnu se, vydechnu a spojím dlaně před hrudníkem. Nadechnu se, zvednu ruce, podívám se vzhůru a prohnu se vzad. Vydechnu, předklon, položím dlaně na zem. Nadechnu se, pravá noha vzad, zase pohled na větráky. Zadržet dech, udělám prkno. Výdech, kolena, hrudník, brada k zemi. Nádech, zvednu hrudník a hlavu do kobry. Výdech, přehoupnu se do střechy. Nádech, pravá noha dopředu, podívat se do nebe. Výdech, předklon. Nádech, ruce k nebi, prohnout se dozadu. Výdech, spojím dlaně před hrudníkem. Opakuji na levou stranu.

Řečník přichází

Vydržím zdravit slunce skoro půl hodiny. V hlavě si ke každé ásaně a ke každému nádechu a výdechu odříkávám instrukce. Jsem tady, abych se je naučil sdělit lidem. Z povelů pro pozdrav slunci, sůrja namaskar, se má stát moje mantra. Učím se je ovšem anglicky. Až se vrátím domů, měl bych lidi instruovat česky. Jestli se někdy vrátím domů. Připadá mi, jako bych tu byl už půl roku, ačkoli učitelský kurz trvá jen necelý měsíc. Jak tak počítám nádechy a výdechy, slyším zvonek. U oltáře v severovýchodním rohu klečí bíle oděná postava.

Dopomoci v ásanách

Chatky vypadaly hezky, ale střecha za moc nestála. Padalo skrz ni listí.

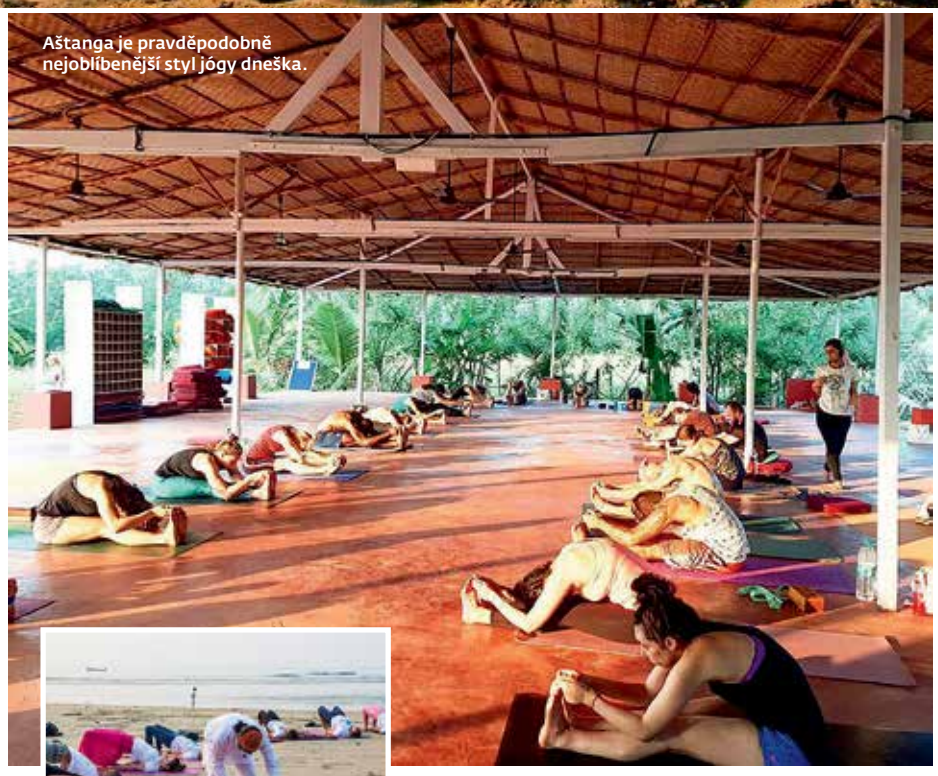

Aštanga je pravděpodobně nejoblíbenější styl jógy dneška.

Je to štíhlý muž s dlouhými černými vlasy a temnou pletí – guru. Říkáme mu tady jen Řečník nebo Šéf. Jeho jméno nikdo nezná. Tvrdí, že ho nemá. Zapomněl veškerou svou minulost.

Oltář je vyrobený z hrubých cihel ověšených vánočními světýlky. Ta najdete v Indii všude. Na oltáři je obrázek Šivy, indického božstva reprezentujícího vědomí, a kolorovaná fotografie Svámí Vivékánandy, jednoho z prvních propagátorů jógy na Západě. Guru před nimi prozpěvuje tajemná slova v sanskrtu. Vím, že ranní lekce brzo začne, a tak se položím na záda do Šavásány, pozice mrtvoly, zavřu oči a čekám. Řečník zazpívá hluboké óm a požádá nás, abychom se posadili do libovolné meditativní pozice. Začne předzpěvovat úvodní mantru, kterou po něm opakujeme.

Studenti pocházejí ze všech možných zemí, a každý proto zpívá s odlišným přízvukem. Výsledek připomíná konec hry na tichou poštu. Pro rodilé mluvčí angličtiny je výslovnost sanskrtu obtížná. Podobně jsou na tom Španělé a Řekové. Mají velké potíže s hláskou š („Sánti, Sánti, Sánti"). Jako Čech mám výhodu. Dokážu bez obtíží vyslovit většinu manter a jógových pojmů. Navíc máme v češtině znaky, které umož-

Jak chápat jógu

V Evropě a v Americe lidé většinou chápou jógu jako cvičení jógových pozic neboli ásan. Pro staré Indy to ale byla jen malá součást jógy neboli umění, jak zastavit fluktuace mysli, které nám brání v dosažení vyššího stavu vědomí. Ásany patřily k takzvané rádža józe, což znamená královská cesta jógy. Stejného cíle se dá dosáhnout také pomocí filozofování a logiky. Tomu se říká džňánajóga. Člověk se také může plně odevzdat vyššímu vědomí, čemuž Indové říkají bhaktijóga. V Česku něco takového provozuje hnutí Haré Krišna. Poslední variantou je karma jóga, jóga nesobeckých činů. Znamená to činnost pro ostatní bez zájmu o odměnu a o výsledek.

ňují správnou výslovnost zapsat. Anglický přepis sanskrtu na mě působí komicky. Když dozpíváme, první ranní lekce začíná. Je půl sedmé. Právě vyšlo slunce.

Česká stopa

Říkáme té restauraci Žlutá. Nemá to nic společného se žlutými vlaky ani autobusy. Má prostě jen žluté zábradlí a žlutě vymalované stěny. Sedím se zkříženýma nohama společně se čtyřmi spolužačkami u nízkého stolku s polštářky. Holky už si nakoupily hromady indických šátků, sukní, šatů a kalhot. Všechny cinkají zbrusu novými řetízky na krcích, zápěstích nebo kotnících a povídají si. Poslouchám je jen na půl ucha, poněvadž čtu svůj učitelský manuál. Všichni jsme ho dostali na začátku tréninku. Má něco přes dvě stě stran formátu A4.

Za běžných okolností by neměl být problém ho během měsíce přečíst. Jenže v ášramu je pořád nějaký program. Každý večer napíšu domácí úkol, odešlu ho přes vypadávající wi-fi a pak jdu spát, poněvadž druhý den vstávám ráno před šestou na samostatnou praxi. Neděle je jediný den, kdy zbývá čas na čtení. Rozhodl jsem se, že přečtu skripta od začátku do konce. Na stole mám pouzdro s tužkami. Podtrhávám si věty, které mi připadají důležité, ačkoli nevím, jestli se k nim stihnu před zkouškami vrátit.

Najednou mne osloví asi pětačtyřicetiletý Ind od vedlejšího stolu, který tu je s partou přátel. Se zájmem se ptá, odkud jsem, zda se učím jógu a jak mi to jde. Odpovídám mu popravdě, zatímco jim číšník na stůl pokládá objednané lahváče. Zaujme mne jeden z nich. Budweiser. Ind vidí můj pohled

Úvodní mantra

Óm sahaná vavatu,
sahanau bhunaktu,
sahavírjam karvávahé,
tédžasvinávadhi tamastu,
má vidvišávahé,
óm šánti šánti šánti

Znamená to zhruba:
Ať jsme chráněni,
ať jsme živí,
ať společně pracujeme s velkým nasazením,
ať je naše poznání osvícené a plodné,
ať se nehádáme.
Óm, mír, mír, mír.

Snídaně jako v Bradavicích

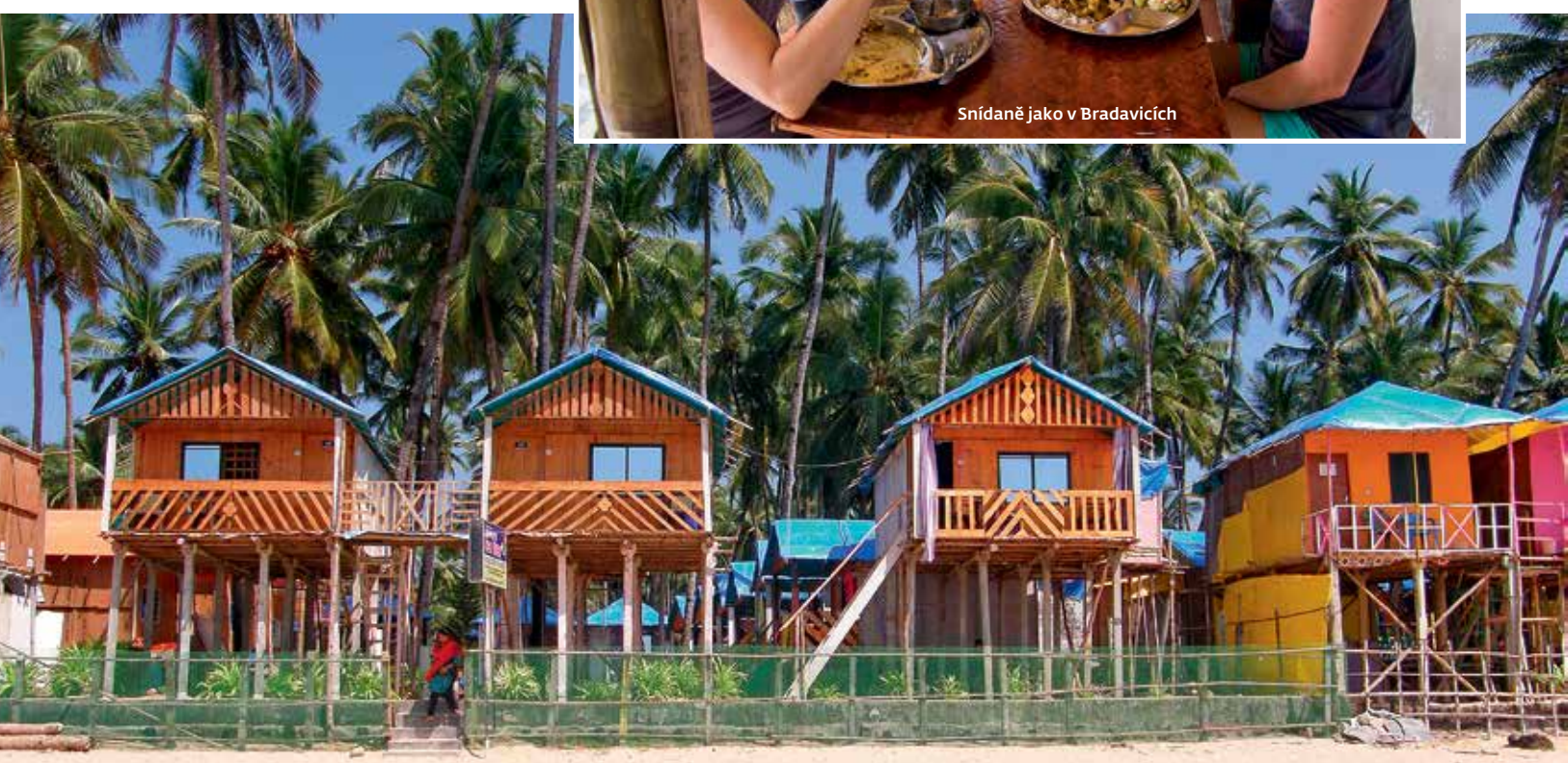

Domky na pláži postavené během několika dnů

Šala obklopená banánovníky

ZÁKLADY JÓGY POPSAL VE DRUHÉM STOLETÍ PŘ. N. L. MUDRC PATANDŽALI. JÓGA JE VŠAK DALEKO STARŠÍ.

a nabízí mi ochutnání. Odmítám a vysvětluji, že tohle je značka piva z mého rodného města. Moudře si poškrábe bradu a praví: „Takže vy jste nám dali pivo a my vám za to dáme jógu!"

Boat trip

Nejrušnější pláž, která je zároveň nejblíž k ášramu, se jmenuje Palolem. Je na ní spousta restaurací a obchodů. Všude v písku se povalují toulaví psi. Většina jich vypadá podobně – velikost menšího vlčáka, světlá krátká srst. Kipling jim v Knize džunglí říká žlutá páriovská psiska. Jsou přátelští. Je mi jich líto, ačkoli nevypadají, že se jim žije špatně. Skoro celý den prospí, stejně jako obyčejní psi u nás doma. Rádi pochrupují ve stínu člunů, kterých je na pláži taky spousta.

Čluny jsou dlouhé okolo šesti metrů, štíhlé, s postranním plovákem. Pohání je závěsné motory na zádi. Na jejich elegantních přídích se skví jména indických bohů, jako je Višnu nebo Šiva. Viděl jsem ale i San Francisco nebo No Woman, No Cry (Bob Marley je v Goa populární). U každého člunu postává majitel, který nabízí kolemjdoucím výlet – boat trip. Když jdete po pláži, musíte ho odmítat každých dvacet kroků. Myslel jsem si, že kapitáni člunů musí být opravdu chudí. Jenže v tom jsem se mýlil. Jeden z volných víkendů se po setmění vracíme s novou spolužačkou Jekatěřinou do ášramu. Jekatěřina se narodila v Rusku, dlouho už však žije v New Yorku. Říká si Katrina, jelikož Američané nedokáží její jméno vyslovit. Písek je příjemně chladný. Číšníci z restaurací vynesli na pláž stolky osvětlené svíčkami. Kousek od jednoho takového stolku zastaví Katrinu kapitán člunu. Vidím, že ho odmítá, ale neslyším, co říká. Když odejdeme z doslechu, Katrina mi sdělí, co chtěl.

„Tentokrát nenabízel boat trip," prohlásí. „Ptal se, jestli nechceme nějakou MDMA nebo kokain." Majitelé člunů tak zřejmě mají ještě další, výnosnější zaměstnání.

Zkoušky se blíží

Vedu svoji první hodinu jógy v životě. Dobře, ve skutečnosti je druhá, poněvadž tu první jsem si vyzkoušel na dvou dobrovolnicích – Němce Ingrid a Angličance Jessice. Tahle je ale oficiální, s Veronicou, učitelkou aštangy z ášramu, která mě bude při učení pozorovat a pak mi řekne, co jsem udělal špatně. Hodně jsem plánoval. Vyrobil jsem si tabulku v Excelu, kde jsem ke každé ásaně napsal počet dechů, z něj spočítal odhadovanou dobu, kterou zabere. Laptop s plánem hodiny mám s sebou. Měli jsme povolený papír, takže s laptopem snad nebude problém. Schovám ho za sloup, aby nebyl moc na očích.

Mám sedm studentů, jsou to samozřejmě další budoucí učitelé. Tentokrát předzpívávám úvodní mantru já. Oficiální hodina se ukáže jako mnohem těžší než zkušební. Můj precizní dechový plán nevychází, ačkoli jsem studentům zdůrazňoval, že musí všichni dýchat přesně dvanáctkrát za minutu. Nedá se nic dělat. Musím improvizovat a vynechat několik ásan, abych dodržel čas.

O den později sedím na koberci v šale a píšu zkouškovou písemku. Čekal jsem, že bude lehká, ale není. Minimálně je pracná. Má třicet otázek, přičemž pět je možno vynechat. Většina lidí to asi udělala s poslední otázkou – popište celý pozdrav slunci včetně nádechů a výdechů a jmen ásan v sanskrtu. Ásan je dvanáct. I když tuhle otázku přeskočím, popíšu pět papírů. Nakonec pečlivě očísluju stránky. Na list

ABYSTE MOHLI UČIT JÓGU, POTŘEBUJETE ZÍSKAT KVALIFIKACI. MEZINÁRODNÍ KURZY V ČESKU VĚTŠINOU NEPLATÍ, ČESKÉ KURZY JSOU ZASE OBVYKLE K NIČEMU.

s otázkami napíšu seznam vynechaných a odnesu je Řečníkovi, který si to všechno secvakne sešívačkou. Tohle by mohlo vyjít.

Měsíční mantra

Je 14. listopadu 2016, den, kdy přichází Měsíc do úplňku a zároveň se na své eliptické dráze maximálně přiblíží Zemi. Bude velký, největší od ledna 1946. V ášramu se chystá měsíční meditace. Zavřu dveře chatky, kterou sdílím se spolubydlícím Nickem z Jižní Afriky. Všude kolem už postávají mí spolužáci, respektive většinou spolužačky. Všichni máme na sobě bílé oblečení. V mém případě jsou to kalhoty do laboratoře a bílé triko. Kalhoty jsem koupil za tři stovky doma v Českých Budějovicích v lékárně. Triko je z „háemka". Holky nosí většinou šaty, dost často krajkové.

Za několik minut dorazí guru. Chce, abychom přinesli ze šaly koberce a rozprostřeli je na terasu. Pak se na koberce posadíme v řadě jeden vedle druhého. „Vidíte Měsíc?" zeptá se Řečník. „Ne," odpovíme sborem. „Nebojte se, on přijde, až odzpíváte 108x měsíční mantru," ujistí nás.

„Óm Čandrája namahá!" A tak pořád dokola. Óm, zdravím tě, Měsíci. Mám nutkání pootevřít jedno oko a podívat se, jestli už není vidět aspoň malý kousek Luny, ale neudělám to. Místo toho zpívám mantru. Brzy ztrácím představu, kolikrát už jsem ji zopakoval. Kdykoli se do mého vědomí vloudí nějaká myšlenka, nechám ji odejít. Nesnažím se ji zastavit. Chci však, aby vědomí zůstalo prázdné. Přestávám vnímat svoje tělo. Moje mysl je lehká a prázdná jako stéblo rákosu. Pak ale začnu cítit lýtkové a stehenní svaly. Nutně si potřebuji přesednout.

„Otevřete oči!" řekne klidně guru, aniž by je on sám předtím otevřel.

Měsíc dorazil. Majestátný, chladný, nažloutlý. Opravdu se mi zdá mnohem větší, než jsem zvyklý. Vidím tmavé skvrny Mare Serenitas a Mare Imbrium. Společně s ostatními lávovými poli tvoří na tváři Luny obraz králíka. Dokonce si myslím, že rozeznávám i jednu světlejší oblast, což by mohl být kráter Copernicus. Možná si to jen namlouvám. Moc jsem četl Clarka. Až na cvrkot hmyzu a občasný lomoz projíždějícího vlaku je ticho. Soustředím se na Měsíc, nehýbu se a nemrkám. Kupodivu mi ani nezačínají slzet oči, čehož jsem se bál.

„Staňte se Měsícem!" zvolá nakonec guru. Tak stane se! ■

Slovníček

ÁŠRAM	Poutní místo, ale také obrovský komplex budov, domov gurua.
ÁSANA	Jógová pozice, podle definice by měla být stabilní a pohodlná.
ŠALA	Domov nebo příbytek, přeneseně místo, kde se praktikuje jóga.
MANTRA	Soubor slabik, které slouží k uklidnění mysli. Nejznámější je posvátná mantra óm.
POZDRAV SLUNCI	Série ásan kombinovaných s dechem. Slouží k rozehřátí těla a svalů.
JÓGA	Soubor technik k ovládnutí vlastní mysli pocházející z Indie. Na Západě jsou z nich nejčastěji praktikovány ásany. Má různé styly, například fyzicky náročnou Aštangu, klidnou Jin jógu, atd.
SANSKRT	Jeden z nejstarších světových jazyků. Dnes považovaný za mrtvý. V Indii (a v józe) se používá podobně jako latina a řečtina v Evropě.

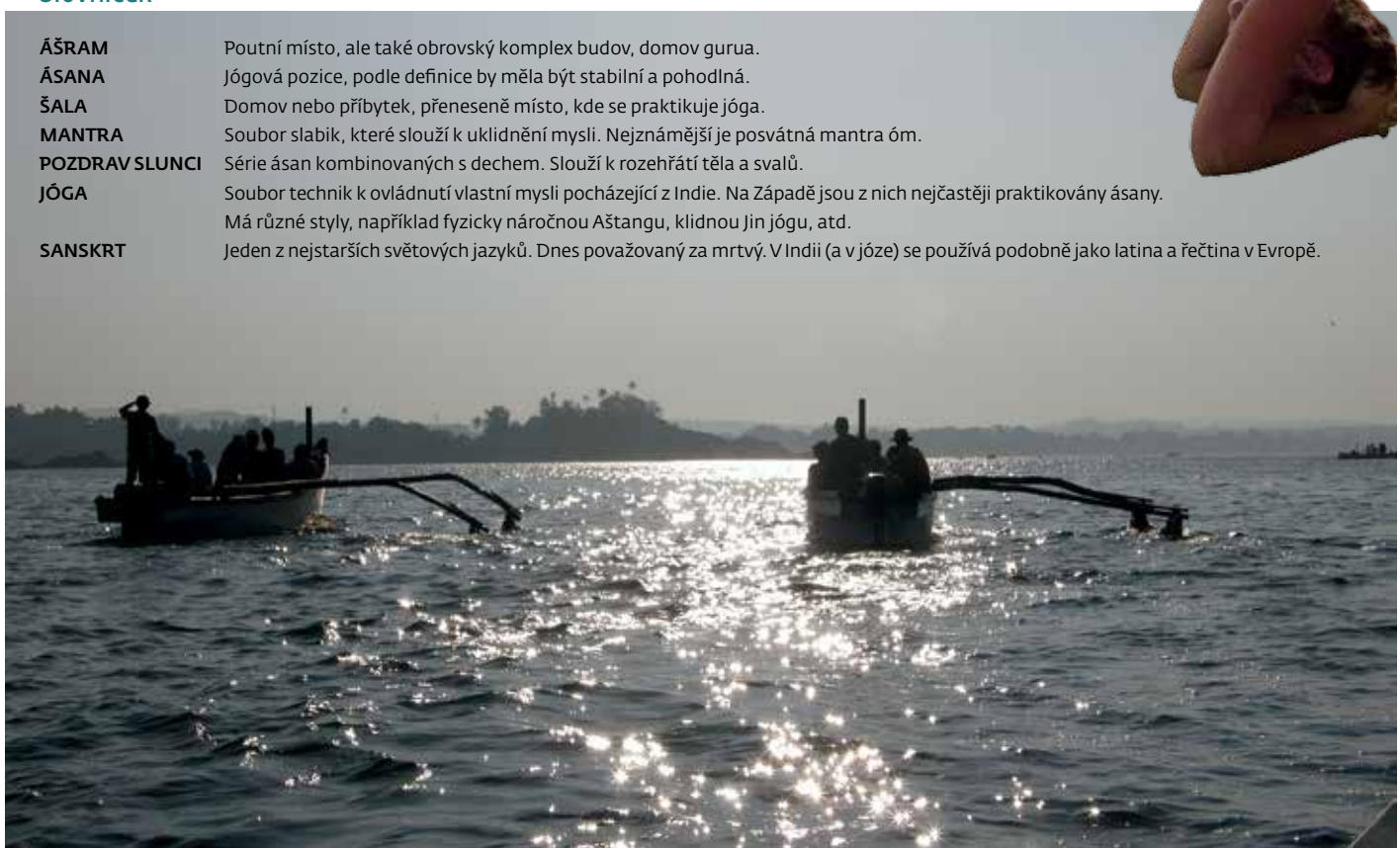

SCAN quilt®

CZECH Superbrands AWARD 2017
2013 · 2014 · 2015 · 2016

www.scanquilt.cz

48 prodejen v ČR

10% sleva

při nákupu nad 1 000 Kč

platí do 31.10.2017

slevy se nesčítají a neplatí na zlevněný sortiment na prodejnách i e-shopu **kód: CD179**

Rehabilitační ústav Brandýs nad Orlicí

Jsme akreditované zdravotnické zařízení s dlouholetou tradicí v poskytování lázeňské a léčebně rehabilitační péče v příjemném prostředí malebného východočeského městečka v podhůří Orlických hor.

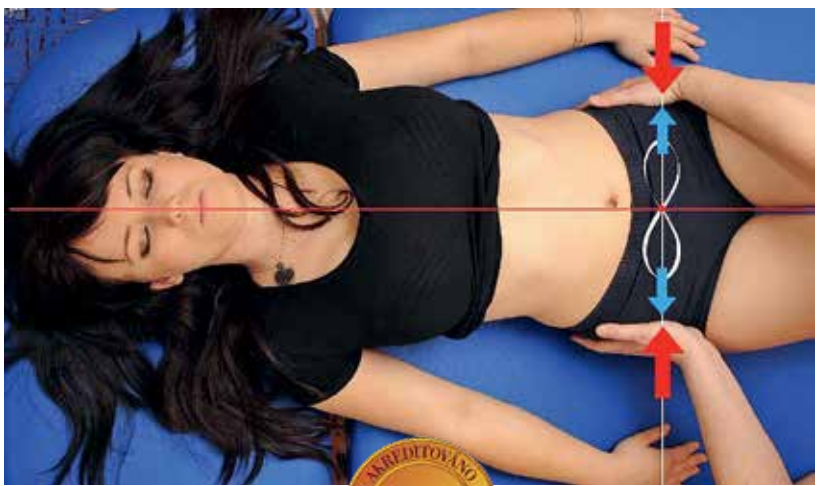

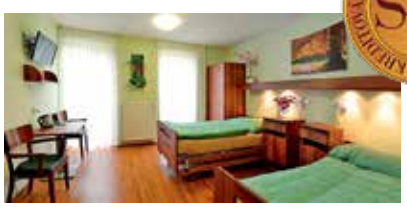

Zabýváme se léčbou pacientů především s onemocněním pohybového ústrojí, s bolestmi páteře a kloubů, po úrazech a operacích pohybového ústrojí, s onemocněním neurologického systému. Specializujeme se na onemocnění páteře, především na diagnózy jako výhřezy plotének, stavy po operacích páteře a degenerativní onemocnění kloubů.

Provádíme zde rehabilitační metodu

INFINITY method®

speciálně vyvinutou na našem pracovišti. Metoda se zaměřuje na prevenci a léčbu problémů pohybového ústrojí. Nabízíme možnost objednání léčebných a relaxačních pobytů.

Na setkání s Vámi se těší

prim MUDr. Michaela Tomanová, MBA, Ph.D.

Kontakty:
Rehabilitační ústav
Brandýs nad Orlicí
Lázeňská 58, 561 12
Brandýs nad Orlicí
tel.: 465 544 207,
733 373 398
sekretariat@rehabilitacniustav.cz
www.infinity-method.com

www.rehabilitacniustav.cz

ŽELEZNICE

TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Text: Jiří Pohl, foto: ČD, DB AG, Jiří Štembírek

VLAKEM PRO BUDOUCNOST NAŠICH DĚTÍ

České železnici se daří. Po letech poklesu přepravních výkonů a hledání ztraceného sebevědomí se opět dostává do tempa. Za kvalitní a atraktivní nabídkou však stojí miliardové investice do vozidel a infrastruktury z národních zdrojů i fondů EU. Každý totiž může být šlechetný jen tak, jak je bohatý. Avšak proč vlastně svět, Evropa i Česká republika železnici podporují? Proč právě kolejová doprava zažívá šťastné období investičního rozvoje?

Ministerstvo životního prostředí předložilo vládě záměr převést do roku 2030 ze silnic na železnice 30 % přepravních výkonů nákladní dopravy. Vláda jej schválila. Aby byla doprava atraktivní, musí být rychlá. Nástrojem k tomu jsou i výkonné interoperabilní lokomotivy.

Statistiky hovoří jasně: v rozmezí let 2010 až 2016 vzrostly přepravní výkony osobní dopravy na české železnici o 34 %, to je v průměru téměř o 6 % ročně. Tento nárůst není náhodný. Je odpovědí obyvatelstva na kvalitní přepravní nabídku, vytvořenou kombinací modernizace železničních tratí, nákupu nových vozidel a objednávkou dopravy podle atraktivního taktového jízdního řádu. Už dávno neplatí, že cestující se musí podřídit omezené nabídce spojů různé kvality. Železnice vychází vstříc obyvatelstvu a jeho potřebám. Železniční doprava totiž patří mezi významné nástroje trvale udržitelného rozvoje: chovat se v přítomnosti tak, aby tu pro naše generace zůstalo životní prostředí v co nejméně pozměněné podobě. A tak každý, kdo využívá železniční nebo obecně kolejovou dopravu, vytváří hodnoty pro budoucnost svých dětí, vnoučat, pravnoučat a jejich prapravnoučat. A proč vlastně kolejovou?

Začalo to koněspřežkou

Odpověď na tuto otázku je stejná jako před dvěma sty lety, kdy mladí muži František Antonín rytíř Gerstner a Matyáš Shönerer budovali první železnici na evropském kontinentu, tehdy ještě koněspřežnou, z Českých Budějovic do Lince. Protože železnice je energeticky mnohem méně náročná než silniční doprava a jiné druhy dopravy. Díky nižšímu odporu valení ocelového kola po ocelové kolejnici, ve srovnání s valením kola po vozovce, utáhli koně na železnici větší zátěž než na silnici, takže spotřeba obroku (směs sena a ovsa) na přepravu jedné bečky soli z Rakouska do Čech výrazně poklesla.

Stejné fyzikální zákony platí dodnes, ocelová kola se po ocelových kolejnicích valí snadněji než pneumatiky po asfaltu. S postupem času získala železnice k této energetické přednosti i další dvě výhody:

- nízký aerodynamický odpor, neboť používá dlouhá štíhlá vozidla, ve vlaku řazená těsně za sebe do zákrytu za jednou čelní plochou, zatímco na silnici musí každý automobil překonávat odpor vzduchu samostatně. S rostoucí rychlostí jízdy nabývá tato přednost železnice stále větší význam, neboť při rychlé jízdě aerodynamický odpor převyšuje odpor valivý;
- železnice má již déle než sto let systematicky budované a neustále zdokonalované elektrické liniové napájení vozidel z trakčního vedení. To jí umožňuje nepoužívat na vozidlech spalovací motory, které dvě třetiny energie paliva zmaří jejich přeměnou na ztrátové teplo, ale využívá elektromotory s násobně vyšší účinností.

Výsledkem těchto tří faktorů (nižší valivý odpor, nižší aerodynamický odpor, vyšší účinnost pohonu) je, že současná železnice je přibližně 7,5 krát méně energeticky náročná než automobilová doprava.

Naše uhlíková stopa

Současná podoba dopravy s dominantním podílem automobilů se významně podílí nejen na energetické bilanci ČR (zejména na dovozu ropných paliv), ale i na nežádoucích klimatických změnách a na poškozování zdraví obyvatelstva ČR. Téměř 97 % veškeré spotřeby energie pro dopravu prochází v ČR spalovacími motory dopravních prostředků, produkujících škodlivé exhalace přímo v ulicích měst, v obcích a v přírodě. Česká republika tak po boku ostatních států přispívá ke globálnímu oteplování. A ne málo. Občané ČR patří svojí produkcí přes 11 t CO_2 na osobu a rok k největším producentům oxidu uhličitého, předstihují v této disciplíně nejen průměr světa a průměr EU, ale i občany Číny.

Největší spotřebitelé energie

Doprava patří v ČR mezi největší spotřebitele energie, v pomyslném žebříčku oborů je se svým 27% podílem na konečné spotřebě energie hned na druhém místě za průmyslem, který má podíl 31 % (údaje z roku 2015). Spotřeba v průmyslu díky novým úsporným technologiím rok od roku klesá, zatímco v dopravě spotřeba energie v ČR roste. Energie pro dopravu je v ČR z podstatné části (91 %) závislá na fosilních palivech (ropné produkty a zemní plyn), 6 % pokrývají biopaliva (metylester řepkového oleje a líh), jejichž podíl již s ohledem na limity zemědělské půdy prakticky nelze zvyšovat, a jen 3 % elektřina.

Budoucnosti se však bát nemusíme, musíme jen umět využít obnovitelné zdroje. Energii, kterou za rok lidé z celého světa získají spalováním uhlí, ropy a zemního plynu, dodá Zemi Slunce za 40 minut. A lidstvo již má technologie k tomu, jak tuto energii přeměnit na elektřinu – buď přímo ve fotovoltaických elektrárnách, nebo nepřímo přes energii proudícího vzduchu ve větrných elektrárnách či přes proudění vody v hydroelektrárnách. Rok od roku se ceny nových technologií snižují a, jak ukazují aukce, stává se cena elektrické energie z obnovitelných zdrojů konkurenceschopná vůči elektrárnám spalujícím fosilní paliva i vůči elektrárnám jaderným. Elektrárny na fosilní paliva postupně zaniknou ne proto, že by je někdo zakázal, ale jednoduše proto, že nebudou cenově schopny konkurovat obnovitelným zdrojům. Takové jsou zákony trhu.

Globální exhalace

Při posuzování spotřeby fosilních paliv je potřeba vnímat nejen zákon zachování energie (těžbou a spalováním fosilních paliv je v nich uložená energie nenávratně spotřebovávána), ale i zákon zachování hmotnosti. Uhlík, obsažený v uhlí, ropě či zemním plynu, spalováním nezmizí, jen se přemísťuje v podobě oxidu uhličitého do ovzduší. Ani gram uhlíku se neztratí, jen se přestěhuje z podzemí na oblohu. Od začátku těžby a spalování fosilních paliv již lidstvo poslalo do ovzduší 1 500 miliard tun CO_2. To zvýšilo tepelně izolační schopnost zemského obalu a střední teplota Země vzrostla o 1 °C.

Ve snaze zastavit tento proces se v prosinci v Paříži v roce 2015 zástupci 195 zemí světa dohodli, že přestanou používat fosilní paliva. A to tak rychle, aby zvýšení střední teploty Země nepřevýšilo hodnotu 1,5 až 2 °C, což přibližně odpovídá produkci dalších 750 až 1 500 tun CO_2. Mnoho času na to není, při aktuální celosvětové produkci CO_2 v úrovni 32 miliard t/rok jde o téma nejbližších desetiletí, to si každý, kdo ovládá trojčlenku, lehce dopočte sám.

↑ Nevýhodou vozidel se spalovacími motory jsou i vyšší náklady na provoz a údržbu. Proto je prioritou elektrizace tratí se státem objednávanou rychlíkovou dopravou.

← Samotný fakt, že cesta vlakem je energeticky úspornější, není pro většinu lidí motivem ke změně chování. Avšak klidně jedoucí tichý a čistý, klimatizovaný tlakotěsný vůz, možnost využít čas strávený cestováním k práci, zábavě či odpočinku a vstřícný personál motivují obyvatelstvo k cestování po železnici velmi silně.

Pod měděnou pavučinou

Rozhodně stojí za povšimnutí, že elektřina, která se v ČR podílí na spotřebě energie pro dopravu jen 3 %, však díky vysoké účinnosti elektrického trakčního pohonu a díky převážné aplikaci v energeticky nenáročné kolejové dopravě zajišťuje 16 % přepravních výkonů osobní dopravy a 20 % přepravních výkonů nákladní dopravy. Elektrická vozba je tedy nejen cestou ke snížení spotřeby energie a ke snížení produkce lokálních emisí (zdraví škodlivých polutantů), ale i cestou ke snížení globálních emisí (oxidu uhličitého). Uhlíková stopa elektřiny bude stále čistší, neboť bude postupně docházet ke zmenšení podílu elektráren spalujících fosilní paliva. Na straně železnice (respektive kolejové dopravy všeobecně) je zásadní předností funkční liniová elektrizace. Například ČD Cargo zajišťuje v současnosti 92 % přepravních výkonů v nákladní dopravě s využitím elektrické vozby.

Pro další rozvoj železniční dopravy v ČR je velmi důležité, že SŽDC připravuje uskutečnění rozsáhlého programu elektrizace železničních tratí, které jsou dosud bez trakčního vedení. V současnosti je na základě pozitivních ekonomických výsledků studií proveditelnosti (plus podlimitní projekty) schválena elektrizace 371 km železničních tratí a další úseky jsou ve stádiu prověřování. Tomu jde ruku v ruce i schválená změna systému napájení železnic ze stejnosměrného na jednotný střídavý systém, což přináší úsporu investičních nákladů.

V silniční dopravě není až na výjimky (trolejbusy) zatím zavedeno liniové elektrické napájení, a tak je elektrická vozba u automobilů spojena s aplikací zásobníků elektrické energie na vozidlech. Ty byly s příchodem lithiových akumulátorů výrazně zdokonaleny, elektromobil pro běžné denní využití je zcela reálným a na trhu dostupným produktem. K dispozici jsou již i vozidla s dojezdem odpovídajícím občasným dlouhým jízdám, ty jsou však s ohledem na mohutnost svého akumulátoru těžká a drahá.

Opět jsou ve hře peníze, respektive ekonomika. Průměrný automobil (se spalovacím motorem) je v ČR denně používán jen 25 minut (tedy méně než 2 % kalendářního času) a ujede za den jen 29 km, do tak zoufale málo využité investice se nevyplatí vkládat drahé technologie. Z tohoto pohledu je veřejná hromadná doprava s běžným denním využíváním vozidel po dobu 16 až 20 hodin ve velké výhodě.

Nemá logiku ztrácet hodiny v automobilu, když vlakem lze pohodlně cestovat za poloviční čas (navíc volně využitelný) a přitom s pětkrát nižší spotřebou energie a bez emisí. Již nežijeme ve 20., ale ve 21. století.

Budování husté sítě elektrizovaných tratí zároveň vytváří velmi příznivé podmínky pro provoz akumulátorových vozidel na dopravně málo zatížených tratích, které se nevyplatí elektrizovat. Rostoucí rozsah elektrizace železniční sítě totiž snižuje délku neelektrizovaných úseků, akumulátorovým vozidlům tak postačuje i relativně malý dojezd, což znamená docela lehký a levný zásobník energie. Navíc trakční vedení na přilehlých úsecích hlavních tratí umožňuje nabíjet jejich akumulátory jak při stání, tak za jízdy. Vedlejší tratě tak nemusí být uzavřeným ghettem s kodrcavými motoráčky z minulého století, ale mohou se zapojit do systému moderních železnic.

Funguje to!

Lidé v ČR sice vlastní přes 5 milionů automobilů. Bylo by naivní si myslet, že jen osvěta o uhlíkové stopě, klimatických změnách a zdraví škodlivých polutantech přiměje obyvatelstvo ke změně dopravního chování směrem od automobilů k energeticky úsporné železnici. K tomu jsou účinnější jiné nástroje, např. cestovní doba, atraktivní jízdní řád, nové pohodlné, klimatizované tlakotěsné vozy, kvalitní catering i vlídný personál. A ono to funguje. Podle statistik ministerstva dopravy vzrostl například v relacích Praha – Brno, Praha – Olomouc a Praha – Ostrava v posledních pěti letech počet cestujících na železnici o desítky procent.

Taková je odpověď obyvatelstva na modernizaci tranzitních koridorů a na kvalitní vozidla. Jen nesmíme usnout na vavřínech. Je třeba pokračovat v modernizaci hlavních i vedlejších tratí, průběžně obnovovat vozidlový park a dát šanci i velkorysým, ale nadčasovým projektům, ke kterým patří vysokorychlostní železnice. Čím více lidí bude využívat železnici, tím kvalitnější životní podmínky tu budou mít naši potomci. ■

Lokální emise

Posledních pár desetiletí se lidstvo nechalo uchlácholit vědomím, že spalovací motory automobilů disponující certifikáty o splnění požadavků nejpřísnějších emisních tříd lidskému zdraví neškodí. Je třeba však chápat věci v souvislostech.

Především politici tomu uvěřili a podporovali nákup nových automobilů vyšších emisních tříd šrotovným (nic však nezamezuje prodeji starých nevyhovujících vozidel do zahraničí, včetně ČR), slevou na mýtných poplatcích i povolováním jejich vjezdu do nízkoemisních zón v centru měst. Avšak jak ukázal čas, realita je jiná.

1 Mnohé automobily získaly emisní certifikáty podvodem. Není totiž obtížné upravit řídicí SW vozidla tak, aby rozpoznal, že není na vozovce, ale na zkušební stolici, a po dobu zkoušky účelově snížil výkonnost motoru tak, aby exhalace poklesly pod předpisem stanovenou požadovanou mez.

2 Automobily jsou zkoušeny a certifikovány v určitých, předpisy přesně definovaných provozních režimech, které ne zcela postihují realitu běžného pouličního provozu.

3 Při hodnocení emisí jsou sledovány jen vybrané v předpisech taxativně uvedené škodliviny, další v předpisech neuvedené zdraví škodlivé látky při certifikaci sledovány nejsou.

4 Filtry pevných částic se v provozu po určité době zanášejí, což snižuje výkon motoru a zvyšuje spotřebu paliva. Místo výměny za nové je některé autoservisy z vozidel odstraňují.

Zejména třetí z výše uvedených poznatků je velice závažný. Jak ukazují výsledky mezinárodních vědeckých týmů, na kterých se aktivně podílí i Ústav experimentální medicíny AV ČR, jsou lidskému zdraví velmi nebezpečné například spalovacími motory produkované jemné prachové částice PM 2,5, které na sebe váží jedovaté polyaromatické uhlovodíky (PAH), zejména benzo(a)pyren. Výzkum prokázal, že jejich zvýšená koncentrace v ovzduší zvyšuje výskyt autismu, poruch kognitivních funkcí u dětí, onemocnění depresí, incidenci demence, výskyt Parkinsonovy choroby a též ovlivňují koncentraci proteinu BDNF. Na základě těchto nových skutečností si řada členských států EU i států mimo EU zcela dobrovolně klade za cíl ukončit provoz vozidel se spalovacími motory dříve, než jak stanovila Evropská komise (před rokem 2050).

Nejde však o vzájemné soupeření železniční a automobilové dopravy. Udržitelná multimodální mobilita je o spolupráci. Plná parkoviště u nádraží dokládají, že lidé umí účelně kombinovat železniční a automobilovou dopravu.

ČD
PRUVODCE

Národní den železnice
Slavíme v Bohumíně

Podzimní nabídka JLV
Ochutnejte jihočeskou kuchyni

Můžete potkat ve vlaku
Petr Vícha

Články v této rubrice mají pouze informativní charakter.
Přeprava ve vlacích ČD se řídí tarifem TR 10 a SPPO.

Den železnice 2017

OSLAVTE V BOHUMÍNĚ největší železniční svátek roku!

Letošní ročník Národního dne železnice nabídne předposlední zářijovou sobotu opět velkou porci zábavy, kterou si nemůžete nechat ujít. Vychutnejte si pohled na desítky exponátů, svezte se historickými vlaky po ostravských spojovacích tratích, zazávoďte si na šlapacích drezínách nebo si užijte atmosféru noční vlakové show.

Město Bohumín, jež se ujalo role hostitele této akce, žije ve znamení železnice celý rok 2017. Letos v květnu již oslavilo 170. výročí příjezdu prvního vlaku po Severní dráze císaře Ferdinanda z Lipníka nad Bečvou. Vzhledem k poloze železničního zázemí v centru města bude areál Národního dne železnice rozšířen i na náměstí T. G. Masaryka. Svět historie, Svět změny a Svět zábavy nabídnou v prostorách nádraží, Depa kolejových vozidel (DKV) a na náměstí již tradiční bohatý program pro celou rodinu.

Doporučujeme vám do Bohumína dorazit s předstihem, hlavní program začíná v 10 a pokračuje do 17 hodin, zábava tím ale zdaleka nekončí!

Foto z loňského ročníku v západočeském Chebu

Svět historie a okružní jízdy

Jsou mezi vámi fanoušci staré železniční techniky? Zavítejte do bohumínského depa a na jeho točnu. Máte jedinečnou možnost si doslova osahat desítky strojů a svézt se historickými soupravami po spojovacích tratích ostravského uzlu či po uhelných vlečkách ostravsko-karvinského důlního revíru. Více informací o zvláštních jízdách a ceně jízdenek naleznete na www.denzeleznice.cz v sekci Program/Svět historie.

Svět změny a protokolární vlak

Pro zastánce moderní doby je připraven bohatý program v hale THÚ (Technicko-hygienické údržby). Vyrazte si prohlédnout moderní zástupce vozidlového parku Českých drah. K vidění bude například InterPanter, ale také souprava Pendolino, která letos převezme funkci protokolárního vlaku. Z Prahy do Bohumína vyjíždí v 6:16 hodin, odjezd zpět je naplánován na 16:55 hodin. Vzhledem k velkému zájmu o jízdenky doporučujeme rezervaci předem.

Svět zábavy

Velkou atrakcí pro milovníky adrenalinových aktivit jsou jistě závody na historických drezínách. Ti nejzdatnější z vás budou oceněni zajímavými výhrami. Pro nejmladší účastníky

Dopřejte si retrojízdu s Ostravanem

Načerpejte atmosféru a svezte se na Národní den železnice expresem v duchu 70. a 80. let. Zvláštní vlak Retro Ostravan vyjede v sobotu 23. září (v 5:52 hodin) z pražského hlavního nádraží přes Pardubice do Bohumína a zpět přesně v 17 hodin. Nezapomeňte si místo k sezení dopředu rezervovat. Podrobnější informace najdete na www.denzeleznice.cz/historie.

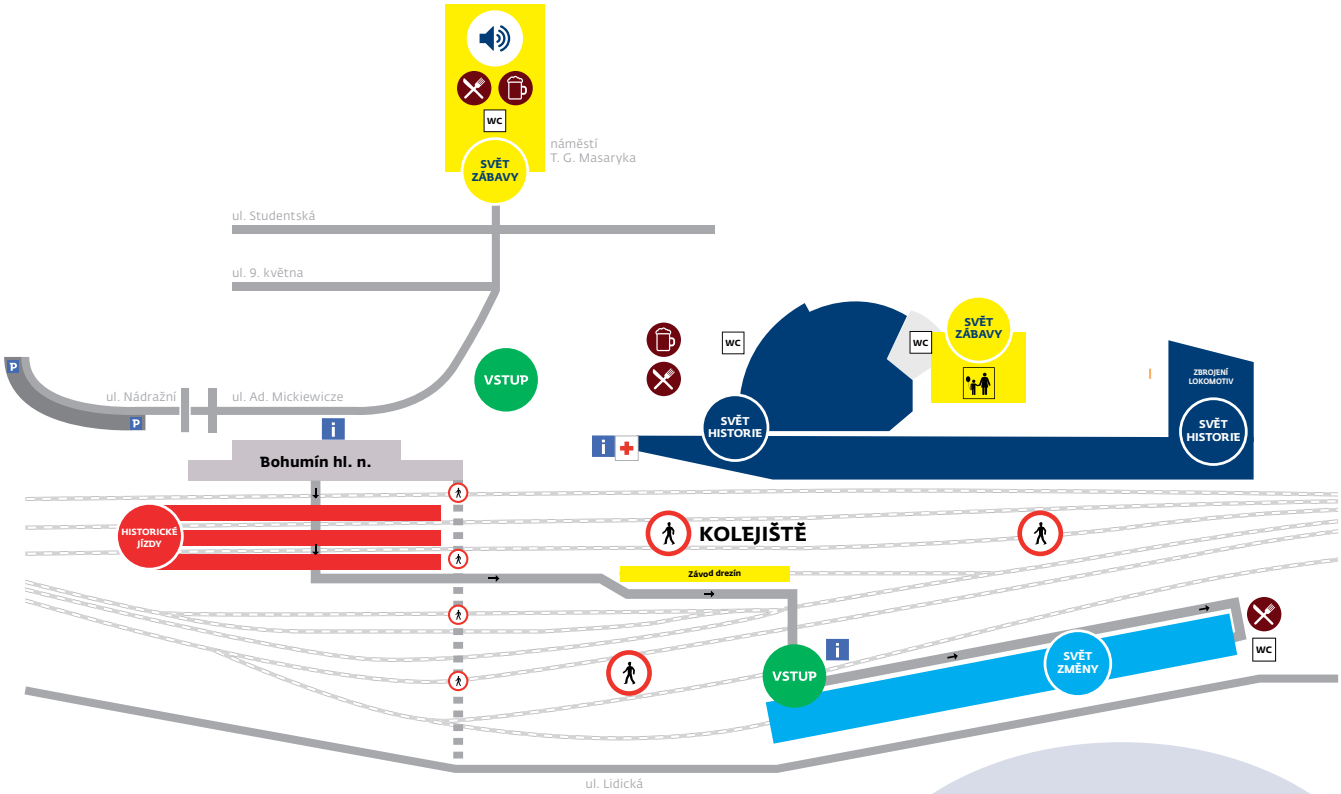

oslav je připraveno mnoho zábavy v dětském divadle, Vláček hráček a kinovůz. Potkat můžete i maskota Elfíka. Chybět nebudou samozřejmě stany s občerstvením pro malé i velké a na náměstí vám po skončení hlavního programu od 18 hodin zpříjemní večer koncert kapely Buty.

Noční show

Jako sladká tečka na závěr proběhne od 20:00 na točně v Depu kolejových vozidel exkluzivní světelná show plná historických lokomotiv. Přehlídka třinácti scénicky osvětlených exponátů je doprovázena komentářem v kontextu významných mezníků českých dějin. Těšit se můžete nejen na legendární páry, jako je Papoušek nebo Ušatá, ale i na novinky v historickém parku ČD. Vstupenky je možné zakoupit v síti Ticketportal či na místě. Neváhejte a zajistěte si místo předem, o vstupenky je velký zájem.

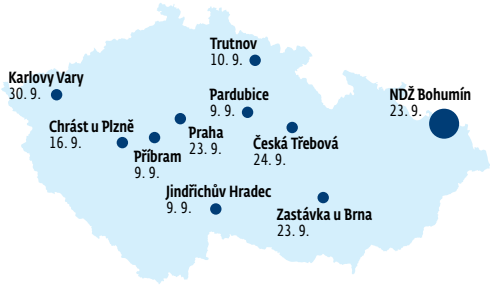

Využijte výhodnou slevu

Jedete do Bohumína s přáteli nebo s celou rodinou? V sobotu 23. září si můžete zakoupit Skupinovou jízdenku až pro 5 osob bez ohledu na věk a cestovat neomezeně všemi spoji ČD již za 679 Kč po celé ČR. Více informací na stránkách www.cd.cz.

Regionální oslavy

Během září můžete také navštívit řadu dalších měst v České republice, kde se pořádají regionální dny železnice. Místo a den konání jsou vyznačeny v mapce na této straně. ■

Informace o oslavách v Bohumíně a v ostatních regionech budou průběžně aktualizovány na webu www.cd.cz v sekci Vlakem za zážitky a na www.denzeleznice.cz.

Hlavní partner: VUZ Výzkumný Ústav Železniční, a.s.
Speciální partner: Bohumín
Mediální partner: railreklam
Partneři: SŽDC, ČD Cargo, AWT, Moravia Steel, Siemens, ČD-Telematika, Škoda, DPOV, ACRI, Informační Systémy, Třinecké železárny, oltis group, XTCARD, Bonatrans, pont, CZ LOKO

ČDRestaurant
se servisem JLV

UŽIJTE SI PODZIMNÍ MENU na palubě jídelních vozů

Nabídka ČD Restaurant opět láká k cestě za poznáním, tentokrát do jižních Čech. Speciality tohoto regionu, připravené ve spolupráci s Asociací kuchařů a cukrářů ČR, jsou pro vás ve vlacích národního dopravce k dispozici od 30. srpna.

Jihočeská kuchyně vyniká dobrotami z hub, brambor, zelí i lesního ovoce. Z místních tradičních receptů jsme pro cestující od září připravili malou ochutnávku.

Na prvním místě bude jistě stát za hřích pravá jihočeská zelnice s píseckou klobásou. Jako hlavní chod můžete ochutnat pečené kachní stehno s červeným brusinkovým zelím a žemlovými knedlíky. Pro ty, kteří dávají přednost lehčím bezmasým pokrmům, jsme sezonní menu zpestřili krémovou tarhoňou s petrželí a opečenými lesními houbami. A na závěr, třeba ke kávě či sklence něčeho ostřejšího, můžete zkusit podzimní švestkový koláč s vanilkovou omáčkou. Věříme, že vám cesta bude chutnat! ■

Pečené kachní stehno
s červeným brusinkovým zelím, žemlové knedlíky

189 Kč | 7,90 eura *

Švestkový koláč
s vanilkovou omáčkou

45 Kč | 1,90 eura *

Zelnice
s uzenou píseckou klobásou

49 Kč | 2,00 eura *

Krémová tarhoňa
s petrželí a opečenými houbami

129 Kč | 5,40 eura *

* Uvedené ceny platí pouze v rámci Happy Hours.

UŠETŘETE za cestu do školy

Nový školní rok začíná a s ním i každodenní dojíždění z domova do třídních lavic. Při cestování za studiem ale můžete využít mnoha výhodných nabídek. Zařiďte si žákovský průkaz a při kombinaci s In Kartou pro vás bude jízda vlakem levnější.

Nárok na slevu mají žáci a studenti do 26 let všech základních, středních a vysokých škol v ČR i škol se stejným programem v zahraničí. Stačí se zastavit na pokladně ČD a pořídit si žákovský průkaz. Tiskopis stojí 2 Kč a jeho ověření vás vyjde na 50 Kč. ČD poskytují tuto slevu ve 2. vozové třídě, a to pro jednosměrné i zpáteční jízdenky a traťové jízdenky týdenní, měsíční i čtvrtletní. Sleva činí pro žáky do 15 let 62,5 %, pro studenty starší 15 let je 40 % a za speciální ceny nabízíme pro studenty i akční a superakční jízdenky. Můžete ji uplatnit jen ze železniční stanice ležící nejblíže trvalému bydlišti do stanice nejblíže sídlu školy či ubytování, a dojíždíte-li do školy v zahraniční, je vám uznán pohraniční bod na využívané trase.

Kombinujte slevy

Máte In Kartu? Nahrajte si na ni svůj žákovský průkaz po ověření u pokladní přepážky. Můžete tak kombinovat slevy a ušetříte navíc až 25 %.

Platnost průkazů

Průkaz pro žáky do 15 let je vystaven maximálně na čtyři po sobě jdoucí školní roky, průkaz pro žáky a studenty ve věku 15–26 let pak nejpozději do konce každého školního roku, tedy do 30. června. U studentů vysokých škol je platnost průkazu maximálně na 12 měsíců, nejpozději do 31. října. Žákovskou slevu lze využívat celoročně s výjimkou prázdninových měsíců července a srpna, přestože i v těchto měsících mohou probíhat školou pořádané akce a tyto měsíce mohou být započteny do celkové doby platnosti potvrzeného průkazu. ■

Životabudič pro imunitní systém

Stále více lidí trpí neobvykle často nachlazeními. Mnozí z nás, především děti a starší lidé, se prokýchávají od jedné infekce k další. Pokud v naší výživě dlouhodobě chybí mikroživiny jako vitaminy, minerální látky a stopové prvky, imunitní systém nemůže podávat dostatečný výkon, reaguje přetížením a riziko infekce se zvyšuje. V dobách, kdy je tělo vystaveno mimořádně velkým zatížením (stres, chřipkové období, apod.), spotřebovává podstatně více těchto mikroživin.

Imuniní ochrana pro velké i malé

Skalní růže, rostlina Cistus incanus ssp. creticus je v přírodním lékařství známá pro své výborné vlastnosti. Extrakt z této rostliny je komplexní směsí polyfenolů. Slouží stejně jako vitaminy, minerální látky a stopové prvky k zásobování imunitního systému. Doplněk stravy Immun44® ve formě kapslí a sirupu obsahuje rostlinnou látku PLANTOVIR®, přírodní vitamíny PHYTO-PANMOL® a vysoce cenný komplex mikroživin.

Immun44®

PŘEDNOSTI PREPARÁTU:
✔ stimuluje syntézu protilátek v těle
✔ obsahuje antioxidanty neutralizující radikály
✔ pro všeobecné zásobování imunitního systému a k zásobování imunitního systému při imunologickém stresu
✔ pomáhá tělu dobít a udržet „imunitní baterii“

Více informací získáte na bezplatné lince: 800 100 140.
www.immun44.cz

MŮŽETE POTKAT VE VLAKU

Mnoho lidí z našeho kraje JE SPJATO SE ŽELEZNICÍ

Na bohumínského starostu Petra Víchu čeká na konci září velká výzva. Město je jedním z hlavních partnerů největší železniční akce roku – Národního dne železnice. Jak je Bohumín pod vedením nadšeného sportovce a šachisty připraven na nápor milovníků železnice?

Text: Martin Harák, foto: autor

Letos připravují České dráhy tradiční Národní den železnice ve spolupráci s Bohumínem. Jak jste na tuto akci připraveni a co byste návštěvníkům doporučil?
Historie našeho města je s tímto tématem spjata. Teprve příjezd prvního vlaku umocnil naši dopravní polohu, v okolí železnice vznikly velké průmyslové podniky, znásobil se počet obyvatel, vzniklo mnoho pracovních míst. A to trvá dodnes. Byť přibyla také dálnice a hovoří se i o využití vodní cesty, železnice byla první. A tak jsme rádi, že vedení národního dopravce vybralo pro celostátní oslavy právě Bohumín. Návštěvníci z celé republiky tak mají možnost to tu lépe poznat a třeba budou překvapeni, co všechno město nabízí. A pokud budou mít čas, mohou navštívit i naše sportovně relaxační centrum, kde zejména rodiny s dětmi najdou spoustu atrakcí.

Na první pohled je centrum oslav – bohumínská výpravní budova – v poněkud zanedbaném stavu. Je naděje na její kultivaci? Bohumínský železniční uzel se navíc dodnes potýká s následky předloňského požáru v budově řízení provozu…
Železniční stanice prošla mnohamiliardovou rekonstrukcí a v současné chvíli probíhá rekonstrukce nádražní budovy. Věřím, že se vše stihne do začátku oslav, ale i kdyby ne, tak důležité je, že oprava je v běhu, a historická budova bude opět důstojnou a pěknou vstupní branou do města. Následky požáru budou brzy také odstraněny, a železniční stanice se tak stane plně funkční.

Železná dráha do města dorazila již před 170 lety a všichni si to mohli připomenout letos v květnu, kdy se uskutečnily oslavy tohoto výročí. Připojil jste se k této události?
V květnu uspořádaly České dráhy velmi pěknou akci, kdy historický vlak projel celým krajem a všude jej vítaly davy lidí. Byl jsem jedním z nich. Je vidět, že mnoho rodin nejen v Bohumíně, ale i v celém kraji je se železnicí spjato a má k ní vřelý vztah.

Co pro vás osobně železnice znamená?
Mám opravdu štěstí, že jsem z radnice za pět minut na nádraží, sednu do vlaku a než dojedu do Prahy, udělám spoustu práce nebo si přečtu knihu, prostuduji písemné materiály, zkrátka neztratím ani minutu. Léta si kupuji na celý rok In Kartu, protože jsem spokojen se službami Českých drah. Mám pochopení, když máme mírné zpoždění, třeba kvůli opravám na trati. Na dálnici by to bylo ještě horší. Navíc bych musel řídit, takže bych si ani neodpočinul a nic bych neudělal.

Prý jste nadšený sportovec a zároveň propagátor šachu. Věnujete se této disciplíně aktivně?
Šachy hraji aktivně dlouhou dobu. Náš šachový oddíl se zúčastňuje krajské soutěže a kromě toho se každý rok utkávám se studenty našeho gymnázia v simultánce. V posledním roce se v Bohumíně rozběhl také projekt Šachy do škol, který navštěvuje téměř dvě stě dětí. Na ostatní sporty moc času nezbývá, ale rád se projedu na kole či zajdu na tenis nebo badminton. ■

PETR VÍCHA

Po absolutoriu Vysoké školy báňské v oboru strojírenská technologie v roce 1988 začal pracovat v Železárnách a drátovnách Bohumín. Od roku 1991 zastával funkci vedoucího finančního odboru na Městském úřadě v Bohumíně a od roku 1994 působí ve funkci starosty města Bohumína. V letech 2000 až 2008 byl zastupitelem Moravskoslezského kraje. V roce 2006 byl zvolen senátorem Parlamentu ČR za obvod Karviná, o šest let později mandát obhájil. Ve svém volnu se věnuje sportu a šachu.

Máte chuť na svačinu nebo rychlé čtení?
OD ZÁŘÍ SE TĚŠTE NA NOVINKY!

Od nového školního roku rozšířil národní dopravce řadu stávajících cateringových služeb na dálkových spojích z Prahy do Ostravy, Brna, Českých Budějovic, Luhačovic a Hradce Králové. Nabídka dostupného a kvalitního občerstvení v minibarech i automatech je bohatší a cestování vám zkrátí nabídka denního tisku zdarma.

ČD Snack

Automaty s drobným občerstvením, které byly v provozu v jednotkách InterPanter na lince Břeclav – Brno – Olomouc, se velmi osvědčily. Nově si tedy něco malého k jídlu i pití můžete koupit i v automatech na palubě zbývajících osmi InterPanterů na lince Praha – Česká Třebová – Brno. Nabízený sortiment občerstvení se průběžně mění.

ČD Minibar

Drobné občerstvení z pojízdných vozíků ČD Minibar je rozšířeno do dalších expresů a rychlíků. Od září bude ČD Minibar zaveden také ve vybraných rychlících na lince z Prahy do Hradce Králové či Přerova a dále ve směru Luhačovice, od prosince pak téměř ve všech vlacích na těchto linkách. Tato služba končí v nočních spojích EuroNight na lince Praha – Košice, občerstvení bude ale zajištěno ze sousedních lůžkových a lehátkových vozů. Podrobnější informace o změnách najdete na internetových stránkách www.cd.cz/minibar.

Obsluha ČD Minibaru nabízí drobné sladké i slané občerstvení za ceny v rozmezí 10–20 Kč. Oblíbenou svačinkou je plněné pečivo, 17 Kč za porci, které zůstává ve variantách šunka a sýr, špenát, kuřecí maso, tvaroh, čokoláda a duo pudink s jahodou. Z chlazených nápojů si můžete vybrat mezi nealko pivem, cidrem, ledovým čajem, Kofolou, džusem, vodou a ledovou kávou. Z alkoholických nápojů můžete zakoupit produkty Budějovického Budvaru a Plzeňského Prazdroje, milovníky vína potěší Müller Thurgau či Frankovka. Na Jižních expresech je na výběr z více druhů Budvaru. Ani v tomto případě nejsou ceny vysoké, vždy se vejdete do 40 Kč. Z teplých nápojů je v nabídce káva, cappuccino, čokoláda nebo čaje. Šálek za pouhých 10 Kč.

ČD Restaurant

Ve vybraných spojích EuroCity na lince Praha – Varšava nahradí restaurační vozy společnosti JLV polský dopravce se servisem WARS. V úseku Praha – Ostrava budou jídelní vozy nahrazeny pojízdnými vozíky ČD Minibar. Více informací o této službě a změnách najdete na www.cd.cz nebo na www.jidelnivozy.cz.

Denní tisk zdarma

Od 15. září se rozšíří též nabídka denního tisku zdarma. Noviny poskytne obsluha zdarma cestujícím v první třídě rychlíků vyšší kvality, vyjma spojů vedených jednotkami InterPanter, ve kterých je cestujícím k dispozici služba ČD WiFi, tedy bezdrátové připojení k internetu. ■

NEVYUŽITÁ JÍZDENKA?
Vrácení je teď jednodušší!

Každému se už určitě stalo, že z plánované cesty sešlo. Co pak se zakoupenou jízdenkou? Nechat ji propadnout nebo vrátit? Od 15. září bude řešení druhé varianty výrazně jednodušší a rychlejší, a to zejména u jízdenek zakoupených přes e-shop.

Hlavní výhodou jízdenek Českých drah je, že nejsou vázány na konkrétní vlak, ale platí celosíťově, a lze je využít i pro přestupní spoje. Protože jízdenky i místenky je možné zakoupit nejen na pokladní přepážce, ale i v e-shopu, podmínky jejich vrácení se mírně liší.

Jízdenky mimo e-shop ČD

Pokud si jízdenku koupíte u pokladní přepážky v předprodeji s předstihem na jiný den, můžete ji vrátit bez jakékoli srážky, nejpozději však v den předcházející dni platnosti. Zpět tedy dostanete 100 % z původní ceny. Za stejných podmínek můžete vrátit jízdenku i do 15 minut od jejího zakoupení v den platnosti, a to ve stanici, kde jste si ji koupili. Ve všech ostatních případech bude při vrácení jízdenky uplatněn storno poplatek ve výši 100 Kč. U skupinových jízdenek s více než 6 cestujícími bude odečtena srážka 100 Kč za každých maximálně 6 cestujících.

DETAILNÍ PODMÍNKY NAJDETE NA WWW.CD.CZ V SEKCI ČÍM SE ŘÍDÍME.

Místenky mimo e-shop ČD

Místenky zakoupené u pokladní přepážky bude možno beze srážky vracet až do 15 minut před odjezdem vlaku. Po tomto termínu bude z každé vracené místenky uplatněn storno poplatek ve výši 100 %.

Jízdenky zakoupené v e-shopu ČD

Hlavní změnou je, že začátek platnosti u těchto jízdenek je vždy shodný s odjezdem vybraného vlaku. Pokud tento spoj nestíháte, jízdenku můžete využít i později. Nejde to však obráceně, tedy jet dřívějším spojem. V takovém případě je jízdenka neplatná! Díky této novince máte možnost zcela bez srážky vrátit takto zakoupenou jízdenku do 15 minut před začátkem její platnosti (před odjezdem vlaku) nebo bez omezení cestovat kterýmkoli pozdějším spojem odjíždějícím z vaší nástupní stanice, a to do 23:59 hodin téhož dne. Budete-li ale mít například jízdenku platnou od 11:00 hodin a potřebujete využít vlak v 8:00 hodin, původní jízdenku bez jakékoli srážky vrátíte a koupíte si novou. Pozor, jízdenku je třeba vrátit do 15 minut před začátkem její platnosti, v opačném případě bude provedena 100% srážka její ceny!

Návratky z důvodu zpoždění vlaku

Pokud se rozhodnete, že kvůli zpoždění vlaku neodcestujete, jízdenku můžete vrátit bez srážky v případě zpoždění 30 minut a více. V době kratší než 30 minut vzniká nárok na návratek bez srážky pouze tehdy, pokud vám kvůli zpoždění ujede navazující přípoj, a příjezd do cílové stanice se tak zpozdí o 60 a více minut. Detailní podmínky včetně návratků aplikací na In Kartě najdete ve Smluvních přepravních podmínkách ČD na stránkách www.cd.cz v sekci Čím se řídíme. ■

Z POLICEJNÍCH PROTOKOLŮ 4

SPREJERSKÉ přepadení

Vyjádřit se a užít si vzrušení. To je ve zkratce motivace sprejerů, kteří si pro svá díla vybírají stěny vagonů. Graffiti je ale může dostat až do vězení.

Text: Radek John

Téměř čtyřtisícová obec Zbýšov leží asi dvacet kilometrů na západ od Brna. Do moravské metropole se z ní nejpohodlněji dostanete vlakem. Dvacátého ledna 2015 se zbýšovská zastávka stala dějištěm kuriózní příhody. Okolo osmé večer zastavil ve stanici osobní spoj z Křenovic. Byla už tma a teplota těsně nad nulou. Vlak měl dále namířeno na hlavní brněnské nádraží. Jenže tam nedojel. Jeden z pasažérů ještě v zastávce zatáhl za záchrannou brzdu. Ze soupravy pak vyskákalo osm dalších mladíků v mikinách s kapucemi přes hlavy.

Vytáhli z ruksaků spreje a začali s nimi na vlak malovat. Vedle sprejerů jelo ve vlaku ještě deset dalších cestujících a vlakvedoucí. Ti se jim pokusili ve sprejování zabránit. Mladíci však po nich začali házet kameny, které sebrali z kolejiště. Průvodčí i cestující se proto radši vrátili do soupravy. Nechtěli riskovat zdraví. Sprejeři nakonec pomalovali asi devadesát čtverečních metrů vlaku. Když skončili, zmizeli směrem ke Zbýšovu. Celá akce trvala jen několik minut.

Odstranění malůvek vyšlo na pětačtyřicet tisíc korun. Sprejeři byli pravděpodobně přespolní. Zbýšovský případ nemá v historii české železniční dopravy, a stejně tak ve sprejerství, obdoby. „Nepamatujeme situaci, kdy někdo zneužil bezpečnostní brzdu, aby mohl posprejovat vlak, v němž jsou lidé," řekla Brněnskému deníku tehdejší mluvčí Českých drah. „Já pevně věřím tomu, že snad to není nikdo ze Zbýšova," prohlásil tehdejší starosta městečka Jaroslav Žalkovský.

Dílo nastříkané na stěnu domu je pořád na očích, ale vlaky jsou pro sprejery přitažlivé, protože se pohybují krajinou. Podle Milana Bajcury z Krajského ředitelství policie ČR v Českých Budějovicích je sprejerství v jeho rajónu na ústupu. Jak říká: „Staří grafiťáci v uvozovkách graficky vymřeli, už je to nebaví. A mladí zobáci se spíš zaměří na domy." Malovat na legální plochy, které jsou skoro v každém městě, ale část sprejerů stále neuspokojuje. Chybí jim vzrušení. ■

Až rok vězení

Sprejerství vypadá na první pohled dobrodružně. Můžete na něj však pořádně doplatit. Už osm let ho upravuje zvláštní zákon (přesněji druhý odstavec v paragrafu 228 zákona č. 40 z roku 2009). Za „postříkání, pomalování či popsání cizí věci" můžete jít až na rok do vězení. Trest se neřídí velikostí škody. Soudy posuzují každý případ individuálně. I když většina autorů pouličních malůvek dostává mírnější tresty, mnoho sprejerů už u nás ve vězení bylo. V případě vlaku nesmíme pominout ještě zastavení soupravy pomocí záchranné brzdy. Ani to se zrovna nevyplatí. Základní pokuta je třicet tisíc korun a může se navýšit o další náklady na zpoždění, které způsobíte.

Ahoj, holky a kluci,

mám pro vás novou Dětskou jízdenku speciál, která je opravdu v mnohém speciální. Platí zároveň jako dětská vstupenka do Království železnic v Praze. Takže hurá do vlaku a řekněte si panu průvodčímu o Dětskou jízdenku.

A také pro vás mám dvě nové Dětské jízdenky číslo 39 a 40. Konečně jsem totiž přečetl všechny vaše básničky, a že jich bylo! Myslím, že z nich bude hned několik sbírek. Všichni vyhrát bohužel nemohou, a tak to bylo opravdu těžké rozhodování. Doufám, že básničky, které jsem vybral, se vám budou líbit.

Mnoho hezkých zážitků při cestě vlakem **Elfík**

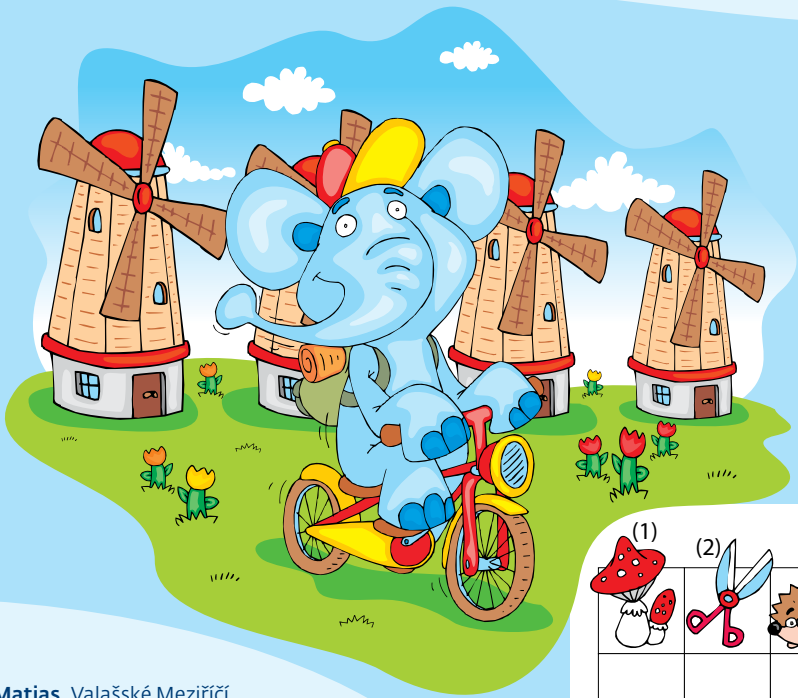

ÚKOL 1

.....

Pojmenuj jednotlivé obrázky, vyber písmeno podle pořadí v závorce a napiš ho do prázdného políčka.

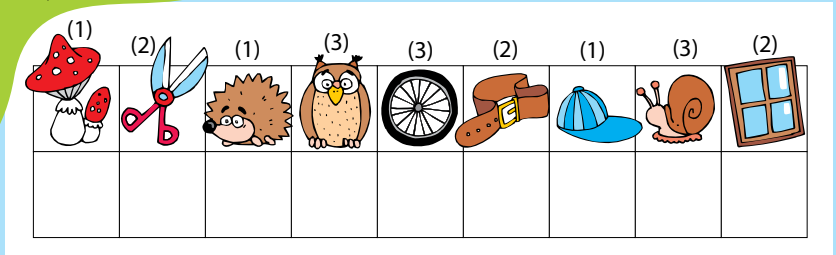

Matias, Valašské Meziříčí

Jednoho dne jsem se vzbudil
a řek mamce, že se nudím.
Mamka vůbec není líná,
praví, pojďte, děcka, bude príma,
jedem na výlet vlakem,
krásným modrým osobákem.
Na trase z Valmezu směr Bystřice,
líbí se nám velice,
po svačince pod Hostýnem,
na cestu zpátky vyrazíme.
Přibereme k nám i taťku,
ten zná totiž k vlaku zkratku,
a tak všichni pospolu,
jedem vláčkem k domovu.
Mamka vůbec nelhala,
ve vlaku je zábava.

Ondra, Dobřichovice

Po kolejích vláček jede
a Ondráška k tetě veze.
Odváží ho do Klášterce,
bude volat tetě Terce.
Teto, teto, pojeď taky,
jezdí tady krásné vlaky.
Jezdí tam a zase zpátky,
po cestě si čteme řádky.
Ábíčko i Sluníčko,
už se těším, tetičko.

Amálka, Doksy

Svištím vláčkem ku Bezdězu,
babičku si do Doks vezu.
Budem jezdit na výlety,
navštívíme nejen tety,
provedu ji naším krajem,
památky jsou její zájem.
Nedýcháme silnic prach,
užíváme Českých drah.

Andulka, Liberec

S Elfíkem si rádi hrajem,
vozíme ho naším krajem.
Na výlety mašinkou
s tátou, s bráchou, s maminkou.
Když je hezké počasí,
výlet se nám vydaří,
a když prší, běžím hned
hrát si na Elfíkův web.

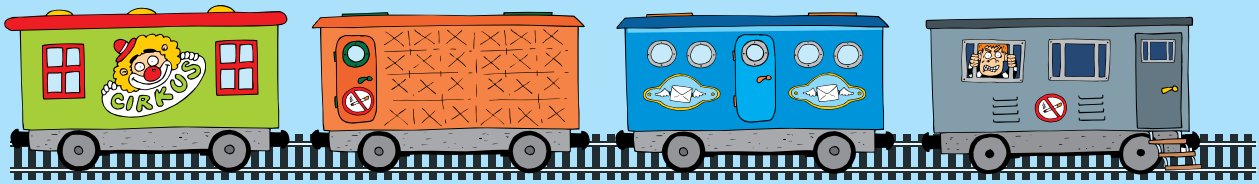

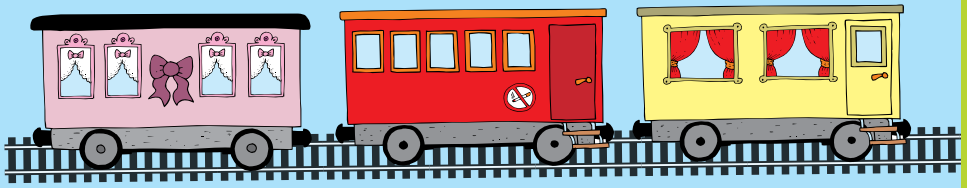

ÚKOL 2

.....

Pomozte mi najít správný vagon! Vím, že má rovnou střechu, pět oken, u dveří dva schůdky a nesmí se v něm kouřit.

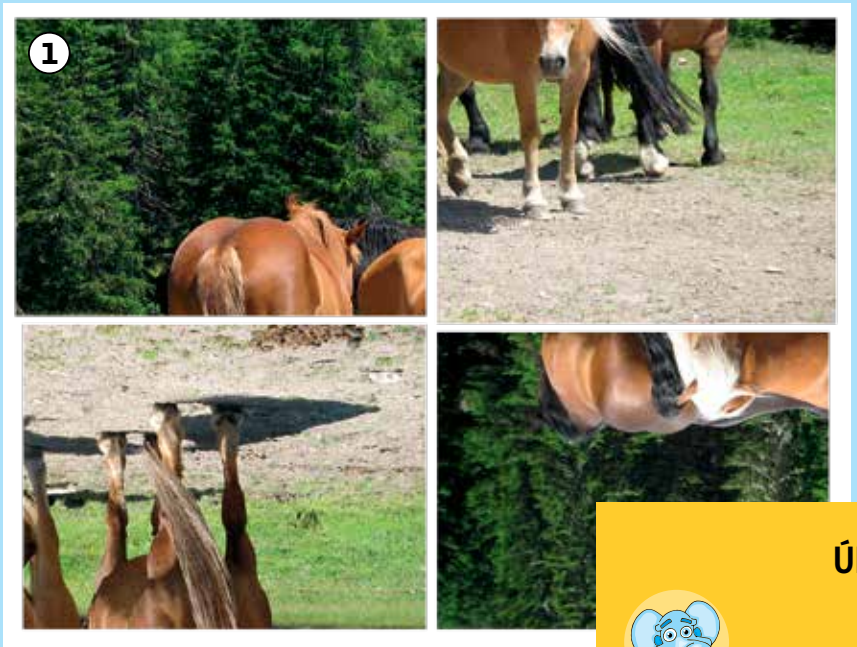

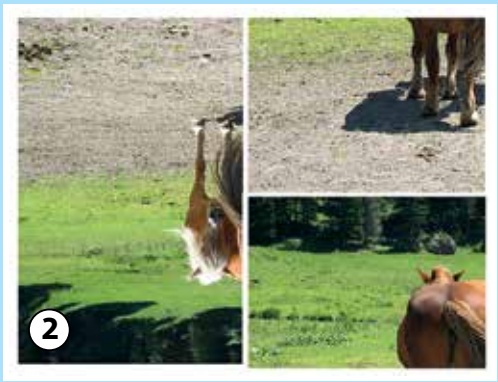

ÚKOL 3

.....

Fotohádanka
Jak jsi pozorný? Kolik zvířat je na prvním a kolik na druhém obrázku?

Lilianka, Rychnov na Moravě

Jednou za čtrnáct dnů v pátek
slavím velký svátek.
Opouštím mámu, dědu, školu, Prahu,
jedu s babičkou k tatínkovi a jsem na tahu.
Občas v dětském kupé kouknu na pohádku
o drakovi, princezně či jiném pimprlátku.
Někdy v jídelním voze celou večeři sním
a pak v České Třebové vystoupím.
Tam rychlík za motoráček vyměním
a k Rychnovu zvesela uháním.
Všechny průvodčí už zde znám
a v Mladějově jim naposledy zamávám.
Sobota se otočí a v neděli přes kopečky zpátky
za mámou do města bohatého na památky.

Aleš, Bolatice – Borová

Koukám z okna vlaku,
vidím kopu zázraků.
Město, náves, koupaliště,
spoustu lidí, rybník, hřiště.
Jede vláček, je to príma,
nevadí mu ani zima.
Pozor, právě vystupuji,
co jsem viděl, namaluji.
Uspořádám výstavu,
tobě, vláčku, pro slávu.

Matěj, Přerov nad Labem

Jedu s mojí maminkou,
jedu, jedu mašinkou.
Jedu, jedu do Prahy
podívat se do ZOO na hady.
Jedu, jedu s modrým slonem,
musím tam být honem, honem.
Budeme tam na to tata,
dřív než autem ten náš táta.
Modrý slon je elefant,
kdo to neví, ať dá fant.

Nikola, Nelahozeves

Jedeme dnes na výlet,
vlakem tam a zase zpět.
Průvodčí k nám přiskočí
a kleštičkama zatočí.
My ho pěkně pozdravíme,
lístek na něj vytasíme.
Cvakne lístek, řekne díky
a my jedem na čertíky.
Na čertíky do Ústěka,
kde už na nás peklo čeká.
My se čertů nebojíme,
rychle s nimi zatočíme.
A v ústěckém rybníku,
zamáváme vodníku.

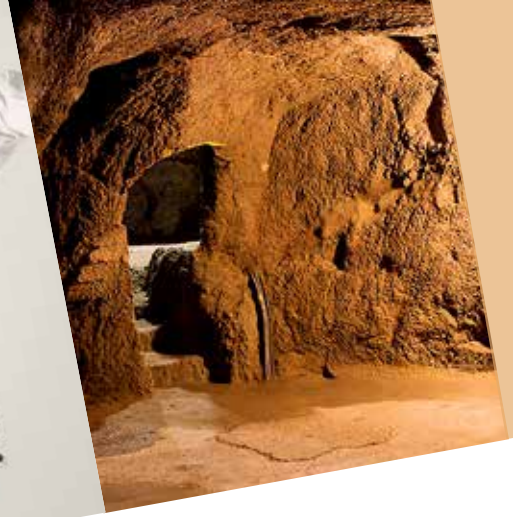

SOUTĚŽ
PRO CHYTRÉ HLAVY

1 Koho si zahraje Jan Budař v dvoudílném televizním filmu Marie Terezie?

A krejčího
B porodníka
C prince

2 Kolik kilometrů chodeb se nachází pod historickým centrem Znojma?

A 7 km
B 17 km
C 27 km

3 Která kapela vystoupí na letošním Národním dni železnice v Bohumíně?

A J.A.R.
B Buty
C Kabát

4 Kolik CO_2 bylo vypuštěno do ovzduší od počátku těžby fosilních paliv?

A 1 500 miliard tun
B 1 005 miliard tun
C 1 050 miliard tun

5 Které muzeum můžete navštívit při prohlídce zámku ve městě Retz?

A muzeum jízdních kol
B muzeum vína
C muzeum železnice

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal? *

* Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžit můžete na **www.cdprovas.cz**, kde vyplníte příslušný formulář, nebo své odpovědi zasílejte poštou do 20. září 2017. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu.

Adresa:
Redakce ČD pro vás
České dráhy, a.s.
nábř. L. Svobody 1222, 110 15 Praha 1
Na obálku napište PRO CHYTRÉ HLAVY.

Tři správné odpovědi odměníme Kilometrickou bankou ČD – poukazem na volné cestování vlaky ČD v hodnotě 2 200 Kč – a další tři z vás obdrží poukázky do obchodní sítě PONT v celkové hodnotě 1 000 Kč.

Výherci z minulého čísla:
KMB: Kristina Bartošová, Karel Bělka, Zuzana Vlasáková
PONT: Jana Pošíková, Antonín Svoboda, Jaroslav Stránský

Správné odpovědi z minulého čísla:
1 – Vendée Globe, 2 – O statečném kováři, 3 – v září, 4 – v Nádašdovském kašteli, 5 – Gläserner Zug

Kompletní pravidla soutěže najdete na www.cdprovas.cz.

Hrajte o tři Kilometrické banky ČD za 2 200 Kč a o tři poukázky v hodnotě 1 000 Kč do obchodní sítě PONT.

www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravce

Expresní rezervace

Místenka na poslední chvíli

Zapomenete-li si při nákupu jízdenky pořídit místenku, využijte expresní rezervaci!

- možnost rezervace místa až do času odjezdu vlaku z vaší nástupní stanice
- cena samostatné místenky po ČR jen 35 Kč
- pokud je vaše sedadlo s expresní rezervací obsazeno, můžete požádat o jeho uvolnění

www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravce